

CATALUNYA+ CRISTIANA

SETMANARI D'INFORMACIÓ I DE CULTURA RELIGIOSA

Any XXX • Núm. 1.561 • 2,20 €

20 • agost • 2009

«Si vols procurar-te una vida plaent,
no has de turmentar-te pel passat»
Goethe

LES VACANCES SÓN UN BON MOMENT PER VIURE EXPERIÈNCIES QUE ALIMENTEN LA FE

Pelegrinatges que canvien la vida

CLARA ROIG, JOVE
PELEGRINA DE SANT VICENÇ
DELS HORTS A TERRA SANTA

«Mentre caminàvem, anàvem llegint fragments de la Bíblia que havien passat allà on érem. Durant el pelegrinatge, Jesús es va fer

present enmig nostre en molts moments, potser més a prop que mai!»

Albert Cagigós

Terra Santa, Santiago de Compostel·la o Ars poden ser uns molt bons destins a l'hora d'escollir llocs especials i plens de tradició on pelegrinar. Aquests han estat precisament els indrets escollits per diverses realitats i col·lectius d'Església a Catalunya, que aquest estiu no han dubtat d'agafar la motxilla i emprendre un viatge físic i espiritual a la llum de la seva fe. El pelegrinatge d'una trentena de joves a la terra de Jesús, d'un grup de famílies a Santiago de Compostel·la o d'una desena de capellans a Ars i Lió són un bon exemple de propostes d'estiu viscudes amb una clara inspiració cristiana.

Pàg. 2, 3, 4, 5 i 10

Cloenda solemne del 550è aniversari de les aparicions marianes al Miracle

El 9 d'agost passat el santuari del Miracle es va omplir de centenars de fidels amb motiu de la solemne eucaristia de cloenda del 550è aniversari de l'aparició de la Mare de Déu a aquest indret del Solsonès. La celebració va ser presidida pel bisbe d'Urgell, Mons. Joan Enric Vives, i concelebrada pel Pare abat de Montserrat, Josep Maria Soler, i els monjos del Miracle. Es tancava així, d'una manera joiosa, tot un any de celebracions per l'Any Jubilar al Miracle.

Pàg. 15

En record de Fra Gilbert Galceran, el monjo pessebrista de Solius

La mort de Fra Gilbert Galceran (Vilanova i la Geltrú, 1912-Solius, 2009) ha deixat una mica orfe el col·lectiu pessebrista de Catalunya. Des de feia molts anys Fra Gilbert n'era un dels seus màxims exponents. Els seus diorames són un prodigi de detall i d'esquisidesa tècnica. Quan comences a observar-los et porten cap a un escenari que es va fent gran davant dels teus ulls. En els detalls dels seus pessebres descobrim la grandesa d'una persona que cuidava també els detalls de la vida quotidiana.

Pàg. 18

Reflexió de Mons. Murgui, bisbe de Mallorca, sobre els darrers atemptats d'ETA

Pàg. 10

Reflexió visual sobre Maria i l'Infant

L'Albergueria, Centre de Difusió Cultural del bisbat de Vic, acull, fins al proper 4 d'octubre, l'obra de videoart *El temps sagrat i el temps profà*, de Matteo Ferroni. L'artista ha filmat una mare i un nen —simbolitzen Maria i l'Infant— a una velocitat tan lenta que l'ull humà no en percep el moviment, i

sembla, al primer cop d'ull, una imatge estàtica enmig d'un entorn natural bellugadís. Les imatges transmeten serenor, quietud i reflexió.

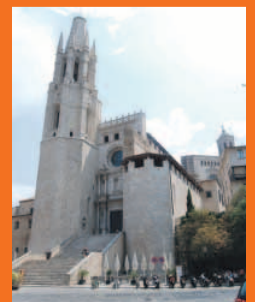
Pàg. 20

I al *caterist estiu* d'aquesta setmana:

1 Obert per vacances: l'alliçonadora utopia del Tallat

4 i 5 Seguim la ruta espiritual de les esglésies de Girona

7 Reflexions d'estiu: atrevir-nos a desconnectar!

Editorial

Pelegrins de terra endins

Catalunya Cristiana dedica el *Primer Pla* d'aquest número a tractar els pelegrinatges, una pràctica religiosa que, malgrat els canvis de la societat i de les maneres de viure la fe, no ha caigut en desús. El pelegrinatge és una de les diverses formes de pietat que envolten la vida sacramental de l'Església (*Catecisme de l'Església Catòlica*, 1674). De fet, és com un símbol de la pròpia condició del cristià en aquesta vida, concebuda com un pelegrinatge vers un «cel nou i una terra nova». Avui com ahir els pelegrins van descobrir, progressivament, la duresa del camí, es fan més sensibles als canvis de temps, mediten, han de vèncer la temptació del desencís i de tornar enrere, valoren la riquesa de l'acolliment i dels petits gests solidaris... Els pelegrins caminaven i caminen no pel sol fet de caminar, sinó amb un objectiu concret: arribar a un lloc d'especial densitat espiritual. De vegades es diu que l'important és el camí i no la meta. No és pas cert: la meta és el que dóna sentit al camí.

El pelegrinatge exterior és com el símbol d'un pelegrinatge interior. Fins i tot els monjos, fidels a la seva clausura, pelegrinaven al voltant del seu claustre i en els pelegrins que acollien hi veien el rostre del mateix Crist... Ignasi de Loiola va resseguir un pelegrinatge interior que el va anar portant des de l'home donat a les vanitats del món fins aquell que tenia com a únic nord la major glòria de Déu. Mn. Ramon Muntanyola va escriure un poema que porta per títol *Pelegrins de terra endins*: «Pelegrins de terra endins, / preneu el bastó i la minestra, / que Déu surt a la finestra / a beneir els seus camins.» Els pelegrins avui poden ser de creences diverses, fins i tot no estar adscrits a cap credo en concret i pelegrinar per un pur desig de contemplació del paisatge, de superació o de millora interior. Ningú no ha de judicar les seves íntimes

motivacions. El 2010 serà any sant compostel·là i molts resseguiran del tot o en part la xarxa de camins que duen a Santiago. S'espera que unes 250.000 persones hi pelegrinin. Només en el primer semestre d'aquest any l'*Oficina del Peregrino* ha lliurat 45.526 compostel·les que certifiquen haver recorregut a peu 100 quilòmetres del camí, o 200 amb bicicleta o a cavall. D'aquests, un 40% ho ha fet per motius religiosos.

És bo de recordar que la devoció a sant Jaume està molt arrelada a Catalunya des de fa més de mil anys. Al segle X, al Principat, hi havia 8 temples dedicats a l'apòstol; al segle XI n'hi havia 23 que el tenien per titular; al XII, 37 edificis, dues capelles en temples monàstics, un pont i una capella hospitalària; al segle XIII, 23 noves esglésies pròpies, dues capelles catedralícies i 4 hospitalàries; al segle XVI, 16 esglésies, cinc capelles en parròquies de gran entitat i altres en un temple monàstic (Font: *El Camí de Sant Jaume i Catalunya*. Actes del Congrés Internacional celebrat a Barcelona, Cervera i Lleida els dies 16, 17 i 18 d'octubre del 2003).

Tot i que Montserrat era una important fita del camí, és un error fer partir el camí català de Sant Jaume exclusivament des de la muntanya santa. Hi havia almenys quatre camins que eren utilitzats pels pelegrins que travessaven les terres catalanes. La via marítima, per exemple, discorria des de terres rosselloneses fins a Girona amb dues alternatives per entrar a Barcelona: interior —Granollers— o costa —Mataró—. A Lleida i a Barcelona la tradició de Sant Jaume està molt arrelada; en aquesta ciutat hi ha avui una Associació d'Amics dels Pelegrins a Santiago. Cal esperar, doncs, que molts s'animin a descobrir i a recórrer també com a pelegrins aquestes rutes catalanes i que aquest pelegrinatge exterior els ajudi a viure l'interior.

CATALUNYA CRISTIANA

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Mónica García, BARCELONA; Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Curcó, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Marta Nin, ROMA; Ramon Estany, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; David Codina, URGELL; Xavier Bisbal i Jordi Castellet, VIC

Col·laboradors: Fabrizio Assandri, Pilarín Bayés, M. José Camps, Agustí Codinach, Francesc Gamissans, Joan Guiteras, Dani Majà, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Francesc Nicolau, Peio Sánchez, Cristóbal Sàrrias, Lluís Serra, Andreu Sotorra, Pere Tena, Ferran L. Tognetta, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Gerent: Òscar Corominas

Publicitat: Josep Harris

Promoció: Alfons Miralles

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP
International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 111,30 €

Gibraltar i Portugal: 111,30 €

Resta d'Europa: 181,70 €

Amèrica i Àfrica: 217,06 €

Àsia i Oceania: 290,38 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya

La Frase / Rogelio Garrido Montañana

«Si vols procurar-te una vida plaent, no has de turmentar-te pel passat»

(Goethe. Poeta, dramaturg i novel·lista alemany. 1749-1832)

Per turbulent i ombrívol que hagi estat el passat d'una persona, sempre amaga alguns episodis que van resultar gratificants. Per què i per a què recordar sempre allò dolent i no mantenir viu i perenne el record del que era bo i agradable? Deia el magistrat i escriptor francès Abel Dufresne (1788-1862): «Les lamentacions no serveixen per a res; lliurar-s'hi és perdre el temps present per un passat que ja no ens pertany.» Es poden recordar els mals tràngols del passat, però no per turmentar-nos en silenci, sinó

amb l'esperit constructiu del literat alemany Theodor Mundt (1808-1861) quan diu: «Amb freqüència els records són com uns magnífics trapezis d'equilibrista amb què es pot saltar sobre el mal present.» És a dir, per posar remei al present, amb l'experiència dels errors i infortunis del passat, una actitud positiva i sàvia, com ho va expressar el poeta i orientalista alemany Friedrich Ruckert (1788-1866): «Són els savis els qui arriben a la veritat mitjançant l'error.»

LA TIRA DEL PRIMER PLA

Per Pilarín

en primer pla

Joves catalans peregrinen a Terra Santa

■ El Secretariat Interdiocesà de Joventut de Catalunya i les Illes organitza un pelegrinatge d'estiu a la terra de Jesús

Samuel Gutiérrez

La recerca dels gestos i de les paraules de Jesús. Aquest ha estat el repte que una trentena de joves catalans van assumir el 16 de juliol passat en l'inici d'un intens pelegrinatge a Terra Santa. Es tractava de viatjar a les fonts mateixes de la seva fe cristiana, llegint i rellegint contínuament en el paisatge les petjades dels primers seguidors de Jesús. De tornada ja a Catalunya, el records i les vivències fonades s'amunteguen en el seu interior. La Paula, el Jordi, el Sergio o la Mercè han tornat transformats d'una experiència que marcarà d'ara endavant la seva vida cristiana.

La iniciativa d'aquest pelegrinatge jove a la terra de Jesús partia del Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ) de Catalunya i les Illes Balears després que dos anys enrere la delegació de Barcelona hagués organitzat amb molt d'èxit un primer pelegrinatge des de la Comissaria de Terra Santa a Catalunya. El grup estava format enguany per 37 joves d'arreu de Catalunya, el delegats de joventut de Barcelona, Girona, Solsona, Lleida i Tarragona, i el bisbe Francesc Pardo, responsable de joves de la Tarraconense. El guia de l'expedició era el jove frare franciscà Luis Quintana, de Burgos, que a penes dotze dies abans havia rebut l'ordenació presbiteral.

Al llarg de vuit intensos dies, el grup de pelegrins, amb carismes i espiritualitats molt diverses, va recórrer la terra de Jesús tot esdevenint una comunitat cristiana petita i ben unida, presidida fins i tot per un pastor, Mons. Francesc Pardo, que es va mostrar molt proper a les inquietuds dels joves. «El pelegrinatge ha estat ocasió —afirma Marisa Jiménez, delegada de Joventut de Tarragona— per fer un nou pas en el camí de fe personal de cada jove pelegrí. Segur que moltes coses han canviat a les nostres vides.» Gràcies a

Al Jordà els joves van renovar les promeses baptismals.

Fra Luis Quintana va guiar el grup per la terra de Jesús.

l'acurada organització dels pares franciscans, els joves pelegrins han pogut anar més enllà del viatge purament turístic i assaborir de ben a prop una experiència que entronca amb el més central de la fe cristiana. El temps per a la pregària, la reflexió, l'intercanvi d'experiències o les celebracions litúrgiques en els llocs sants

han permès als joves fer el seu particular camí interior. «Són tants els moments, llocs, converses que et porten a la figura de Jesús que ha estat transformador per a tots els joves que hem peregrinat junts —confessa la delegada de Tarragona—. Hem esdevingut pedres vives al costat dels cristians de Terra Santa! Ens hem atansat

amb humilitat als llocs sants i ens han donat tant!»

Una de les experiències que amb més força va tocar el cor dels pelegrins va ser la possibilitat de conèixer i compartir la difícil situació que viuen algunes comunitats cristianes a Palestina. «Quin testimoni ha estat per a nosaltres la seva valentia i coratge en la fe! —exclama Marisa Jiménez—. Hem tornat tots ben conscienciats que no els podem deixar sols, que és responsabilitat de tots conservar la presència de comunitats cristianes a la terra de Jesús. I això passa no només per fer aportacions econòmiques, sinó pel fet de visitar-los i interessar-nos per la seva vida quotidiana...»

Tot i que el pelegrinatge jove del SIJ a Terra Santa es va concentrar en vuit dies, l'experiència es pot arribar a perllongar al llarg dels anys. «Ara cal esdevenir testimonis del que hem rebut i viscut allà on el Senyor ens envii», recorda la delegada de joventut de Tarragona. Després d'una vivència tan forta com aquesta, la fe pot arribar, fins i tot, a ser viscuda amb molta més profunditat. «En els moments en què compartíem el que anàvem experimentant —repassa Jiménez—, es confirmaven opcions vitals com ara la confirmació d'entrar al Seminari o la de consagrar-se a Crist, la renovació interior de la fe, accions de gràcies matrimonials, presentació del prometatge... Terra Santa sempre suposa una invitació a fer un pas més en el nostre itinerari de fe, allà on siguem.»

El pelegrinatge als orígens en què es va convertir la proposta del SIJ va posar novament de manifest la bona sintonia que hi ha entre les diverses delegacions de joventut de Catalunya i les Illes. La coordinació i el treball en xarxa és cada dia més evident, tot fent possible que les seves accions pastorals i activitats conjuntes esdevinguin una presència jove més ferma que ajuda a donar una clara identitat cristiana.

Seguint les petjades de Jesús

Clara Roig

El 16 de juliol començava l'aventura, cares conegudes i no tan conegudes començàvem plegats un camí que ens portaria a la terra de Jesús i a tot el que allí s'hi amagava. Durant aquella setmana vam visitar molts llocs sants: la casa de Maria a Natzaret, el llac de Galilea, l'establia de Betlem, el Sant Sepulcre... En definitiva, que mentre les nostres càmeres fotogràfiques no paraven de disparar, nosaltres ens vam «deixar els peus» per aquelles terres. Però no és d'això que vull deixar constància...

Realment, tots aquells llocs sants van ser preciosos malgrat el contrast de la pobresa i les restes de la guerra que els envoltaven. El que m'agradaria deixar escrit són les sensacions i les emocions

que vam viure aquells dies... És cert que estàvem cansats, però això no ens va impedir viure amb intensitat i plenitud aquella experiència.

Durant el pelegrinatge, Jesús es va fer present enmig nostre en molts moments. Mentre caminàvem, anàvem llegint fragments de la Bíblia que havien passat allà on érem; també vam tenir moments de reflexió i pregària, de reconciliació... Jo, personalment, mai no havia reflexionat tant, però certament vaig sentir la presència de Jesús molt a prop en molts moments —potser més a prop que mai—, però sobretot en els meus companys de viatge. Tots diferents, de diferents punts de la geografia catalana, però alhora vam ser «un» en molts moments. També voldria destacar la sort que vam tenir amb els mossens que ens acompanyaven...

No només pel fet de ser joves —que també—, sinó perquè vivien amb alegria la seva vocació. Eren feliços! I se'ls notava... I van ser capaços de transmetre aquesta joia amb senzillesa però alhora amb moltíssima força.

Cal dir que aquestes dues sensacions em van impressionar, ja que tots plegats vam poder veure la fe, l'estimació, l'amor a Déu i als altres en els rostres i els gestos dels nostres companys i, ara ja, amics.

Però, què ve ara? Punt i final? Personalment em decanto per punt i seguit! Ara ens toca donar testimoni de la nostra experiència, explicar-la a joves —i no tan joves— i continuar el nostre camí personal d'estimació i confiança en Jesús i Maria. I a poc a poc, anar descobrint què puc fer jo, en el meu dia a dia, per seguir aquest camí, per dir «sí» com Maria...

Famílies en Camí

■ Un grup de famílies catalanes pelegrinen a Santiago de Compostel·la

Xavier Sagrera i Vilaseca

Fotos: Albert Cagigós

L' experiència de la presència de Déu entre nosaltres sempre marca un abans i un després en les nostres vides. Per això, després d'una experiència com la viscuda en el nostre pelegrinatge a Santiago de Compostel·la, resulta gairebé impossible imaginar-nos a nosaltres mateixos sense haver gaudit d'aquesta trobada amb el Senyor. Un Senyor que es va fer present entre nosaltres en el Camí com ho va fer un dia amb els deixebles d'Emmaús i al qual vam reconèixer en la natura, en el company, en l'espòs, en l'esposa, en els fills, en l'eucaristia, en el nostre compartir, en la pregària, en el joc, en el divertiment... A tot arreu s'hi respirava l'esperit que ens uneix i ens enforteix.

Tot va començar fa uns quants mesos quan un grup de famílies, que fa gairebé tres anys vam pelegrinar a Terra Santa per acostar-nos a Crist i conèixer els llocs sants, ens vam proposar repetir una experiència semblant anant a trobar aquell que va ser l'amic de Jesús. Anant a trobar aquell que va seguir Crist fins al final.

L' experiència enriquidora de Terra Santa va fer que volguéssim fer el Camí en família i juntament amb altres famílies amb les quals compartíem uns mateixos valors. Potser per això, quan buscàvem un nom amb què ens sentíem identificats com a grup de peregrinació ens va semblar que «Famílies en Camí» era, per la seva senzillesa i pel seu significat, el que ens era més escaient. Aquesta denominació ens la vam fer tan nostra que cada matí, en començar el nostre caminar, la cridàvem junts, no com un crit de guerra, sinó com un crit de pau i d'unitat entre nosaltres.

El nostre grup era nombrós: unes cinquanta-cinc persones de diferents edats, des de nou a cinquanta-cinc anys, guiades en tot moment per Mn. Robert Baró i, esporàdicament, quan les seves obligacions els ho permetien, per Mn. Josep M. Turull i pel diaca Mn. Sergi Notó. El fet de ser un grup tan nombrós va complicar una

mica els preparatius, que van començar fa uns quants mesos, quan ens vam trobar per a repartir-nos les diferents tasques que calia fer, totes necessàries per tal que tot resultés perfecte. Calia preparar el camí físic, la logística de desplaçaments, estances, menjars, etc. Però també el camí personal d'introspecció, coneixement i acceptació d'un mateix, el camí de cohesió del grup i, no cal dir-ho, el camí espiritual. Aquesta preparació va ser ja un primer posar-se en camí.

Tots vam preparar amb il·lusió les tasques que teníem encomanades, i aquestes ganes que tots hi posàvem facilitaven la

ago, com el camí de la vida, no és només caminar. És alliberar-se de moltes coses que ens impedeixen viure en plenitud i fer lloc per a omplir-nos el cor d'aquelles altres que de debò donen sentit a la nostra existència.

Per això hi ha hagut moments que ens han marcat profundament: reflexions personals pregones, pensaments i sentiments compartits que ens han enriquit, retrobaments familiars intensos, eucaristies emocionants on han saltat les llàgrimes de joves i grans en sentir la presència tan propera de Jesús entre nosaltres, trobades amb altres persones del Camí que ens han fet viure la universalitat de la nostra fe, amistat compartida al voltant de la taula, moments de gresca i diversió... Tantes i tantes vivències al voltant del Crist!

I al final, després de l'esforç realitzat, vam viure la satisfacció d'arribar a la meta, Santiago. Abraçada a l'apòstol, visita al seu sepulcre i Missa del Pelegrí. Aquesta va ser una eucaristia especialment entranyable que vam compartir amb tots els pelegrins que arribaven a Santiago. Durant l'Eucaristia, les tres persones del grup que porten el nom del sant oferiren, en representació de tot el grup,

un ciri que havia estat damunt de l'altar en totes les eucaristies del camí. En el ciri hi figuraven el nom del grup «Famílies en Camí», la Creu de Santiago, els noms de les nostres famílies i l'escut de l'arxidiocesi de Barcelona. També en la invocació al sant vam demanar la seva intercessió per totes les famílies i per la nostra Església local de Barcelona. Finalment el «botafumeiro» va perfumar les naus de la Catedral i va elevar les nostres pregàries. Després de la missa, moment emotiu de pregària en una de les capelles de la catedral on hi ha la imatge de la Mare de Déu de Montserrat i cant del Virolai.

A Santiago, quan pensàvem que ja havíem acabat la nostra peregrinació i que ja no calia caminar més, ens vam adonar que allí començava el Camí, el que volem seguir cada dia de seguiment de Jesús, i

feina, ens engrescaven i ens garantien l'èxit de l'aventura. I és que per trobar-se amb el Crist només cal posar-hi de la nostra part. Ell sempre hi és!

Havíem preparat un itinerari espiritual per ajudar-nos en la reflexió i en la pregària, de manera que cada dia, al matí, un matrimoni exposava els punts de reflexió preparats per a aquella jornada i repartia un full amb textos d'ajuda. Al vespre compartíem les nostres reflexions de durant el dia en el nostre grup de pares/mares, universitaris o preuniversitaris, per acabar el dia amb una Eucaristia.

Així, cada etapa del nostre caminar físic anava acompanyada d'una etapa de pelegrinatge personal i espiritual i d'una etapa de descans, de lleure i de passar-s'ho bé en família i amb els amics i companys. I és que fer el Camí de Santi-

TESTIMONIS

ELENA GARCÍA-GALÁN VIEJO

«Fer el Camí de Santiago a peu ha estat un viatge en el qual he après que no tot s'aconsegueix sol, sinó que necessitem dels altres. T'adones que hi ha amics que sempre hi són i que t'ajuden quan ho necessites. La família també ha estat un gran suport. N'aprens coses noves i dónes més valor a altres coses a què abans no n'hi donaves. El que més m'ha atret del Camí és la gent que coneixes, que tot és molt familiar i els pelegrins dels diversos països que et vas trobant, tots peregrinant en una mateixa direcció: arribar a la tomba de l'apòstol sant Jaume, amic de Jesús.»

FRANCESC CAGIGÓS POCH

«Aquest pelegrinatge ha estat per a mi molt important. M'ha ajudat a conèixer-me millor per dins i conèixer els altres tal com són. El que més m'ha agradat és caminar sol, perquè mentre camines és el millor moment per reflexionar i pots fer experiència pregona d'estar amb Jesús. Fer el Camí m'ha aportat felicitat, tot i la duresa del dia a dia. A més, el fet d'anar amb els pares ha estat per a mi excel·lent. Ha estat ocasió també per compartir aquesta vivència tan forta amb ells. En realitat, tots formàvem una gran família, i fins i tot els pelegrins que et trobes pel camí en formaven part.»

ens va quedar ben gravada aquella oració de sant Ignasi de Loiola: «Senyor, que us conegui, / perquè si us conec us estimaré. / Senyor, que us estimi, / perquè si us estimo us seguiré.» Que el Senyor ens ajudi a seguir sempre endavant!

Pelegrinatge sacerdotal a Ars i Lió

■ Un grup de capellans joves viatgen a França seguint les petjades de sant Joan M. Vianney

El grup de pelegrins, amb el cardenal Philippe Barbarin.

Conferència al seminari de Lió sobre la realitat eclesial de la diòcesi.

Mn. Bruno Bérchez*
Lió

La setmana del 3 al 7 d'agost un grup de vuit capellans ordenats en els darrers set anys, juntament amb el cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Barcelona, vam fer un pelegrinatge a Lió i Ars. Va ser una sortida breu, però plena de vivències intenses. Després d'un llarg viatge en autocar arribarem dilluns al vespre al Seminari de Lió, on vam ser rebuts pel pare Touloup, rector del Seminari. Aquella mateixa nit vam sopar amb el cardenal Philippe Barbarin, arquebisbe de Lió, que amb un perfecte castellà ens va donar la benvinguda en aquesta diòcesi mil·lenària, els orígens de la qual es remunten a sant Ireneu i als màrtirs de l'any 177 dC.

El dimarts 4 d'agost, dia de sant Joan Maria Vianney, vam pelegrinar fins a Ars, on vam participar en la multitudinària missa del santuari. Va ser una solemne eucaristia presidida pel prefecte de la Congregació del Clergat, cardenal Claudio Hummes, i con-

celebrada per més de 500 sacerdots. Poder viure aquella jornada a Ars en aquest any sacerdotal, el 150è de la mort del sant, va ser un immens regal per a tots els capellans que vam ser allà. Les paraules del cardenal Hummes exhortant-nos a aspirar a la santedat com el sant rector d'Ars, els aplaudiments espontanis del poble en passar els capellans, la immensa processó pels camins d'Ars amb el cor del sant o les vespres solemnes amb el Santíssim exposat a la capella de la Nostra Senyora de la Misericòrdia són records difícils d'oblidar per als qui allà vam ser.

Chevrier, un altre capellà sant

L'endemà, després de visitar les obres del futur seminari de Lió, vam conèixer la casa d'un altre sant capellà de la diòcesi: el beat Antoine Chevrier. A la casa del Prado, antiga sala de festes reconvertida en llar d'espiritualitat per als lionsos més

pobres i humils, les religioses encarregades ens van explicar els inicis d'aquella obra de Déu i el carisma d'aquesta fundació estesa per tot el món.

La tarda la vam dedicar a visitar la catedral de Saint Jean. Un edifici gòtic de gran bellesa, però que mostra en les seves parets, buides d'imatges, les ferides de l'Església de Lió provocades per la iconoclastia protestant i revolucionària. Després de celebrar l'Eucaristia vam passejar pels carrers de la ciutat antiga, considerats patrimoni de la Unesco, i vam refrescar-nos en una típica taverna lionsa.

El dijous al matí vam ser rebuts pel vicari general de la diòcesi, Pierre Yves Michel. Ens va explicar la realitat social, pastoral i espiritual de Lió. És una diòcesi

« Els orígens de la diòcesi de Lió es remunten a sant Ireneu i als màrtirs de l'any 177 dC »

amb molta història, i amb una realitat pastoral molt variada. Una diòcesi que davant de la indiferència i del secularisme de la societat ha apostat fort per la missió. Són moltes les iniciatives pastorals, plenes de creativitat, dirigides tant als joves com als no creients. En acabar la xerrada vam dirigir-nos a la

cripta on segons la tradició està enterrat sant Ireneu. Ireneu és un dels pares de l'Església més coneguts, vingut de l'Àsia Menor i deixeble de sant Policarp. Segons la tradició, va ser deixeble del mateix evangelista Joan. Aquesta tradició fa de Lió una de les diòcesis més antigues de França.

Fourvière, l'ànima de Lió

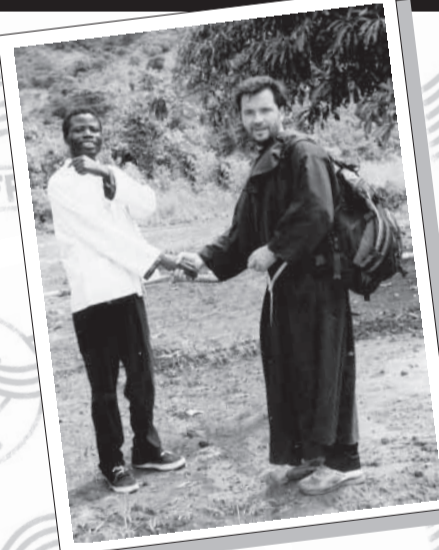
La tarda del 6 d'agost vam visitar el santuari més important de Lió, Notre-Dame de Fourvière. Anomenat l'ànima de Lió, aquest santuari mariaà està situat a una de les muntanyes que rodegen la ciutat. Aixecat amb els donatius dels lionsos, d'estil neobizantí, és d'una riquesa exuberant, i no deixa indiferents els pelegrins i turistes que s'hi apropen. Allà el cardenal Lluís Martínez Sistach va presidir l'eucaristia del santuari en francès, i vam acomiadar-nos d'aquesta merave-

llosa ciutat que ens ha acollit durant aquesta setmana.

L'endemà, amb llàstima però també il·lusionats per haver pogut passar uns dies tan bonics, vam tornar a Barcelona. Vam acomiadar-nos del pare Touloup, tot-hora atent i servicial, i de la cuinera catalana del seminari, que va sorprendre'ns cada dia amb diferents plats típics de la regió. El viatge s'ha acabat. Els que hi

vam anar esperem ja el pròxim any, i fem càbales sobre el pròxim destí. De viatges turístics se'n poden fer molts. Però trobar viatges que combinin turisme, coneixement d'una realitat pastoral, pregària i convivència amb companys capellans no és tan fàcil. Per això els que hi vam anar agraïm de cor la iniciativa del cardenal, tot i lamentar no ser un grup més nombros.

Saps què sent un missioner quan rep notícies de casa?

APADRINA UN MISSIONER

Amb la teva aportació, ells o elles i encara més persones llegiran CATALUNYA CRISTIANA cada setmana

Marqueu amb una "x" les vostres preferències:

Preu d'una subscripció missionera: **Amèrica i Àfrica: 217,06 €**
Àsia i Oceania: 290,38 €
Missioner **Missionera**
 (Es pot mantenir correspondència)

Nom i cognoms .....
 Adreça .....
 Població ..... Província ..... C.P. ....

FORMA DE PAGAMENT:

Adjunto xec nominatiu Domiciliació bancària
 Titular ..... Data .....
 Entitat ..... Oficina ..... DC ..... Compte .....

Envieu aquesta butlleta a: CATALUNYA CRISTIANA
 Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona — Tel. 934 092 810 — Fax 934 092 820

església en el món

Vaticà

Maria, model perfecte per als sacerdots, segons Benet XVI

■ Subratlla la relació de maternitat entre la Mare de Déu i els preveres

ACI
Castelgandolfo

A l'audiència general del dimecres 12 d'agost, Benet XVI va meditar sobre la relació que hi ha entre la Verge Maria i els preveres, en el marc de l'Any Sacerdotal. La Mare de Déu, va dir el Pontífex, és el model perfecte per a la vida dels sacerdots. Davant de milers de fidels pelegrins que van acudir al palau apostòlic de Castelgandolfo, el Papa va recordar que la relació entre Maria i els sacerdots «està profundament arrelada en el misteri de l'encarnació». «Déu no actua contra la nostra llibertat», va assenyalar el Bisbe de Roma, «Déu es fa dependent de la llibertat, del "sí" d'una criatura seva, espera aquest "sí"». Per això, va prosseguir, «el "sí" de Maria és la porta a través de la qual Déu ha pogut entrar en el món, fer-se home. Així, Maria està realment i profundament involucrada en el misteri de l'encarnació, de la nostra salvació».

En parlar del passatge evangèlic en què el Senyor des de la creu deixa Maria com a Mare de tots els homes en l'apòstol Joan, que es podria considerar com a prefiguració de tots els sacerdots i que «des d'aquell moment la va rebre a casa seva», Benet XVI va subratllar que aquesta acció «vol dir introduir-la en el dinamisme de la sencera i pròpia existència —no és una cosa exterior— i en tot constitueix l'horitzó del propi apostolat». «Em sembla —va continuar— que s'ha de comprendre per això la peculiar relació de maternitat que hi ha entre Maria i els preveres. Maria els prefeix per dues raons: perquè són més similars a Jesús, amor suprem del seu cor; i perquè també ells, com ella, estan compro-

mesos en la missió de proclamar, testimoniar i oferir Crist al món.»

«Per la pròpia identificació i conformació sacramental a Jesús tot sacerdot pot i s'ha de sentir veritablement fill predilecte d'aquesta Mare altíssima i humilíssima», va afegir. El Concili Vaticà II, va dir després el Papa, «convida els sacerdots a mirar Maria com el model perfecte de la pròpia existència». Pel que fa al capellà d'Ars, el Pontífex va assaltar com aquest sant sacerdot repetia: «Jesucrist, després d'haver-nos donat tot allò que ens podia donar, ens va fer fins i tot hereus del més preciós que tenia, és a dir la seva Santa Mare.» «Això val —va concloure el Papa— per a tot cristià, per a tots nosaltres, però de manera especial per als sacerdots. Benvolguts germans i germanes, preguem perquè Maria faci que tots els sacerdots, en tots els problemes del món d'avui, siguin conformes a la imatge del seu Fill Jesús, dispensador del tresor inestimable del seu amor de bon Pastor.»

En presidir la pregària de l'Àngelus del 9 d'agost, el Papa va triar dos màrtirs contemporanis com a models de santedat per a tothom, però especialment per als preveres en aquest Any Sacerdotal: «Els

dos màrtirs van ser assassinats al camp de concentració d'Auschwitz. Es tracta de santa Teresa Beneta de la Creu —Edith Stein—, la qual, nascuda en la fe hebrea i conquerida per Crist en l'edat adulta, es va convertir en monja carmelita i va segellar la seva existència amb el martiri; i de sant Maximilià Kolbe, fill de Polònia i de sant Francesc d'Assís, gran apòstol de Maria Immaculada.» «D'ells podem aprendre,

El Papa va reflexionar sobre models de santedat per als sacerdots.

sobretot nosaltres els sacerdots, l'heroisme evangèlic que ens empeny, sense tenir por de res, a donar la vida per la salvació de l'ànima. L'amor venç la mort!»

Benet XVI va recordar que tots els sants, «però especialment els màrtirs, són testimonis de Déu que és Amor. Els camps de concentració nazis es poden considerar com a símbols extrems del mal, de l'infern

que s'obre sobre la terra quan l'home oblidava Déu i el substituïa, usurpant-li el dret de decidir què és el bé i el mal, i donar la vida o la mort.» «Malauradament —va continuar el Papa— aquest trist fenomen no està relacionat només amb els camps de concentració. Aquests són només la punta d'una realitat àmplia i difosa, sovint amb límits borrosos.»

Els sants ens porten a reflexionar sobre la profunda divergència que hi ha entre l'humanisme ateu i l'humanisme cristià. Una antítesi que travessa tota la història, però que al final del segon mil·lenni, amb el nihilisme contemporani, ha arribat a un punt crucial com van assenyalar grans pensadors i literats, i com han demostrat àmpliament els darrers esdeveniments. «D'una banda, hi ha filosofies i ideologies, i fins i tot maneres de pensar i d'actuar, que exalten la llibertat com a únic principi de l'home, com a arbitrietat, en alternativa a Déu, i d'aquesta manera transformen l'home en un déu, un déu equivocant, que fa de l'arbitrietat el propi sistema de comportament. D'altra banda, tenim precisament els sants que, tot practicant l'evangeli de la caritat, fan de l'esperança la seva raó, mostrant el rostre del veritable Déu, que és Amor, i alhora el rostre autèntic de l'home, creat a imatge i semblança divina.»

El Pontífex va acabar demanant-li a la Verge Maria «que ens ajudi a tots, en primer lloc a nosaltres sacerdots, a ser sants com aquests testimonis heroics de la fe i de l'entrega d'ell mateix fins al martiri. Aquesta és l'única manera a les instàncies humanes i espirituals que suscita la crisi profunda del món contemporani, una resposta creïble i exhaustiva: la de la caritat en la veritat».

VENEÇUELA

Els bisbes lamenten nous actes contra la democràcia

ACI / Caracas

Mitjançant un comunicat la Conferència Episcopal de Veneçuela ha lamentat la «urgència» amb què el govern ha utilitzat el període vacacional per aprovar mesures precipitades. Els bisbes constaten que, lamentablement, per al govern, les vacances d'enguany «han estat caracteritzades per l'aprovació precipitada i sense prou consulta de lleis i reglamentacions, el tancament compulsiu de nombroses emissores de ràdio, l'ús de la violència per part de grups que actuen al seu gust, la realització d'extorsions i l'aplicació de multes en què sobresurt el recurs a la força, així com tensions

generades pels conflictes internacionals amb Hondures i Colòmbia».

El comunicat adverteix que el tancament d'emissores independents realitzat pel govern d'Hugo Chávez «posa en dubte el pluralisme i la llibertat d'expressió que consagren les nostres lleis. Al seu torn, afecta centenars de veneçolans i veneçolanes que poden quedar-se sense feina i sense un futur cert per a les seves famílies». Sobre les tensions amb Colòmbia, que han forçat el tancament de la frontera amb el país veí, l'episcopat assenyala que la mesura «posa en perill la subsistència de milers de persones i famílies, que viuen de l'intercanvi comercial entre tots dos països».

A més, l'aprovació d'un projecte de Llei Orgànica d'Educació que conté nombrosos articles que atempten contra la llibertat d'educació i el dret dels pares, «atempta contra la participació ciutadana serena i dialogant, i obstaculitza la recerca del bé comú de la societat», adverteixen. El comunicat conclou animant «tothom, govern i ciutadans, a obrir espais de diàleg i enteniment; a centrar l'atenció en la solució dels problemes més urgents de la població com són la inseguretat i la inestabilitat en l'àmbit laboral; a respectar el temps vacacional com un temps per alimentar l'esperit amb els valors superiors de la caritat i l'amistat».

ÍNDIA

Investiguen la mort d'un sacerdot

Misna / Karnataka

La policia ha obert una investigació sobre la mort del pare James Mukalel, un sacerdot indi trobat sense vida a la vora del camí d'un llogarret a l'estat del nord de Karnataka. El cos del sacerdot —escriu *L'Osservatore Romano*— no presenta ferides, però sí senyals visibles d'escanyament. Segons una primera reconstrucció, el pare Mukalel hauria mort mentre tornava a la seva parròquia després d'haver celebrat un funeral i visitat algunes famílies. Mons. Lawrence Mukkuzhy, bisbe de la diòcesi siromalabar de Belthangady, on actuava el sacerdot, ha dit que el pare Mukalel «era molt estimat per la població de la zona» i que «era un missioner compromès i altruïsta, que servia persones de qualsevol religió». Juntament amb Orissa, Karnataka és un dels estats de l'Índia on l'any passat es van produir atacs i actes de violència d'extremistes hindús contra els cristians.

Roca

www.roca.com

Inspired by water | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

AUSTRÀLIA

Sydney aposta per la nova evangelització

■ Un congrés recorda el primer aniversari de la Jornada Mundial de la Joventut

Fabrizio Assandri
Sydney

Es joves —però no només ells— van tornar a ser els protagonistes a la metròpolis australiana, després de la Jornada Mundial de la Joventut (JMJ) de fa més d'un any, durant la setmana del 19 al 26 de juliol. S'hi va celebrar el congrés anomenat «Scene», acrònim de «Sydney Congress Embracing the New Evangelisation», és a dir, «Congrés de Sydney abraçant la nova evangelització». El lema del congrés, «Crist a la ciutat», va ser el millor eslògan per resumir l'herència de la JMJ, al voltant de la qual van reflexionar els joves, delegats de Pastoral Juvenil, responsables de grups i escoles, bisbes i fidels arribats de les diòcesis australianes i d'arreu del món.

El programa, iniciat amb el dia de les famílies i una missa per als joves, es repetia amb una estructura semblant cada dia, reprenent molts dels elements del que van viure milers de joves l'any abans. Als matins, després de la pregària, es comptava amb la presència d'un testimoni i després tenien lloc les catequesis dels bisbes. A continuació, la missa i el dinar. A la tarda, es desenvolupava l'activitat d'evangelització de carrer, el pelegrinatge a la catedral de Santa Maria (dedicada a la patrona d'Austràlia, la Mare de Déu de la Creu del Sud, constel·lació visible només des de l'hemisferi austral), l'adoració eucarística, els tallers dedicats a les qüestions més actuals de la fe i del testimoni cristià en la vida pública, la trobada amb grups i comunitats, i espectacles musicals. A més, durant tota la setmana es va poder visitar «Vocational Expo», que l'any pas-

Els joves van recordar la trobada de Sydney.

sat ja va tenir molt èxit amb la mostra de propostes vocacionals per part de congregacions, seminaris, associacions i grups.

Com explicaven els organitzadors, es tracta de participar en el moviment anomenat «Nova evangelització» per Joan Pau II i Benet XVI, en què l'Església «ha estat renovada sobre les bases de la gran missió que ha rebut del seu Senyor i que ha de trobar maneres noves de proclamar Jesús». Entre els ponents al congrés hi havia Mons. Anthony Fisher, bisbe auxiliar de Sydney i coordinador de la JMJ; la germana dominica Mary Madeline Todd, dels Estats Units; l'educadora de Sydney i portaveu Provida Eamonn Keane; Raymond de Souza, fundador i director del primer programa per a Austràlia de promoció apologètica. Els temes tractats van ser cristianisme i política, religió al

lloc de treball, creació versus evolució, catolicisme i altres religions...

En una trobada amb periodistes, el 17 de juliol, el bisbe Fisher va parlar de les petjades i dels efectes deixats per la JMJ a Austràlia. Mons. Fisher va informar que el 40% dels participants sosté que la seva fe va sortir enfortida de la jornada, mentre que en el seu país pugen visiblement les vocacions, les conversions i els baptismes, així com la participació viva en els sagraments; els joves se senten menys incòmodes per parlar de la seva fe i es dediquen amb més entusiasme «a tasques per a la justícia i el desenvolupament, servei als necessitats, ecologia i construcció de la pau», mentre les diòcesis i les parròquies inverteixen més recursos en la pastoral amb els joves.

El primer aniversari de la JMJ també

va ser recordat amb una missa celebrada el 20 de juliol pel cardenal George Pell, arquebisbe de Sydney, a la cripta de la catedral amb els sacerdots, voluntaris, joves, representants de les institucions públiques i els participants al Congrés Scene el dia exacte de l'eucaristia de conclusió de la JMJ amb Benet XVI a l'hipòdrom de Randwick. En l'homília, que va ser pronunciada per Mons. Fisher, es va recordar «la major trobada juvenil, la major trobada religiosa, la major trobada en la història d'Austràlia i d'Oceania». Una nova Pentecosta, en perfecta sintonia amb el lema que el Papa havia escollit per a la trobada «Rebreu força de l'Esperit Sant i sereu els meus testimonis (Ac 1,8)», i al mateix temps un «redescobrim del fet que la nostra Església es fa sempre nova». Fisher va recordar les etapes de la «setmana més feliç i més santa en la història de la nostra ciutat»: les 450 catequesis en 235 llocs, les activitats, els concerts, els espectacles teatrals, els centres de pregària i de música sacra, els 2.500 joves que pràcticament «cada hora d'aquella setmana van passar per aquesta catedral, pel «Vocation Expo», pels llocs d'adoració i reconciliació i pel santuari de la beata Mary Mackillop».

El bisbe també es va referir als punts del missatge deixat als joves per Benet XVI, lligant-los amb els temes de les tres encíclics del Pontífex, que es poden resumir en les paraules clau de l'esperança, la fe i l'amor. Com a conclusió, el bisbe va alertar joves i organitzadors sobre el risc d'una tornada a la normalitat, i va afegir que «la JMJ hauria d'haver modificat per sempre la nostra concepció del que és normal».

BÈLGICA

Celebrat el XXV Col·loqui Europeu de Parròquies

Redacció / Mons

Del 5 al 10 de juliol es va celebrar a Mons (Bèlgica) el XXV Col·loqui Europeu de Parròquies, sota el lema «Per què transmetre la fe? Seduïts per Déu, fascinats per l'Evangeli». Mn. Gaspar Mora, professor de la Facultat de Teologia de Catalunya, va participar en aquesta trobada que se celebra cada any des del 1961 a una ciutat diferent d'Europa, i ofereix algunes reflexions sobre les qüestions més importants plantejades arrel de la missió evangelitzadora de l'Església: el tresor de la fe cristiana, la transmissió de la fe, per què proposar la fe?, els moments de la proposició de la fe i l'objectiu de la proposició de la fe.

Segons Mn. Mora, el tresor de l'Església és Jesús, «el seu misteri, el missatge, la realització plena de l'Evangeli». I afegeix que el missatge és que «Déu estima tota la humanitat, tots els homes i dones del món i de la història, amb un amor immens, incondicional». En aquest sentit, indica, la fe és «l'adhesió viva al missatge i al misteri de Jesús. La fe és l'adhesió de cada persona, de cadascun de nosaltres, a la

Mn. Gaspar Mora, a la dreta, durant una celebració eucarística del CEP.

vida en l'Esperit de Jesús, a l'amor, a la pobresa, al perdó, a la recerca de la justícia i de la pau, etc. La fe és una manera de viure, de posar-se davant de la vida, davant dels altres, davant d'un mateix, davant del patiment, davant de la mort».

Pel que fa a la transmissió de la fe, Mn. Gaspar Mora considera que és «proposar una vida plena en Déu segons la Paraula i

la pau, l'esperit de generositat i de llibertat. (...) Proposem la fe en Jesús perquè el nostre món no és un món humà, perquè hi ha egoisme i tancament, perquè el nostre món i la nostra gent creu que la felicitat consisteix en la riquesa i en la dominació dels altres. Proposem l'Evangeli de Jesús, la vida d'amor, de perdó, de pobresa, de confiança en Déu, perquè aquesta és la

l'Esperit de l'Evangeli; una vida d'amor, de justícia, de pobresa, de donació d'un mateix. (...) Proposar la fe consisteix en un acompanyament (...), el respecte al procés de cada persona en el seu camí cap a l'amor, el perdó, la pobresa, la donació d'ell mateix, cap a la participació viva en la mort i la resurrecció de Jesucrist».

Davant de la pregunta per què proposar la fe, respon que és «una manifestació del goig del mateix tresor de l'Església; és la seducció de l'Evangeli. És el goig de proposar l'amor, la justícia,

veritable llum de Déu per al nostre món, a tot arreu, a totes les cultures».

Com explica també Mn. Mora, hi ha diferents moments privilegiats per a la transmissió de la fe en Jesús, i un d'aquests és la pròpia vida: «A partir de la vida real podem trobar la presència de Déu que ens crida a l'amor, a la decisió generosa davant de les injustícies i les inhumanitats. És en la nostra vida de cada dia on nosaltres, i tots els homes del món, responem a la crida de Déu i on participem realment en la mort i la resurrecció de Jesucrist, o bé rebutgem la crida de Déu i ens tanquem al misteri de Crist.» Finalment, Mn. Gaspar Mora comenta que el primer objectiu de proposar la fe és que cada persona es trobi amb la seva vida i s'obri al missatge de l'Evangeli: «Que cadascú de nosaltres i de tots els homes faci l'experiència de l'amor, del perdó, de la justícia i la pau; que cadascú personalment faci l'experiència de la mort i la resurrecció de Jesucrist. (...) Aquesta vida nova es verifica en la col·laboració amb tots aquells que fan la mateixa experiència de l'amor i de la pau, potser en llengüatges diferents, però sempre experiència del mateix Esperit, que salva el món.»

Paraula i vida

Lluís Martínez Sistach
Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Nou Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

L'any 1930 un bon grup de persones varen inaugurar, en un indret del barri barceloní del Guinardó, l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. És el conjunt modernista que ha realitzat un servei molt preuat i molt necessari durant els últims 80 anys. El 3 de juliol passat, també en aquest indret del Guinardó, vàrem beneir i inaugurar la nova edificació d'aquest centre hospitalari construït per la Molt Il·lustre Administració (coneguda com la MIA).

Aquesta inauguració ha estat un motiu de joia perquè es tracta d'una institució sanitària que presta un servei important no solament als barcelonins, sinó també a una àrea molt més extensa.

Un hospital és un centre que s'esmerça per retornar la salut als malalts. Tanmateix és un lloc on hi són presents les malalties, els sofriments i les limitacions de la naturalesa humana. I aquesta doble realitat de malaltia i salut, de sofriment i d'alleujament del dolor, fan palès un ambient d'humanització que crea vincles de comunitat, de família, de treball conjunt, en una paraula, d'amor i de servei.

Davant del misteri punyent del dolor i la mort, tot

home i tota dona cerca una llum per entendre-ho. Les paraules serveixen poc. Mirar la creu i a Jesucrist crucificat per amor a tota la humanitat dóna llum per entendre el misteri del dolor i de la mort i per copsar-hi el sentit positiu, ja que el dolor i la mort no tenen l'última paraula. Perquè en Jesucrist el dolor i la mort porten a la vida i a la vida per sempre.

Tots hem passat o passarem per un hospital. I tots desitgem ser acollits amb uns bons serveis. Per això, em plau agrair als metges, infermeres i personal sanitari, al servei religiós i a tot el personal d'aquest i dels altres hospitals el servei que presten als malalts i a les seves famílies. El vostre acolliment, el vostre afecte i el vostre servei competent penso que ja "curen," d'alguna manera els malalts.

En una visió integral de la persona humana, té una importància especial el servei religiós en els centres sanitaris. L'humanisme cristià i les ciències ens il·lustren d'una manera cada vegada més evident sobre la profunda interrelació entre el cos i l'esperit. Per això, si l'atenció espiritual a les persones sempre és important, encara ho

és d'una manera més intensa quan la persona passa per una situació de precarietat en la seva salut i per tant per una certa crisi de la seva existència, del seu sentit i de les seves raons de viure. I, si és creient, el fet de posar-se en mans del Déu bo i misericordiós, que ens ha enviat el seu Fill per salvar el món i no per condemnar-lo sempre té un efecte indubtable sobre la totalitat de la persona.

L'Hospital que vàrem inaugurar és nou, però també és vell, perquè és continuació de l'Hospital modernista de 1930 i aquest ve de molt més lluny encara, dels inicis del segle XV, quan nasqué com un fruit de la col·laboració de l'Església i de les institucions ciutadanes de Barcelona. La Generalitat, l'Ajuntament de Barcelona i el Capítol de la Catedral ens podem felicitar. I també la ciutat de Barcelona, per aquesta inauguració d'un centre hospitalari.

Desitjo que les finalitats dels estatuts de la MIA es tinguin sempre en compte en la vida i en les activitats d'aquest nou Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, donant continuïtat a la dimensió sanitària, humanitària, religiosa, social i cultural que ha estat present en els sis segles d'aquesta institució.

Als quatre vents

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona i Primat

La felicitat vertadera

Hi ha un desig humà més general i constant que el de la felicitat? Un vell conte rus narra que un tsar es trobava greument malalt i un consell de savis va determinar que només el guariria posar-li la camisa d'un home completament feliç. Els seus servidors es van escampar pel regne a la recerca d'un home així, però no el trobaven: un perquè era pobre, un altre que era ric perquè tenia poca salut... fins que, passant pel costat d'una barraca, van sentir algú que exclamava: «He treballat i menjat bé. Gràcies a Déu sóc molt feliç.» De seguida van entrar per comprar-li la camisa a qualsevol preu. Però l'home feliç era tan pobre... que no tenia camisa!

No cal concloure que el diner no dóna la felicitat. Però hi contribueix!, diria molta gent. I és cert que un mínim de benestar econòmic és necessari, però també diu

l'experiència que la riquesa no és el més determinant en la felicitat de les persones.

Davant un metge es va presentar el cas d'una jove de 17 anys que es trobava amb una apatia completa, encara que aparentment no hi havia raons per a això. En comptes d'una recepta habitual, el metge la va dur a veure unes famílies necessitades i ella es va sentir impulsada a ajudar-les. Va ser el començament de la seva total recuperació. Que n'és, de cert, que la felicitat està a donar més que a rebre!

Durant anys es va popularitzar una crítica marxista als cristians. Se'ls acusava d'alienar gent prometent-los un paradís futur per allunyar-los de les seves reivindicacions de justícia actuals. És una caricatura de la manera de ser cristià, que per contra, pensa que el regne del cel comença ja en aquest món, per al qual busca fer la

voluntat de Déu a cada moment.

En un sentit teològic podria dir-se que només perdem la felicitat quan ens apartem de Déu, és a dir, quan pequem. Però ni encara llavors tenim motius per a desesperar-nos, perquè Déu és un Pare amatíssim desitjós de perdonar-nos. Sant Francesc de Sales parlava de les «nostres benivolgudes imperfeccions» com a ocasió que són perquè es manifesti en nosaltres la misericòrdia de Déu i perquè ens mantinguem humils.

Us convido per tant a ser optimistes. El bé sempre acaba venent el mal. Encara que el mal guanyi moltes batalles, no guanya la guerra definitiva. Es tracta, per a vèncer, d'abandonar-nos confiadament a la voluntat de Déu. Santa Teresa de Lisieux va escriure: «El Senyor sempre m'ha donat el que jo volia... O més aviat, sempre m'ha fet voler el que ell volia donar-me.»

La Bona Notícia també a internet

www.catalunyacristiana.cat

I ARA ENTRA A LA NOVA PÀGINA WEB DE CATALUNYA CRISTIANA I CONSULTA LA NOSTRA HEMEROTECA. HI TROBARÀS TRENTA ANYS DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb
www.flama.infoFLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

opinió

Punt de vista

No al terror. Sí a la vida

Vull que aquestes paraules, asserenats els ànims per una certa distància temporal dels fets, expressin el nostre record i reconeixement envers Carlos i Diego, guàrdies civils, fa gairebé un mes esborrats d'aquest món per una cruel acció terrorista, encara que vius, perquè els qui creiem en el Déu de la Resurrecció i la Vida sabem, per la fe, que perviuen davant Ell, que la mort no és el final. Així ho expressàvem en nom de la diòcesi de Mallorca, en oferir la nostra pregària per ells i la proximitat de la comunitat diocesana als familiars, coneguts, companys i amics, units al seu dolor.

A més d'això, és oportú reiterar una cosa que tan sols poguérem apuntar a la fi del funeral a la seu, afirmant la nostra condemna més absoluta de l'acte terrorista que ha commogut Mallorca, i la nostra reivindicació a favor d'una societat en què no hi hagi lloc per al drama del terrorisme.

S'ha parlat molt des de l'Església del nostre país, al llarg dels darrers decennis, sobre el fenomen de la violència terrorista d'ETA, manifestant una valoració moral que el qualifica d'intrinsecament pervers, absolutament contrari als manaments de la Llei de Déu i al respecte que mereixen la dignitat i els drets originaris de qualsevol ésser humà: atempta contra la vida de forma arbitrària, ja que qualcú decideix matar-ne un altre, sense judici, sense autoritat, sense apel·lació; atempta contra el bé de la família, de les persones vinculades a les seves víctimes; atempta contra els béns, contra la llibertat de les persones i de les institucions; atempta contra la llibertat de la societat sencera; un grup, unes persones, s'atribueixen un poder de decisió, d'imposició, que no els correspon, que no els ha donat ningú, ni reconegut, per mitjans legítims. No hi ha cap raó que justifiqui la violència terrorista. El terrorisme d'ETA és absolutament reprovable des del punt de vista moral. Per tant, un cristià, amb consciència recta, no pot participar en les accions violentes d'ETA, ni col·laborar-hi, ni justificar-les, ni fer-los costat de cap manera. Així ho precisava, fa anys, Mons. Fernando Sebastián, amb paraules plena-

Saber escoltar

El camí, la veritat i la vida

Sant Agustí comenta, amb una vigoria especial, les paraules amb les quals Crist es va definir a si mateix: «Jo sóc el camí, la veritat i la vida.» Imagina que Jesús diu al cristià: «Per on vols passar? Jo sóc el camí. On vols arribar? Jo sóc la veritat. On vols residir? Jo sóc la vida.» El sant invita, amb vigor, els seus oients a caminar segurs. La seguretat és pròpia dels que resten en Crist. Qui viu en Ell no és atacat per l'enemic, el que posa trampes.

El sant bisbe d'Hipona afirma que «el nostre camí és Crist en la seva humilitat». El doble qualificatiu, veritat i vida, és Crist en la seva grandesa, en la seva divinitat. El predicador exhorta amb paraules que mouen el cor: «Si camines pel camí de la humilitat, arribaràs a l'Altíssim; si en la teva debilitat no menysprees la humilitat,

ment vigents, apuntant que això afecta tant les persones com les institucions. De manera especial els Governos, central i autonòmic, el deure dels quals és garantir la vida, els drets, la llibertat dels ciutadans. Aquesta és la primera obligació, molt per damunt de les diferències i circumstàncies polítiques.

Admet la moral cristiana la possibilitat de diferents opinions, sensibilitats i organitzacions polítiques. L'Església defensa expressament la legitimitat del pluralisme polític. Però sempre exercit per mitjans pacífics, respectant la vida i la dignitat de les persones, i valorant especialment tot allò que afavoresqui la convivència. De manera destacada en una societat amb fortes tendències al fraccionament i a la tensió, com ho és la nostra, les instàncies eclesials han de cooperar en tot allò que ajudi al respecte mutu, a la netedat democràtica, a la complementarietat i a la pau socials.

En una societat amb una forta càrrega de violència, que emergeix i colpeja de distintes formes; amb un terrorisme que és expressió cruel i màxima de fenòmens de desajustaments humans i socials profunds, i que es generen en processos socials i educatius llargs i complexos, que comporten buits fons de valors, nosaltres, des de l'Església, hem de seguir contribuint a la tasca d'educar per a la pau i la convivència, animant els cristians a l'acció social i política, des de la pròpia llibertat i responsabilitat, en la família i l'educació, en l'opinió pública, en el sindicat, l'associació i el partit que considerin més d'acord amb els seus valors morals cristians, cercant el bé comú i per mitjans legítims.

En les circumstàncies actuals, els creients hem d'acrièixer la nostra experiència religiosa, font de comportaments regits per l'amor i el servei. Seguirem oferint la nostra solidaritat i el nostre compromís, i el consol que en última instància dona Déu, a les víctimes i a les persones properes. Seguirem proposant que la fe en Jesucrist és font de bondat i de pau.

Així, a més de condemnar sense pal·liatius l'absurd terrorista, seguirem ajudant a fer possible una societat on no hi càpiga, ni hi pugui trobar aliment.

Demanem a Déu, i col·laborem amb Ell, a favor d'un futur en què el respecte al do de la vida sigui total, fent possible l'esperança i la pau. Seguirem, així, dient no al terror, no a la mort. Sí a la vida.

Jesús Murgui Soriano
Bisbe de Mallorca

A propòsit de...

P-J Ynaraja
Capellà del Montanyà
(ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net)

De viatge. Pelegrins

La meravellosa basílica monàstica de Vézelay, la millor segons diuen d'aquest gènere, hi ha dues imatges que mostren la religiositat del nostre temps: la d'un rover-scout, amb el seu bastó enforcat, i la d'un pelegrí amb el seu abillament compostel·là. Totes dues em van fer il·lusió, quan fa molts anys vaig visitar per primer cop aquest lloc. Va ser allà on vaig comprar el primer exemplar que tinc del *codex calistinus*. Ho he dit altres vegades: a França es respiren més aires de peregrinació que per les nostres terres. Em fa l'efecte que aquí la gent adulta juga a peregrinar, com els nens amb trens miniatura, a botiguetes i a menjars. Enguany recorro aquest tram i torno a casa, i el vinent en faré un de diferent i així em vaig entretenant santament.

Pelegrí és aquell que fa alguna cosa més que desplaçar-se per un itinerari més que sabut, compartint trobades, cançons i albergs. Pelegrí és aquell que surt de casa en direcció a un lloc, a la recerca d'una cosa que li importa, que el transcendeix, que potser ignora, però intueix, que l'acuita. Busca i deixa petges dels seus passos. Busca i facilita la recerca dels altres. Pensem en Santo Domingo de la Calzada, Sant Joan d'Ortega o l'humil San Amaro, i només esmento les terres de Burgos. Van ser pelegrins que van trobar la Gràcia a Compostel·la, la van augmentar o va ser el perdó, potser, el que hi van trobar. Agraïts, van dedicar el final dels seus dies a facilitar-lo als altres cristians. Aquesta recerca i aquest deixar testimonis d'una cosa superior i desconeguda, crec, és un dels ingredients fonamentals del pelegrinatge. He estat pensant, evidentment, en Compostel·la.

Em referiré a un cas diferent: Montserrat. Ignasi de Loiola hi va pujar demanant ajut per al canvi de rumb de la seva vida, i va deixar-hi la seva espasa militar. Explicaré, d'aquest monestir, un detall poc conegut. Avui en dia hi podem trobar un fidel devot resant o un turista mínimament, molt mínimament vestit, que hi ha arribat sense saber ni tan sols de què es tractava, ja que el lloc estava inclòs en el paquet de desplaçaments del tour contractat. I el viatger surt del monestir decebut, ignorant realitats profundes. Explicaré una història. Fa anys —tant és quants i l'efemèride que s'hi celebrava— l'abat va encomanar al P. Adalbert Franquesa que s'encarregués de preparar un entorn digne de la imatge que presidia la basílica. Gent de tota mena, condició social i edat, que pujava pietosament amb freqüència, cercant la protecció de santa Maria, va col·laborar amb il·lusió en el projecte. M'explicava el bon monjo que li venia al cap la viuda de l'evangeli que va donar la seva única moneda al temple, quan li venien velletes a dur-li l'anell de casament o les primeres arracades de plata que els van regalar. Amb moltes aportacions d'aquestes es va fer el que avui anomenen el tron i que escandalitza a molts, que titllen l'entorn d'exhibició de riquesa. Si en sabessin l'origen, si els monjos l'expliquessin, sabrien que són testimonis de pietat i amor de pelegrins, i la contemplació d'aquelles motlures argentines, n'estimularia la pietat.

Es va convidar llavors la joventut excursionista perquè col·laborés. Se'ls va suggerir que pugessin a cadascun dels pics de l'enigmàtica muntanya i allà, solemnement, signant una acta del fet, n'arrenquessin un fragment i l'entreguessin al monestir, perquè la imatge s'assegués sobre la muntanya i simbòlicament santa Maria ho fes sobre la terra catalana. Ho he consultat i em diuen que al monestir en conserven els documents, però no ho han explicat, és una llàstima. Ni es veuen les pedres, també és una pena. Saber aquestes realitats ajudaria a continuar la tradició de l'autèntic pelegrinatge, que no és simple visita turística, ni viatge religiós. Ho torno a dir, és anar cap a un lloc en actitud de recerca, com a resposta a una indicació, a imitació d'Abraham, el gran pelegrí, el nostre pare.

Joan Guiteras i Vilanova
Degà del Capítol Catedral de Barcelona

residiràs ple de força en l'Altíssim.» Agustí es pregunta per què Crist va escollir el camí de la humilitat. Respon: «És per causa de la teva debilitat que era allí com un obstacle insuperable; és per alliberar-te que aquest gran metge ha vingut cap a tu. Tu no podies anar cap a Ell; és Ell qui ha vingut cap a tu. Ha vingut per ensenyar-te la humilitat, aquest camí de retorn, perquè l'orgull és el que ens privava d'arribar a la vida que ens havia fet perdre.»

La inflor de l'orgull impedeix entrar per la porta estreta. Només el remei de la humilitat permet caminar en Crist. El camí és únic: és el Crist. La seva veu ens diu que Ell és el camí; i que cal entrar per Ell, que és la porta. No cal cercar en altres indrets. «Per tal que no t'extraviïs, Ell ho ha fet tot per tu, i et diu: sigues humil, sigues dolç (Mt 11,15).»

Finestra a la vida

Victòria Molins,
s.t.j.

«Nosaltres no vivim, suportem la vida»

En aquestes mig vacances de què gaudeixo tinc una mica més de temps per llegir i veure vídeos. Va ser passant un documental del Marroc quan vaig sentir una frase que em va impressionar moltíssim i em va fer venir a la memòria vides conegudes per mi. La frase sortia de la boca d'un periodista marroquí que havia tingut una infantesa i una joventut de la qual un dia es va poder alliberar. I tot recordant els temps en els quals rondava pels carrers, inhalant cola amb una colla de nois orfes o abandonats a la seva sort, va dir: «Nosaltres no hem viscut, hem suportat la vida.» Que fort! El do més meravellós, el de la vida, pres com una càrrega tal que només es pot «suportar».

I és que si a l'hivern la gent que viu al carrer ens angoixa, a l'estiu, malgrat que el clima no és tan feridor, el contrast amb la gent que pot gaudir de vacances i visitar altres indrets, o passejar pels carrers plens de llum i d'alegria, és més gran. És aquesta la sensació que he tingut en tornar d'un viatge a Burgos, on he fet un curset d'oració, i veure de bell nou els carrers del meu barri atapeïts de gent, de nens que juguen al carrer, de captaires que demanen almoïna asseguts a terra i de dones que es busquen la vida com poden o saben.

També ho hem experimentat en carn pròpia en patir un nou robatori d'un lladre que va pujar pel balcó... És l'altra cara d'unes vides que normalment acompanyem i comprenem des de la presó. Quan ets víctima, la cosa canvia.

I torno als contrastos. Burgos és una ciutat plena d'encís. Petita, acollidora, amb una catedral gòtica meravellosa i un clima suau a l'estiu. Allà sembla que el món de la premsa s'aturi una mica, almenys a l'agost. Viure uns dies en un seminari fent pregària, sentint conferències i experimentant la unió dels qui ens unim per uns mateixos ideals és un privilegi que el turisme més luxós no crec que visqui amb el mateix goig. Cada estiu jo tinc ocasió de gaudir-ho. I potser el que més m'agrada és el trobar-me amb gent de moltes autonomies, de diferents esglésies locals, edats i condicions i sentir-me com si d'una unitat meravellosa es tractés. I és que tinc ocasió de viure amb gent compromesa en diferents llocs que estimen, viuen, preguen i comparteixen el que tenen i són amb els germans.

Una de les primeres persones que vaig veure, en tornar del viatge, va ser un amic meu que vaig conèixer en el que anomenàvem «els esmorzars amb sor Genoveva» i que ara, sense cames i en una cadira de rodes, demana almoïna a l'«estrella» del metro de plaça Catalunya. La seva història és de les que correspon a la descripció del periodista marroquí: més que viure, suporta la vida. I el cas és que ho fa amb una mena de resignació estoica que em deixa bocabadada. Mentre parlava amb ell, va arribar un amic seu, amb qui viu, i va arrossegar la cadira fins al metro, on vam continuar la conversa... Amb el que li donen i una pensió que té el seu amic i company, ja en tenen prou per pagar el lloguer de l'habitació i per a alguna cosa necessària. No li demanen més a la vida, perquè des de la seva infantesa s'han acostumat a «suportar-la».

Zoom

Eduard Brufau

La mort prematura i sobtada del capità de l'Espanyol, Daniel Jarque, ha commocionat el món esportiu català. De manera espontània, al llarg d'aquests dies milers d'aficionats li han volgut retre homenatge al nou estadi que el club acabava d'inaugurar a Cornellà. Els ciris, les flors, les samarretes i les pregàries s'hi han anat acumulant en senyal de dol i de record.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
(lserrall@gmail.com)

Motivacions sota sospita

Les pel·lícules de detectius sovint fan servir l'expressió «el mòbil del crim». D'aquesta manera, distingeixen la conducta de la motivació que té una persona en dur-la a terme. El mateix comportament pot tenir motivacions diverses. Un crim, per continuar amb la metàfora propera al cinema negre, es pot fer per amor passional, per diners, per venjança, per gelosia... La motivació constitueix el punt clau per valorar les accions d'una persona.

A la nostra societat hi ha un tipus de motivacions que ha caigut sota sospita. Si una dona fa dieta, pot ser per motius com ara prescripció mèdica, afany d'aprimament, desig de millora estètica, etc. Més encara, es pot dejunar o fer vaga de fam per reivindicar algun dret o atreure l'atenció envers problemes concrets. S'admeten tots aquests motius com a vàlids i, en principi, no es discuteixen. En canvi, si algú dejuna per motivacions religioses desperta recel i desconfiança, com si no fossin motivacions de pes. És curiós que el dejú, entre els catòlics, ha caigut en desús, mentre grups d'espiritualitat laica l'introdueixen en els seus projectes de treball personal.

Amb l'abstinència, passa el mateix. Un vegetarià no menja carn per unes conviccions concretes. Si un musulmà s'absté de menjar porc o un cristià de menjar carn per Quaresma, són vistos com éssers excèntrics, perquè obeeixen a unes motivacions religioses. Les conductes poden ser les mateixes, però en unes persones admetem la motivació com a vàlida, per exemple el cas del vegetarià, i en d'altres els la neguem com una cosa irracional i passada de moda.

Un jove pot anar vestit (o desvestit) com vulgui. Seguir els cànons d'un grup determinat. Portar pírcings i anelles al nas, i fins i tot a la llengua. Tatuar-se grans extensions de pell amb gravats de gust opinable. Les seves motivacions oscil·len dins d'un ventall molt ampli, des del sentit de pertinença a una tribu urbana

fins a la necessitat d'atreure l'atenció i seduir el personal, des d'ajustar-se als preceptes de la moda fins a pretendre autoafirmar la seva personalitat. Són així, diuen. Si algú porta un hàbit religiós o un mocador al cap, ràpidament desperta judicis negatius, perquè s'entèn que les seves motivacions són religioses.

Una persona pot anar a un centre d'oci i passar-se tota una tarda gaudint de les atraccions que ofereix. O ballar en una discoteca fins a altes hores de la matinada, bebent cubates entre pausa i pausa. Fins i tot anar a una biblioteca i dedicar-se a la lectura. Tot sembla normal. Però si se li passa pel cap anar a una església per participar d'una eucaristia o anar-se'n a un monestir per passar uns dies de silenci, recolliment i pregària, les seves motivacions cauen sota sospita. Més encara, se la pot catalogar d'hipòcrita, de pretendre aparèixer millor que els altres.

Si algú que es troba en una festa accedeix a tenir relacions sexuals amb el primer que li ho demana, és considerat com a persona liberal, moderna i sense complexos. En canvi, si algú rebutja, se l'etiqueta d'estret i timorat. Però més encara, si ho fa per motius religiosos i morals, es tracta d'una persona reprimida i plena de tabús.

Què ens està passant perquè totes les motivacions ens semblin acceptables, menys les que sorgeixen d'opcions religioses, que immediatament cauen sota sospita? Fins a aquests racons s'ha colat una secularització malaltissa que nega qual-sevol valor a la transcendència? L'important és conèixer quines són les motivacions que orienten la meua conducta o em mouen a actuar d'una manera determinada.

El coneixement personal exigeix aquests mínims. Després, cal valorar-les a la llum de les pròpies conviccions i dels valors morals. No totes les motivacions tenen la mateixa importància ni el mateix significat ni generen en mi les mateixes repercussions. Es tracta d'esbrinar-ho.

AMIGS DE CATALUNYA CRISTIANA

Campanya d'aportacions populars rifa 2009

Han resultat premiades les butlletes següents:

1r premi: Renault Clio	13.386
2n premi: 2 places Terra Santa	02.247
3r premi: xec regal de 300 euros	01.519
4t premi: especial venedor talonari	105

Gràcies per la vostra col·laboració

CARTES DEL LECTOR

■ Una nova encíclica

El papa Benet XVI ens ha fet arribar la seva tercera encíclica *Caritas in Veritate* sobre el desenvolupament humà integrat en la caritat i en la veritat. Els mitjans de comunicació s'han fet resò del contingut, però caldrà temps per aprofundir en tot el que diu.

Hem d'agrair-li la seva preocupació per donar pautes per resoldre els problemes que ens afecten tan de ple. Té raó quan diu: «L'economia i la política han de tenir en compte principis ètics. S'han de fonamentar sobretot en la justícia i el bé comú.»

Justícia entesa com no donar a la persona el que es mereix pel que dóna, sino donar-li el que li és degut pel que és.

Bé comú entès com el desenvolupament lliure de totes les persones amb unes condicions socials que li permetin fer-ho en tota la seva integritat.

És inadmissible que, tot i tantes reunions com el G8, persones que dirigeixen les estructures econòmiques, polítiques, socials... d'arreu del món, no s'hagi pogut pal·liar en ple segle XXI l'escàndol de la fam. Les seves decisions haurien d'anar dirigides al progrés de tots els homes i especialment dels països més pobres.

Parla també d'aquesta manca de fraternitat entre els homes i de la necessitat de sentir-nos tots com a part integrant d'aquesta família humana universal. Destaca també que el relativisme imperant no ha fet més que empitjorar la situació i fomentar les injustícies. L'ho-

me no pot sentir-se autosuficient, necessita d'aquesta dependència de Déu. Per això la necessitat d'un humanisme cristià.

En la conclusió fa esment que sense Déu l'home no sap on va ni tampoc qui és. Cita les paraules de Jesús a l'Evangeli: «Sense mi no podeu fer res.» «Jo estic amb vosaltres tots els dies, fins a la fi del món.»

Tant de bo que el seu impacte sigui profitós i ens ajudi a avançar cap a un desenvolupament més humà on la fraternitat hi sigui present.

MARIA ÀNGELS PAGÈS CALVET
Ventalló

■ Tants barrets

Tants caps, tants... Això era abans. Avui és un fet que els barrets, o sigui col·laboradors, escassegen. Ho diu el *Full parroquial* barceloní del 19 de juliol. Vocació de manar al preu que sigui, ja sigui economia, vida social, política, obra cultural, fins i tot activitat religiosa. S'ha confós el precepte dominical amb el venciment d'una assegurança amb vistes al més enllà.

Bé, el fet és que estem passant un moment no gaire agradable. Si els cristians escoltèssim la invitació del nostre Pare, amb tota seguretat faríem un pas positiu que, prodigat a tots els temples, podria ser interessant. Concretant, caldria espavilar-nos; per exemple, no és prudent que continuem fent l'orni. Hem de prescindir

dels últims bancs del temple; el nostre lloc es ben al revés: ens pertoquen els primers bancs per poder fer pinya amb el celebrant (representant del Senyor), escoltar-lo bé i exposar-li les nostres dificultats. Ell espera la nostra «conversa».

No som uns convidats muts, sabem el Parenostre, oracions diverses, cants que podem i hem de proclamar amb valentia i decisió, que es convertiran en joia de germanor cristiana quan les parets de la casa de Déu acusin l'empenta de les nostres veus. Quin ressò sortirà per la porta i s'estendrà al carrer! Serà la proposta pràctica per afrontar misèries, pobresa, manca de feina, solitud aclaparadora i malalties, juntament amb les nostres ajudes, tan necessàries per a Càritas i altres, i tots els qui es trobin en necessitat.

A mesura que es vagin esfumant caps blancs, ens queda el treball de convèncer els que puguen que l'alegria del nostre obrar compensarà els falsos paradisos i desgavells que emmetzinen els principis que coneixen, com són les parelles que etiqueten com a venturoses les seves relacions amorals i falses, també als balls de milions que són l'escarni i befa dels qui passen fam, que puguen a milers incomptables.

Si actuéssim amb conseqüència, segur que hauríem fet un pas important en el camí que Ell ens té preparat, a la vegada que l'assegurança esmentada al principi seria de tots garantia.

GENÍS DE TERA TEIXIDOR
Badalona

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Paciència i resignació

—Hi ha persones que, quan els passa alguna contrarietat, diuen que ens hem de resignar i tenir paciència, com si aquesta fos la voluntat de Déu. Vol dir que no és més cristià lluitar, esforçar-se i cercar una solució als problemes?

—Efectivament, hi ha persones que solen dir «què hi farem!», «Déu ho ha volgut» i es queden amb les mans creuades, sense fer res. A la vida hi ha coses que no podem canviar, i el més positiu és acceptar-les amb una bona disposició. Altres, però, es poden millorar i almenys cal intentar-ho, posar-hi tot el que cal per part nostra, cercar ajut, solucions i no defallir mentre hi hagi alguna possibilitat. La paciència és una gran virtut, però no podem confondre-la amb allò que no ho és. Santa Teresa deia que «la paciència tot ho ateny» i, per tant, vol dir que és una actitud prou activa, que espera i cerca. Podríem dir que és una variant de l'esperança cristiana que no consisteix a quedar-se ple-gats de mans esperant que caiguin les solucions del cel, sinó que es posa a treballar activament per preparar i acollir la salvació de Déu. Davant de les dificultats i contrarietats sempre hem de ser positius i mirar què podem fer. Quan haurem fet tot el que és a les nostres mans, sí que haurem de «resignar-nos», però amb una actitud cristiana, acceptant els designis de Déu i oferint els sofriments al Senyor.

Ensenyaments del Papa

—He sentit dir que si el Papa no parla *ex cathedra*, els seus ensenyaments valen tant com les seves opinions personals.

—Qui ha dit això, té una visió molt desfigurada del Magisteri pontifici. Cal prestar obsequi religiós al Magisteri del Sant Pare encara que no parli *ex cathedra*, és a dir, en la majoria dels casos, perquè aquestes intervencions pontificies a les quals es refereix són del tot extraordinàries, emprades en comptadíssims casos. El Sant Pare i el conjunt del Col·legi Episcopal gaudeixen ordinàriament d'aquella assistència de l'Esperit Sant que Jesucrist va prometre a la seva Església per mantenir-se en la veritat de l'Evangeli. De fet, quan el Papa exerceix el seu Magisteri posa molta cura per fer-ho en continuïtat de tota la tradició que l'ha precedit. I si el Papa, en algun cas, parla o escriu com a doctor privat, en deixa constància explícita, com són els casos d'alguns llibres que han escrit Joan Pau II i Benet XVI quan ja ocupaven la seu de sant Pere. Finalment li diré que és un bon criteri de catolicitat sentir sempre amb el Sant Pare.

• Si voleu enviar les vostres consultes al Dr. Mateo, podeu adreçar-vo a: elconsultori@hotmail.com www.balmesiana.org apartat de correus 121 25620 Tremp (Lleida). Cal indicar sempre «Consultori».

■ Primer curs de «Tornar a creure»

Ja fa un mes que a la parròquia de la Puríssima de Sabadell vam acabar el primer curs del nou projecte que anomenem «Tornar a creure». Recordem que aquest projecte consisteix a oferir a tothom qui vulgui assistir-hi unes sessions en què poder reflexionar l'opció de la fe a partir d'una presentació breu però intensa de la persona de Jesús de Natzaret, ja que aquest és el nucli, el centre, de la fe cristiana. Com a coordinador de l'equip que hem organitzat i realitzat el «Tornar a creure», penso que és un bon moment per fer-ne una valoració.

Vull començar dient que estic molt content i satisfet de com ha anat aquest primer curs. Primerament perquè hem estat capaços de fer-ho, la qual cosa no és poc donada la magnitud d'aquesta iniciativa. I a més d'haver-ho fet, penso que ho hem fet bé, fins i tot molt bé. Ho dic d'aquesta manera que pot semblar gens modesta perquè ho crec així, sincerament, tant per les impressions que he anat tenint com pels comentaris de les persones que han anat venint a les sessions i de la resta de companys de l'equip.

També he de dir que aparentment hem arribat molt poc a les persones a les quals fonamentalment va dirigit el «Tornar a creure», persones que després d'haver-se allunyat de la fe es plantegin tornar-hi. En van venir algunes a les primeres sessions, però ja no a les últimes. De totes maneres hem presentat la nostra proposta i pot haver servit a més persones de les que sabem que els ha agradat. I ho dic no només pels que han vingut algun dia, sinó per tots els que van veure anunciada aquesta possibilitat i això ja els va fer pensar.

A més, vaig tenir clar des dels inicis que no seria arribar i moldre. Vivim en una societat on el fet religiós és vist amb molt de recel o amb franca antipatia i on hi ha una gran varietat de propostes d'activitats; per tant, és lògic que la nostra tingui dificultats. Cal perseverar en la feina i cal

anar-la oferint al Senyor i demanar-li que Ell ens hi ajudi.

A les persones que es miren amb recel o amb antipatia el fet religiós els vull dir que els comprenc perquè les religions, la nostra inclosa, han comès errors al llarg de la història i en continuen cometent avui. Això passa amb tots els grups humans. En aquest sentit proposo dues qüestions per a la reflexió:

1. És que tots els éssers humans són bel·licistes pel fet que sempre hi ha hagut i hi ha guerra en algun lloc del món? És clar que no, ni tots els éssers humans, ni tots els de cap continent o país. I possiblement no ho són ni la majoria, encara que el mandatari del moment els faci participar en una guerra. No s'ha d'etiquetar tot un grup per les paraules i les accions d'uns quants, ni que aquests siguin els dirigents.

2. És que Déu té la culpa que les persones l'interpretin malament o es valguin del seu nom per fer els seus interessos? Els errors comesos en nom de Déu són en realitat errors dels qui fan servir el seu nom amb bona o amb mala intenció.

En definitiva, pensem que «Tornar a creure» és una bona eina per proposar la fe cristiana en l'època que estem vivint. No pretenem estar amb possessió de l'única veritat o de tota la veritat, però creiem que el nostre plantejament és bo i demanem que no se'ns posi directament una etiqueta basada en preconcepcions. Per això, l'equip del «Tornar a creure» volem continuar oferint aquesta possibilitat tot fent-ne la millor difusió que sigui possible. Hem pensat que de cara al curs vinent seria bo fer servir un calendari semblant al d'aquest curs, és a dir, dues conferències el mes de gener i dues sessions cada mes, des de febrer fins a juny. Fins aleshores per a qualsevol qüestió es pot passar per la parròquia de la Puríssima i preguntar per mi.

TONI ORIOL
Sabadell

caterist estiu

SUPLEMENT D'ESTIU CULTURAL I SOLIDARI

NÚM. 8

OBERT PER VACANCES

L'alliçonadora utopia del Tallat

Mn. Francesc Benet

Un dels santuaris més famosos de l'arquebisbat de Tarragona és el de la Mare de Déu del Tallat, que el proper 23 d'agost celebrarà el XXXV Aplec amb diferents activitats: a les 10.00, concurs infantil de dibuix i coca; a les 11.30, ballada de sardanes; a les 12.00, conferència de l'historiador Víctor Cucurull amb el tema *Al Tallat s'amaga el secret de la descoberta d'Amèrica*; a les 13.00, missa concelebrada presidida per l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol; tot seguit, sardanes i dinar de germanor.

En iniciar la tasca que hem anat bastint durant aquests 35 anys, tenim un munt de pedres. En la renaixença del santuari del Tallat, cap a l'any 1975, tan sols teníem la intenció de continuar sense saber fins a on arribaríem. No teníem mitjans ni tampoc idees per aconseguir-ne.

Mn. Romuald, rector del santuari, a l'Aplec de l'any 1985, escrivia: «L'alliçonadora utopia del Tallat. Anhele massa? Sóc un utòpic? Potser sí. Però pregunto: no era una utopia la recuperació del Tallat que tants anys d'incúria i de rapinya havien convertit en un munt de runes irrecuperable? I ara, en canvi, anem contemplant com cicatriu ferides, com aconsegueix una cara més i més neta, polida i endreçada, com va creant àmbits acollidors i amb caliu de llar. Enguany, fins i tot una església coberta i lluminosa

donarà aixopluc a la imatge petita i bonica de la Mare de Déu del Tallat. Aquesta és ben bé la fe que mou muntanyes. I aquesta mateixa fe que obra en l'amor és la que ens donarà ales per anar bastint la terra dels homes suara esmentada.»

Aquest any 2009 celebrarem, el penúltim diumenge d'agost, si Déu vol, el XXXV Aplec per honorar la Mare de Déu. Aquell detall que cada any trobarem una millora més gran o no tant, és difícil de mantenir. També el més difícil, però, és el fet de mantenir l'aplec del santuari de la Mare de Déu del Tallat, i d'aquesta realitat tots vosaltres en sou els protagonistes. Que també, aquest any, en arribar els nostres peus al santuari del Tallat, s'obri el nostre cor agraït a la Mare de Déu, fent que «aquella utopia del Tallat» de cada any ho sigui menys.

Com deia Jaume Capestany i Elies, resumint les edicions anteriors de l'Aplec del santuari del Tallat, «encara hi falta una cosa o dues: seguir col·laborant-hi materialment i que al Tallat hi hagi vida humana. És a dir, que hi visquin algunes persones, nit i dia. Ideal si pogués venir-hi una comunitat. De moment la residència està quasi enllestida. Tot això no és fàcil, però tampoc impossible. Que quan els devots de la Mare de Déu vinguin aquí trobin les portes obertes i uns braços acollidors. Al meu entendre, aquest seria el punt final de la reedificació del Tallat.»

Gràcies, amics!

ESTIU SOLIDARI

Assaborir la vida al ritme del caliu africà

Elisenda Roig
Kinshasa

Mbote! (que vol dir «hola» en lingala).

Ja hem arribat al Congo! Des de fa més d'una setmana estem immerses en el ritme del seu dia a dia, un ritme —cal dir-ho— pausat, que convida a trobar-se amb un mateix i a gaudir del «tu a tu» amb les persones.

Ens trobem concretament a Mpsa, un barri dels afores de Kinshasa, la capital del Congo. Estem allotjades a una de les seus de l'associació Ekolo ya Bondeko (Poble de la Fraternitat), portada per la missionera reusenca Isabel Correig i on hi ha la casa d'acollida de nenes abandonades. Aquí vivim amb elles i realitzem unes colònies d'estiu durant tot el mes d'agost.

He de dir que la primera sensació que vaig tenir en arribar a l'aeroport de Kinshasa va ser una mica caòtica i de «campi qui pugui»:

tothom cridant, tu que no entens res del que diuen, fosc, de nit, i les maletes que no surten... Per sort, tot va anar perfecte i un cop arribades a la casa d'Ekolo ya Bondeko les nenes ens van fer una rebuda preciosa.

Durant aquesta setmana llarga que portem aquí ja hem començat a realitzar les colònies d'estiu adreçades a les nenes de la casa i també a d'altres infants que hi ha apuntats. L'experi-

ència és molt enriquidora i l'intercanvi cultural és constant! Nosaltres els ensenyem jocs i fem manualitats. D'ells aprenem les danses i les músiques a ritme del «tam tam» africà.

I entremig de les colònies també hem pogut fer unes escapades per veure altres cares de la realitat del país. La primera de les escapades va ser una visita al riu Congo (el tercer riu més gran del món!), on vam dinar sota l'ombra d'una cabaneta coberta amb fulles de palmera.

I a la segona sortida vam anar a la capital, on vam visitar la catedral, vam estar en un hospital portat per una missionera catalana, finançat pel Ministeri d'Afers Exteriors espanyol, vam veure un museu d'art africà i, finalment, la Isabel Correig ens va convidar a veure la casa on viu, situada al barri de Moven-

da. Tot el conjunt del que estem vivint, sense oblidar les estones de pregària del matí i de la nit a la capelleta d'Ekolo ya Bondeko, ens ajuden a retrobar-nos, poquet a poquet, amb la nostra essència»

cia; a tenir una mirada més neta, més humana; a saber gaudir de les estones de conversa amb la gent; del joc amb la canalla...

Quina gran lliçó de vida la que ens dona aquesta gent només amb el seu quefer diari! Crec que no m'equivocho si dic que la sensació amb la qual anem a dormir cada nit és la de gratitud per tot el que estem vivint.

Bé, m'acomiado! Fins a la propera!

«Tot el conjunt del que estem vivint ens ajuda a retrobar-nos, poquet a poquet, amb la nostra essència»

SABIEU QUE...?

Catalunya té la democràcia parlamentària més antiga d'Europa

Jaume Aymar i Ragolta *

Catalunya té la glòria —poc divulgada— de disposar de la democràcia parlamentària més antiga d'Europa: el primer parlament català nascut de la Constitució «Una vegada l'any» del rei Pere II (1283) va solucionar la llarga lluita per la delimitació de poders entre la reialesa i el poble. El rei Pere va definir l'objectiu de la nova constitució amb aquestes paraules: «Una vegada lo any, en aquell temps que mills nos sera vist expedient, nos, e los successors nostres celebrem dins Cathalunya General Corts als Cathalans en la qual ab nostres Prelats, Religiosos, Barons, Cavallers, Ciutadans e Homes de Vilas, tractem de bon Stament e reformatio de la terra.» Aquest rudimentari Parlament és fins i tot anterior al de Westminster (1295) (J. Trueta, *L'esperit de Catalunya*, Oxford University Press, 1946, pàg. 81). Caldria que un monument en un lloc visible recordés aquesta veterana democràtica.

Cal recordar, tanmateix, que les primeres assemblees del Consell de Cent es van celebrar al Convent de Santa Caterina de Barcelona, marc de l'incipient

apostolat intercultural de Sant Ramon amb els jueus i els musulmans. Recordem que Ramon de Penyafort havia estructurat jurídicament les constitucions del seu orde, els dominics, que són les més democràtiques del món. Quan sant Domènec de Guzmán va sol·licitar al Papa Innocenci III la pertinent autorització per fundar l'Orde de Predicadors, el Papa li va exigir d'acceptar els estatuts d'un orde que ja existís en l'època. Només podia escollir entre l'Orde de Sant Benet o l'Orde de Sant Agustí. Sant Domènec va triar la regla dels agustins, que havia estat perfeccionada pels canonges agustinians de la basílica de sant Isidor de Lleó, que es devien a la influència del sant Canonge Martino. Va fundar l'Orde de Predicadors l'any 1215, i durant la festa de Pentecosta del 1220 es va realitzar a Bolonya el primer capítol general dels Dominics i es van redactar els Estatuts pels quals s'havien de regir els frares dominics, considerats com un model de funcionament democràtic.

L'esperit democràtic de la Constitució dels Estats Units d'Amèrica —considerada com la Constitució més antiga avui vigent— va ser adoptat en la seva forma original el 17 de setembre del 1787 per la Convenció Constitucional de Filadèlfia. Doncs bé,

pocs saben que aquesta constitució es va inspirar en els estatuts de la comunitat agustiniana de la basílica de Sant Isidor de Lleó (M. Díez Alonso, *Mitos y leyendas de la tierra leonesa*. León, 1982) En redactar-se els articles de la Constitució nord-americana, a la taula de redacció els ponents hi tenien la Bíblia a un costat i els Estatuts dels dominics a l'altre, que els servien com a model i font d'inspiració. Per això, encara avui, quan el Mestre General de l'Orde dels Dominics o dels Agustins visita la Casa Blanca, segons mana el protocol nord-americà, ha de ser-hi rebut amb honors de Cap d'Estat, precisament per l'agraïment del poble nord-americà a la Regla d'aquests ordes inspiradors de la seva Carta Magna. Així li va passar per exemple al P. Aniceto Fernández, o.p. (1895-1981), natural de Pardesivil de Curueño (Lleó, Espanya), que va ser durant dotze anys Mestre General de l'Orde de Predicadors (1962-1974), quan va visitar el president dels Estats Units en la dècada dels anys setanta.

Caldria esperar que no fos només un prestigi honorífic, sinó que aquest esperit democràtic dels religiosos fos un estímul i un exemple per a molts.

* Director de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel

ANEM DE FESTA

El Masroig, festa major en honor a sant Bartomeu

Raquel Pasanau

Sant Bartomeu va ser un dels dotze escollits per Jesús per formar el grup dels apòstols. Era pescador i ho va deixar tot per acompanyar-lo. Després segons la tradició va anar a predicar a l'Índia, Armènia i altres països asiàtics. A Armènia va expulsar el dimoni que havia posseït la filla del rei. Això va provocar la conversió del rei Polemon i tota la gent del país. Per aquesta raó es representa sant Bartomeu amb el dimoni als peus i lligat amb una cadena en senyal de submissió.

Els primers referents escrits de la devoció a sant Bartomeu al Masroig els tenim l'any 1409, quan es fa esment a un altar a les Pinyeres. Les Pinyeres és un antic despoblat fundat a les darreries del segle XII i la seva església era presidida per sant Bartomeu. La gent del Masroig es desplaçava a les Pinyeres per complir el precepte cristià, ja que en el poble no hi havia lloc de culte. Les visites pastorals de l'època les anomena «Les Pinyeres i Masroig», i

constitueixen la millor prova que els dos llogarets van anar sempre plegats.

Han de passar més de 150 anys per tornar a tenir-ne referència escrita, fins al 1568, quan es parla ja de l'església del Masroig, on l'altar major està sota l'advocació de sant Bartomeu. En aquest segle i mig es produí el total despoblament de les Pinyeres en benefici del Masroig.

No hi ha cap altra dada que especifiqui per què sant Bartomeu va ser escollit com a patró, ni quin podia ser el motiu concret per ficar-se sota la seva protecció. La seva fama i poder sobre el dimoni devia tenir el seu pes. També les sequeres, els aiguats, les pedregades, les malalties...; qualsevol contratemps era bo per acudir a ell i així se li feien nombroses rogatives.

Els masrojans del segle XVI tenien el 24 d'agost, festa de sant Bartomeu, com a referència en moltes qüestions que atenyien el poble. Intercanvis, ven-

des i qualsevol negoci que fessin entre ells es tancava amb les paraules: «Pagadores per lo dia de Sant Bartomeu proper vinent ...»

Actualment hi ha tres imatges del sant, totes posteriors a la guerra civil. La que presideix l'altar major és dels anys cinquanta del segle XX i va ser regalada per la cooperativa agrícola que porta el nom del sant. La imatge petita, que surt en processó, va ser regalada per un particular l'any 1940. I finalment hi ha la que presideix la façana principal, que va ser restituïda l'any 2005 en finalitzar les obres de restauració del temple.

Per honorar sant Bartomeu el 24 d'agost es fa al Masroig missa solem-

« Els masrojans del segle XVI tenien el 24 d'agost, festa de sant Bartomeu, com a referència en moltes qüestions que atenyien el poble »

ne, es venera la seva relíquia i es treu la imatge en processó pels carrers del poble. I per acabar, una estrofa dels goigs que se li canten com a cap i patró de la parròquia: «Cantarem el vostre goig / Puig que tant ho mereixeu. / Vulgueu pregar pel Masroig / Gloriós Sant Bartomeu.»

LLOGUERS – ALQUILERES – LOCATIONS – RENTS
ADMINISTRACIÓ DE FINQUES

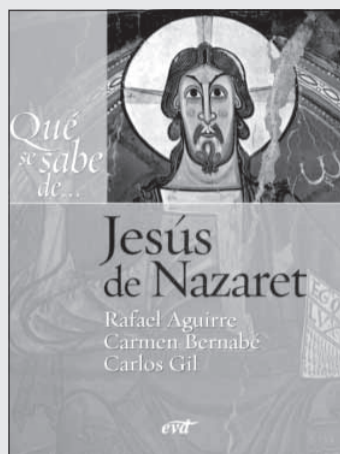
al kilando
by FINCASGANDIA ■

DIPUTACIÓ 189
08011 - BARCELONA

www.alkilando.com
93 451 50 00

LLIBRES

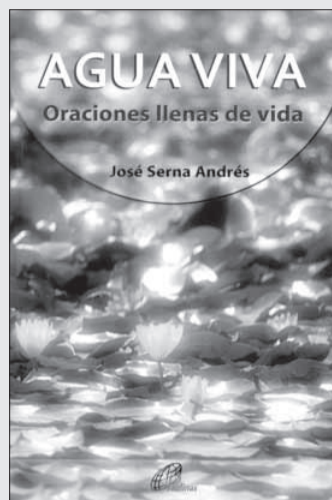
Estudi cristològic

Rafael Aguirre, Carmen Bernabé i Carlos Gil, *Jesús de Nazaret*. Editorial Verbo Divino, Col·lecció *Qué se sabe de...*, Estella 2009, 272 pàg.

L'objectiu fonamental d'aquest llibre és facilitar al lector l'accés al Jesús històric a través dels evangelis canònics. A més, mostra quins són els temes més importants dels estudis que hi ha sobre Jesús, què se'n sap, com s'ha presentat, etc. La col·lecció «Qué se sabe de...» neix amb la vocació de contribuir positivament al debat, al diàleg i a la col·laboració dels sabers en la tradició bíblica i cristiana.

Per pregar avui

José Serna Andrés, *Agua viva. Oraciones llenas de vida*. Editorial Paulinas, Col·lecció *Talante Joven*, Madrid 2009, 70 pàg.

Hi ha moments en què ens cal obrir-nos a la transcendència, deixar entrar Déu al nostre cor. En les coses visibles i quotidianes, «entre los pucheros», com deia santa Teresa, es fa present Déu. Aquestes pregàries profundes i senzilles estan escrites per poder-les assaborir avui. Són com sal per als aliments i llum en la tenebra «perquè l'aliment es mantingui fresc i l'aigua sigui sempre aigua viva», afirma l'autor.

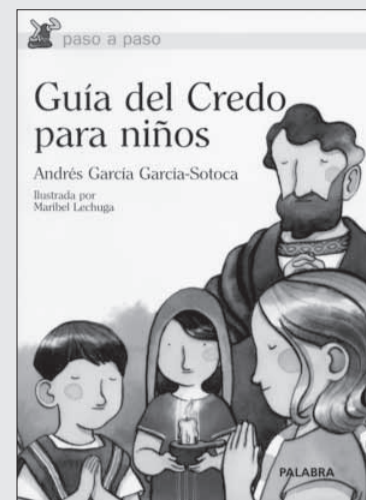
Llegat imprescindible

Oddone Longo, *El universo de los griegos. Actualidad y distancias*. Editorial Acantilado, Barcelona 2009, 470 pàg.

De l'antropologia a la història de la ciència, de la història econòmica a la sociologia o la literatura, l'escriptor Oddone Longo, després d'una dècada de recerca, ens proposa en aquest volum un repàs amè al repertori vast i diversificat d'aspectes que van convergir en el món grec. La civilització i el pensament dels grecs és l'humus fèrtil de què ens nodrim culturalment en l'actualitat. Un llegat imprescindible.

Aprendre a resar

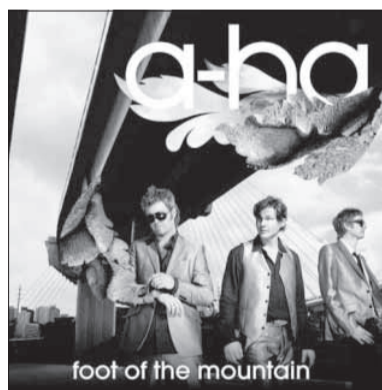
Andrés García García-Sotoca (text) i Maribel Lechuga (il·lustracions), *Guía del Credo para niños*. Ediciones Palabra, Col·lecció *Paso a Paso*, Madrid 2009, 64 pàg.

Amb aquest llibre, els més petits podran entendre més bé els misteris de la fe, és a dir, el contingut del que creiem. El Credo que s'explica aquí és l'anomenat dels Apòstols, perquè es resa des de l'inici del cristianisme, i també es resa actualment a la missa dels diumenges. En recitar el Credo, ens unim de cor a Déu Pare, Fill i Esperit Sant. Al llarg dels capítols, s'expliquen cadascuna de les afirmacions del Credo.

ESTIL ESTEL: recomanacions discogràfiques

Retorn als orígens

Foot of the mountain és el disc que marca el retorn del so pop que va fer d'A-ha una de les bandes més carismàtiques als anys vuitanta i que ha aconseguit vendre 36 milions de discos. Es tracta del novè àlbum d'estudi del grup, en què incorpora els elements bàsics que van definir la banda als seus inicis (sintetitzadors, veus envoltants, melodies melancòliques...). A-ha pretén repetir el gran èxit que va obtenir amb *Take on me*.

A-ha, *Foot of the Mountain*. Universal music.

Un gènere de sempre

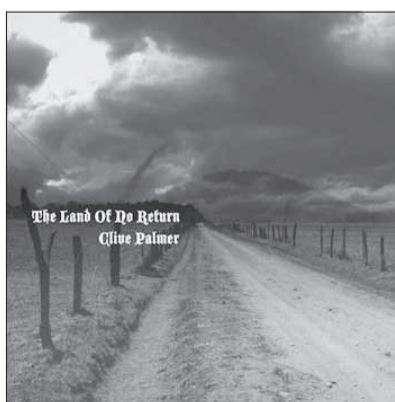
Rems llança un nou disc, *Més que música*, amb la qualitat i autenticitat que els caracteritza. Creat a Palamós el 1974, és un dels grups catalans més representatius d'havaneres. En aquest nou treball, que consta de quinze temes, trobem alguns dels seus grans èxits que formen part dels clàssics d'aquest gènere. Rems delectarà els seus incondicionals amb *Un llop de mar*, *Mariner de terra endins*, *Pel teu amor* o *La gavina*.

Rems, *Més que música*. Picap.

Música de culte

The land of no return és el nou àlbum de Clive Palmer, un músic de culte que continua fidel a la idea d'una vida senzilla i un concepte artesanal del treball. Amb aquest disc torna a un món molt personal on el folk brilla de manera única i singular en el desenvolupament d'un minimalisme íntim de bellesa humil. Peces com ara *You were meant for me* o *Evening air* desarmen totalment la sofisticació de la indústria del disc.

Clive Palmer, *The land of no return*. Quadrant Records.

Essència cubana

Àlbum de Cuba conté deu cançons amb l'essència de la música cubana. Una interpretació de clàssics amb la veu de Lucrecia i el so que proporciona una big band. A *Guantanamera* compta amb la col·laboració d'Andy García recitant els versos del poeta José Martí i cantant els de Joseito Fernández. El disc es tanca amb la cançó *La Cuba mía*, en què repeteix participació Andy García i s'hi uneix la veu de Celia Cruz.

Lucrecia, *Àlbum de Cuba*. Dro East West.

Recomanació cultural

Fins al proper 18 d'octubre es pot visitar l'exposició *El segle del jazz* al centre de Cultura Contemporània de Barcelona, c/ Montalegre, 5 - 08001 Barcelona. Horari: de dimarts a diumenge, d'11 a 20 h; dijous, d'11 a 22; dilluns, tancat. Més informació: tel. 933 064 100.

El jazz constitueix, juntament amb el cinema i el rock, un dels esdeveniments artístics més importants del segle XX. Aquesta exposició presenta de manera cronològica les relacions entre el jazz i les arts al llarg del segle XX. Ens mostra de quina manera el so del jazz ha influït en totes les arts, de la pintura a la fotografia, del cinema a la literatura, sense oblidar el grafisme o els dibuixos animats. S'estructura en els onze apartats següents: «Abans del 1917», «L'era del jazz a Amèrica», «Harlem renaissance», «Anys bojos a Europa», «L'era del swing», «Temps de guerra», «Bebop», «El jazz-art a Barcelona», «El jazz de la costa oest», «La revolució free» i «Contemporanis».

Girona és una ciutat que combina amb una harmonia envejable els colors llampants de les cases de l'Onyar amb la pedra blanca i immaculada de les esglésies; els carrers plens de gom a gom del call amb la pau monàstica de la vall de Sant Daniel; la vocació per atraure un turisme abundant amb la preservació de la convivència i la fesomia social pròpia de la ciutat. Girona és un equilibri perfecte. De les múltiples facetes que té nosaltres ens centrem en les esglésies, que sobresurten orgulloses per damunt dels teulats de la ciutat antiga.

LES E

La catedral

de Barcelona, Osona i Girona, conegut com a Cap d'Estopes— i la de la seva besàvia, la comtessa Ermessenda de Carcassona. Tots dos són sepulcres d'alabastre gòtics. Les figures jacentes els representen com uns difunts que conserven la noblesa i l'esperit aristocràtic que els van caracteritzar en vida. Belleza idealitzada que manifesta la imatge que aquesta classe governant volia donar d'ella mateixa. Un altre dels tresors d'aquesta nau impressionant és el presbiteri. Rere una antiga reixa que el protegeix ens fixem en un retaule gòtic singular: és fet tot ell de plata daurada, i decorat amb múltiples esmalts i gemmes.

Però deixem la nau per visitar pròpiament el tresor de la catedral, del qual la peça més coneguda és el tapís de la Creació. No és habitual que el pas del temps ens preservi els teixits antics, i menys quan tenen prop de 900 anys, com és el cas. Hi hem d'afegir les dimensions—fa gairebé 5

la nostra ruta comença a la catedral. La coneguda escalinata barroca, imponent i aristocràtica, ens du fins a la façana, plena d'imatges de dimensions colossals. Sant Pere i sant Pau en custodien la porta d'entrada, que està coronada per la Mare de Déu. Anem cap a la plaça dels apòstols, situada a la façana sud, i contemplem una portalada d'accés completament diferent, d'un gòtic de línies pures. Admirablement els diferents estils conviuen en harmonia i l'arriscada obra monumental de la façana no desvirtua les línies generals de la construcció, més aviat les completa triomfalment.

Un cop dins la nau de seguida ens adonem d'una altra singularitat de la seu gironina: amb 23 metres de paret a paret és el temple gòtic més ample que existeix. Es crea així, sense columnes, un interior espaiós que ni tan sols s'aconsegueix en altres grans catedrals europees. Cap a la part de l'absis, en canvi, per on es va començar l'obra, la nau única desapareix per donar pas a tres naus separades per columnes. En un moment donat, doncs, l'arquitecte es va veure amb cor de fer un atreviment i va construir una volta enorme sense suports intermedis.

Fem una mirada a les capelles que volten la nau. Una de les més fastuoses i daurades és la de Sant Narcís, patró de Girona. En una altra capella veiem un mausoleu renaixentista, que correspon al bisbe Guillem Boil, representat en actitud de dormir plàcidament. Hi ha, però, dues tombes significatives que ens atrauen: la de Ramon Berenguer II—comte

metres d'ample— i la gran qualitat que té. La sala on s'exposa, mig en penombra per raons de conservació, configura una atmosfera especial, gairebé devocional. Quan fa una estona que hi som, les diferents escenes de la Creació del món, disposades circularment com una gran roda al voltant del Creador, prenen tot el sentit per a què van ser realitzades.

El tresor de la catedral encara té altres peces de valor, com ara el Beatus de Girona, amb més de 1.000 anys d'antiguitat; la preciosa Bíblia del rei Carles V de França, del segle XV, meticulosament il·lustrada a mà; o l'escultura gòtica del rei Pere III el Cerimoniós, coneguda com a sant Carlemany. De nou trobem la presència d'Ermessenda de Carcassona, perquè en una de les vitrines hi ha el seu segell, on va fer inscriure el seu nom en llatí i en àrab.

Després de contemplar el ric tresor catedralici passem a l'austeritat del claustre romànic. Si ens situem a la galeria més allunyada de la nau podem

veure bona part de la catedral, amb el bell campanar romànic. Coneguda pels gironins com la torre de Carlemany, la restauració recent—que encara continua en altres parts del temple— en ressalta les virtuts. Ara, per exemple, són ben visibles unes franges fosques que contrasten amb els fons de pedra clara. Hi ha, però, a Girona mateix, un altre campanar tan o més conegut que aquesta venerable torre romànica: el de Sant Feliu. Aquesta serà la propera església de la ruta.

Sant Feliu

Aquest fabulós temple gòtic és el més conegut de la ciutat, després de la catedral, i dona la benvinguda al visitant que arriba al nucli antic des de la Devesa. Des de l'altra riba de l'Onyar, Sant Feliu, amb el campanar airós i punxegut, té un cert aire de fortalesa fantàstica. Aquesta aparença de castell es manté vist des de la part del darrere, on els absis s'alcen amb una verticalitat poc comuna.

Mn. Pere Domènech, el rector, serà el nostre guia. Ens fa entrar per la porta que dona al sud, a la pujada de Sant Feliu. Hi entrem i apareix davant nostre una nau enorme, que per les dimensions i el caire solemne ben bé

podria pertànyer a una catedral. Les obres de restauració que es fan a part de la nau no aconsegueixen amagar la grandiositat de l'espai on ens trobem. Mn. Pere ens assenjala cofoi el resultat d'aquests treballs. A sota les claus de volta llueixen ara clarament els colors originals gòtics, que havien estat coberts en època barroca: «I encara s'estan descobrint més pintures murals. No fa gaire els restauradors han trobat un pantocràtor interessant», afegeix.

Passem a la part nord de la nau, on hi ha la gran capella barroca de sant Narcís, de parets ondulades i sostre de volta capriciosa. Al fons hi ha l'altar, amb la imatge del sant i el sepulcre, i al darrere encara un altre espai de planta circular. Mn. Pere ens obre les tapes laterals del sepulcre, que descobreixen l'efígie del patró de Girona. El fons del sarcòfag és de vellut vermell, però gairebé no es veu de tan ple com està d'antics exvots de plata. És el pòsit material de la devoció fidel que els gironins tenen pel seu sant patró.

L'església de Sant Feliu, però, conserva un sepulcre encara més antic de sant Narcís, datat de l'any 1328. Es tracta d'una meravella de l'escultura gòtica, realitzada en alabastre per un mestre del nord de França, Joan de Tournai. La imatge del sant és noble i delicada. La seva vida està narrada en relleus a les parets del sepulcre, on les figures ressalten sobre un fons de vidre fosc. D'aquesta mateixa època encara hi ha una altra imatge que ens sorprèn: el Crist jacent del mestre Aloi, també procedent del nord. És un fet evident ja d'entrada que ens trobem davant d'una obra inusual. El realisme amb què està treballat el cos, la representació crua de les ferides i l'expressió de dolor indescriptible del rostre no deixen indiferent ningú. Davant d'aquesta imatge el fidel medieval sentia gairebé com a pròpies les ferides de la Passió de Crist. Abans d'anar-nos-en, però, encara ens queden unes obres de gran interès, però que rarament es troben a les esglésies, i encara menys al presbiteri. Són una sèrie de sarcòfags d'època romana, profusament decorats amb relleus. Mn. Pere ens explica la presència d'aquests elements a Sant Feliu: «L'església es va construir sobre un antic cementiri romà que hi havia a l'entrada de la ciutat, i algunes de les tombes es van aprofitar.»

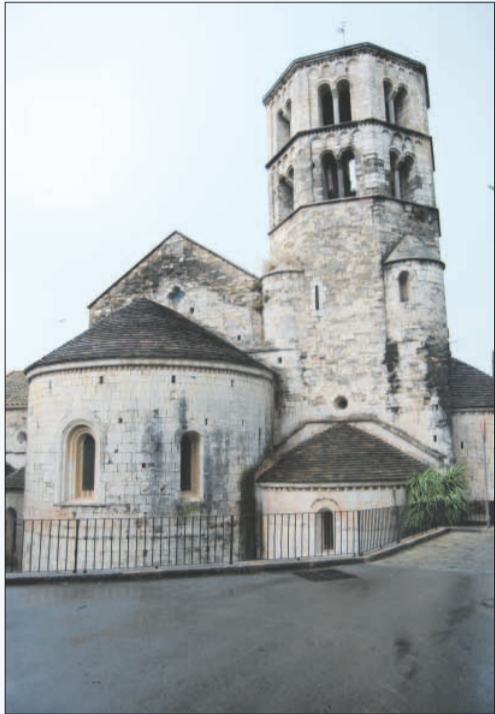
Ens acomiadem agraïts de Mn. Pere i en sortir de Sant Feliu ens dirigim cap a Sant Pere de Galligants.

ESGLÉSIES DE GIRONA

Sant Pere de Galligants

No gaire lluny de Sant Feliu, a la part baixa de la vall de Sant Daniel, hi ha l'antic monestir benedictí de Sant Pere de Galligants, avui seu gironina del Museu d'Arqueologia de Catalunya. Amb el seu altiu campanar romànic, el cenobi presideix aquesta part tranquil·líssima de la ciutat. Davant mateix té la petita capella de Sant Nicolau, l'únic que queda de l'antic cementiri dels monjos. Com tants altres monestirs, Sant Pere de Galligants va ser desamortitzat el 1835, la comunitat el va haver d'abandonar i la majoria de béns que posseïa no s'han conservat. Aquest fet, però, facilita que l'edifici mostri, sense ornaments, tota la seva essència arquitectònica.

L'església és un monument romànic imponent i espaiós, evidentment construït per acollir una gran comunitat. Al terra de les naus laterals el museu hi exposa restes romanes de les comarques gironines, sobretot sepulcres i altars paleocristians, a més d'un mosaic que havia decorat el terra d'una habitació d'una vil·la romana. Però a nosaltres la peça que més ens fascina es troba a l'absis de la cara nord de l'església. És la reproducció fidedigna de la rosassa de l'entrada. Sospesa per mitjà d'uns cables, sembla una roda gegantina que floti per art d'encantament al mig del no-res. A aquesta distància en podem apreciar més bé les dimensions, realment respectables, i el ric treball de la pedra.

A través del claustre, que ens recorda molt el de la catedral però a una escala més reduïda, accedim a la planta superior, on hi ha les sales del museu. Hi veiem exposades cronològicament nombroses peces arqueològiques trobades a les terres de Girona, des del paleolític, fins a l'època romana i bizantina. Hi ha obres d'una gran qualitat, a part d'objectes ben singulars, com ara una nina de terracota articulada, elegant ceràmica grega de fons negre, atuells romans de vidre o un sepulcre romà, dit de les Estacions, on apareix representat el Bon Pastor.

A través del claustre, que ens recorda molt el de la catedral però a una escala més reduïda, accedim a la planta superior, on hi ha les sales del museu. Hi veiem exposades cronològicament nombroses peces arqueològiques trobades a les terres de Girona, des del paleolític, fins a l'època romana i bizantina. Hi ha obres d'una gran qualitat, a part d'objectes ben singulars, com ara una nina de terracota articulada, elegant ceràmica grega de fons negre, atuells romans de vidre o un sepulcre romà, dit de les Estacions, on apareix representat el Bon Pastor.

ALTRES ESGLÉSIES

Girona té altres temples interessants, com ara Sant Martí Sacosta, al qual s'accedeix per unes fotogèniques escales bifurcades. És molt recomanable el convent de Sant Domènec, gòtic, que avui forma part de les dependències de la Universitat de Girona. També valen la pena el convent de la Mercè, avui centre cultural, i el convent caputxí de Sant Antoni, ara seu del Museu d'Història de la Ciutat. En aquest darrer, a part de veure-hi imatges religioses interessants, com ara l'àngel original del campanar barroc de la catedral, hi podem observar una estança curiosa: el dessecador. En aquest lloc s'hi deixaven els cossos dels caputxins difunts fins que s'assecaven. Després eren exposats en una altra estança perquè la comunitat els veiés i reflexionés sobre la vida i la mort!

PER A MÉS INFORMACIÓ

Catedral: www.catedraldegirona.org

Sant Feliu: www.parroquiesbarrivellgirona.cat

Sant Pere de Galligants: www.mac.cat/cat/Seus/Girona

Sant Daniel: www.santdaniel.com

Sant Daniel

Continuant per la vall de Sant Daniel amunt arribem al que avui encara és el cor d'aquesta petita contrada de pau: el monestir de Sant Daniel. Aquí, a diferència de l'edifici germà de Sant Pere, hi continua viva la comunitat de religioses benedictines. La germana Maria Àngels és qui ens acompanya en la visita. Tota cordialitat, ens explica l'origen del cenobi, que va ser fundat per Ermessenda de Carcassona, la tomba de la qual ja hem vist a la catedral. «Som la comunitat religiosa més antiga de Catalunya que encara viu al mateix lloc de fundació. L'any 2015 farem mil anys!» Dins d'aquestes parets, per tant, la paraula «temps» adquireix veritable entitat.

La primera estança on ens porta la germana Maria Àngels és el claustre. És inconfusible: de planta rectangular, té una escala que de les galeries inferiors, plenament romàniques, puja fins al sobreclaustre, fet en estil clarament gòtic. Al centre hi ha un pou tot voltat de plantes que donen frescor a l'espai. El claustre no ha estat restaurat, i això li dona, als nostres ulls, molta autenticitat. La nostra guia ens assenyala unes dependències força noves i clarament separades: «Fa uns anys vam decidir fer-hi una residència per a noies. Aquí poden estudiar en un ambient tranquil i hi tenen servei de biblioteca.»

A continuació entrem a l'església. És romànica, encara que s'hi aprecien reformes posteriors. Alcem els ulls per veure el cimbori per dins, que té a cada costat uns bonics arcs cecs, molt propis del romànic llombard però poc habituals a la part interior d'una construcció. La sensació que tenim és que ens trobem sota d'una obra arquitectònica que es perd en la nit dels temps. El terra de la nau està farcit de tombes antigues. La germana Maria Àngels ens fa fixar en els noms de les religioses que hi són enterrades, algunes dels segles XVI i XVII.

A la banda nord hi ha un

petit absis romànic d'aspecte molt primitiu, i adossada a la paret una autèntica joia: el sepulcre de sant Daniel. És obra del mestre Aloi, el mateix que va fer el Crist jacent de Sant Feliu. La imatge del sant encara conserva una mica el color original, especialment als peus i als cabells, que eren rossos. Les parets del sepulcre, en canvi, on hi ha les escenes de la vida i miracles del sant, han conservat totalment la llampant policromia gòtica. La comunitat benedictina n'està molt d'aquest sepulcre veritablement bell, que acull les restes del sant que dona nom a aquesta vall tan especial.

De camí cap a la sortida la germana Maria Àngels ens diu que «ara som 13 religioses, però per anar bé n'hauríem de ser almenys 18. Ja se sap, la crisi de vocacions... De tota manera Déu sap el que es fa, i d'altra banda hi va haver èpoques molt pitjors, quan la comunitat va quedar reduïda a 4 germanes!» Són dones imbuïdes de fe. Amb aquest record de la vall de Sant Daniel ens acomiadem de Girona, ciutat de contrastos ricament harmonitzats.

VACANCES

Misses a llocs d'estiu de l'interior

✓ ALELLA

Parròquia de Sant Feliu
V.: 20.00 h, D.: 10.00h, 12.00 h,
20.00 h.

✓ ALMACELLES

Parròquia de la Mare de Déu
de la Mercè
V.: 21.00 h. D.: 10.00 h, 11.15 h,
18.00 h.
Suchs D.: 8.30 h, 12.30 h.

✓ BAGÀ

Parròquia de Sant Esteve
V.: 20.0 h. D.: 11.00 h.
Santuari de Paller D.: 10.00 h.
Residència D.: 9.00 h.

✓ BANYOLES

Parròquia de Santa Maria
V.: 20.00 h. D.: 10.00 h, 12.00 h,
20.00 h.
Monestir V.: 18.00 h. D.: 9.00 h.
Sant Pere
V.: 19.00 h. D.: 11.00 h.

✓ BERGA

Parròquia de Santa Eulàlia
D.: 12.00 h,
Església de Sant Joan
V.: 20.30 h, D.: 10.00 h., 19.00 h.
Convent dels Franciscans
V.: 20.00 h. D.: 8.30 h, 11.30 h,
20.00 h.
Sagramentàries
V.: 19.30 h. D.: 11.00 h.
Santuari de Queralt
D.: 11.00 h, 12.00 h.

✓ BISBAL d'EMPORDÀ, LA

Parròquia de Santa Maria
V.: 20.00 h, D.: 9.00 h., 20.00 h.
Convent dels Franciscans
V.: 19. h. D.: 11.00 h.

✓ BESALÚ

Parròquia de Sant Vicenç
V.: 20.00 h. D.: 9.00 h, 12.00 h.

✓ BORGES DEL CAMP, LES

Parròquia de l'Assumpció
V.: 20.30 h. D.: 12.00 h.
Capella del Carme, D.: 19.30 h.

✓ CABRILS

Parròquia de Santa Creu
V.: 19.30 h. D.: 9.00 h, 12.00 h,
19.30 h.

✓ CALDES DE

MALAVELLA
Parròquia de Sant Esteve
V.: 18.30 h. D.: 12.00 h.

✓ CAMPRODON

Parròquia de Santa Maria
V.: 20.00 h. D.: 8.00 h, 12.00 h,
20.00 h.
Capella del Carme D.: 10.00

✓ CASSÀ DE LA SELVA

V.: 20.00 h. D.: 10.00, 12.00 i
20.00 h.

✓ CASTELLAR DE N'HUG

Parròquia de Santa Maria
D.: 12.00 h.

✓ CASTELLFOLLIT DE LA ROCA

Parròquia del Santíssim Salvador
V.: 19.45 D.: 11.30 h.

✓ CASTELLÓ d'EMPÚRIES

Parròquia de Santa Maria
V.: 20.30 h., D.: 9.00 h., 10.00
h., 12.00 h., 20.30 h.
Empúriabrava: Centre Cívic
V.: 19.00 h.

✓ CERDANYA, LA

Alp
Parròquia de Sant Pere
V.: 20.00 h. D.: 11.00 h.
Bellver
Parròquia de Sant Jaume
V.: 20.00 h. (Santuari de Talló)
D.: 12.00 h.
Bor
D.: 13.00 h.
Das
D.: 10.00 h.
Prats
V.: 18.00 h.
Prullans
D.: 10.30 h.
Urús V.: 18.30 h

✓ FIGUERES

Parròquia de Sant Pere
V.: 18.00 h, 20.00 h. D.: 9.00 h,
12.00 h, 20.00 h.
Parròquia de La Immaculada
i St. Pau
V.: 20.30 h. D.: 11.30 h, 20.30 h.
Parròquia del Bon Pastor
V.: 20.00 h. D.: 9.00 h, 11.30 h.
Parròquia de la Sgda. Família
V.: 20.15 h. D.: 10.30 h.
Capella dels Desemparats
V.: 19.00 h. D.: 8.30 h, 10.00 h,
19.00 h.
Parròquia de Santa Maria
V.: 20.00 h. D.: 10.30 h.

✓ GARRIGA, LA

Parròquia de Sant Esteve
V.: 20.00 h.
D.: 9.30 h, 11.00 h.

✓ GUALBA

Parròquia de Sant Vicenç
D.: 10.30 h.

✓ GUARDIOLA DE BERGUEDÀ

Parròquia de Sant Llorenç
V.: 20.00 h. D.: 12.00 h, 20.00 h.

✓ LA JONQUERA

Parròquia de Santa Maria
D.: 12.00 h.

✓ LLAGOSTERA

V.: 20.00 h. D.: 10.30 h

✓ LLANARS

Parròquia de Sant Esteve
V.: 19.00 h. D.: 10.30 h, 20.30 h.

✓ LLÍVIA

Parròquia de la Mare de Déu
dels Àngels
V.: 19.00 h. D.: 12.00 h, 19.00 h.

✓ MARTINET

Parròquia de Sant Eloi
V.: 20.00 h. D.: 12.00 h.

✓ MORELLA

Parròquia de l'Assumpció de
Maria (Basílica)
V.: 20.15 h. D.: 12.00 h.
Parròquia de Sant Joan
Baptista
D.: 10.00 h.

✓ OLOT

Parròquia de Sant Esteve
V.: 20.00 h. D.: 11.00 h, 12.00 h,
20.00 h. (vespres)
Temple del Carme
V.: 20.30 h. D.: 7.30 h, 9.30 h,
11.30 h, 20.30 h. (vespres)
Santuari del Tura
D.: 9.00 h. (Ràdio) 11.00 h.
Divina Providència
V.: 18.30 h. D.: 18.30 h. (vespres)
El Cor de Maria
V.: 19.00 h. D.: 13.00 h.
Residència del Tura
V.: 18.00 h. D.: 11.00 h, 18.00 h.
(vespres)
Parròquia de Sant Cristòfol
(Les Fonts)
D.: 10.45 h.
Sagrat Cor (Caputxins)
V.: 19.00 h. D.: 9.30 h,

V.: 20.00 h. D.: 8.00 h, 10.00 h,
11.00 h, 12.00 h, 13.00 h. 20.00 h.

✓ QUERALBS

Parròquia de Sant Jaume
V.: 20.00 h. D.: 11.00 h.
Santuari de la Mare de Déu de
Núria
V.: 12.00 h. D.: 12.00 h.

✓ RIBES DE FRESER

Parròquia de Santa Maria
V.: 20.00 h. D.: 9.45 (Residència
Geriàtrica) 12.00 h, 20.00 h.

✓ RIPOLL

Parròquia de Santa Maria
V.: 20.00 h.
D.: 8.00 h, 11.00 h,
Parròquia de Sant Josep Obrer
V.: 19.00 h. D.: 12.00 h.

Vall de Núria.

Parròquia de Santa Maria

(Batet) D.: 12.15 h.
Parròquia de Sant Pere Màrtir
V.: 20.00 h. D.: 10.00 h.
Maria Reina, D.: 12.00 h.

Les Planotes

V.: 18.00 h.
Parròquia de Sant Roc
V.: 19.00 h. D.: 11.00 h.

✓ PALS

Parròquia de Sant Pere
V.: 20.00 h. D.: 12.00 h, 20.00 h.

✓ PERALADA

Parròquia de Sant Martí
V.: 21.00 h. D.: 12.00 h.

✓ POBLA DE LILLET, LA

Parròquia de Santa Maria
V.: 19.00 h. D.: 11.30 h, 20.00 h.
Santuari de Falgars
D.: 13.00 h.

✓ PONT DE SUERT, EL

Parròquia de l'Assumpció
V.: 20.00 h. D.: 12.30 h, 20.00 h.

✓ PRADES

Parròquia de Santa Maria
V.: 19.15 h. D.: 13.00 h.

✓ PREMIÀ DE DALT

Parròquia de Sant Pere
V.: 20.30 h. D.: 9.00 h, 11.30 h,
20.00 h.
La Cisa V.: 18.30 h.

✓ PUIGCERDÀ

Parròquia de Santa Maria

Capella dels Salesians

D.: 10.30 h.

✓ SANT HILARI SACALM

Parròquia de Sant Hilari
V.: 19.30 h. D.: 11.00 h, 19.30 h.

✓ SANT JOAN DE LES ABADESSES

Parròquia de Sant Joan
V.: 20.30 h. D.: 10.30 h, 12.00 h,
20.00 h.

✓ SANT JULIÀ DE VILATORTA

Parròquia de Sant Julià
V.: 20.00 h. D.: 9.00 h, 12.00 h.

✓ SANT PAU DE SEGÚRIES

Parròquia de Sant Pau
V.: 20.00 h. D.: 11.00 h.
Colònia Estabanell
V.: 19.00 h.

✓ TARADELL

Parròquia de Sant Genís
V.: 20.00 h. D.: 10.00 h, 12.00 h,
20.00 h.

✓ TEIÀ

Parròquia de Sant Martí
V.: 20.00 D.: 9.00h, 11.30 h, 20.00 h.

✓ TORDERA

Parròquia de Sant Esteve
V.: 20.00 h. D.: 11.00 h, 12.00 h,
19.00 h.
Sant Andreu
V.: 18.30 h.
Sant Pere. D.: 9.30 h.

✓ VALL D'ARAN

Vielha - Parròquia de Sant
Miquel V.: 19.30 h. D.: 11.00 h,
19.30 h.

Baquèira - Parròquia Mare de
Déu de les Neus V.: 19.30 h.

Bossòst - Parròquia de la
Purificació de N. S. V.: 20.00 h.
D.: 12.00 h.

Salardú - Parròquia de Sant
Andreu D.: 11.00 h.

Les - Parròquia de Sant Joan
Baptista V.: 19.15 h. D.: 11.00 h,
19.30 h.

Arties - Parròquia de Santa
Maria D.: 12.30 h.

Betren - Parròquia de Sant
Serni D.: 9.00 h.

✓ VALLS D'ANDORRA

Canillo

D.: 11.30 h.

Soldeu.

D.: 10.00 h.

Santuari de Meritxell
V.: 18.00 h. D.: 12.30 h.

Encamp

Parròquia de Santa Eulàlia

V.: 19.30 h. D.: 12.00 h.

Parròquia de Sant Miquel

D.: 10.30 h.

Pas de la Casa, El

V.: 19.30 h. D.: 19.30 h.

Ordino

V.: 19.30 h. D.: 11.00 h, 19.30 h.

La Massana

V.: 20.15 h. D.: 10.00 h, 12.00 h.

Arinsal V.: 19.00 h.

Santa Coloma

D.: 10.30 h.

Sant Julià de Lòria

V.: 19.30 h. D.: 8.30 h, 11.30 h,
19.30 h.

Escaldes, Les

V.: 19.30 h. D.: 8.00 h, 11.00 h,
13.00 h, 19.30 h.

✓ ANDORRA LA VELLA

Parròquia de Sant Esteve

V.: 19.30 h. D.: 8.00 h, 10.30 h,
12.00 h, 19.30 h.

Parròquia de Santa Maria Fener

V.: 20.30 h. D.: 9.00 h, 17.00 h.

✓ VALLS D'ÀNEU

Sort

V.: 20.00 h. D.: 12.30 h, 20.00 h.

Rialb

V.: 19.00 h. D.: 12.00 h.

Llavorsí

D.: 12.00 h.

Ribera de Cardós

V.: 20.00 h. D.: 12.00 h.

Esterri d'Àneu

V.: 20.30 h. D.: 12.30 h.

Gerri de la Sal

V.: 20.00 h. D.: 13.00 h.

València d'Àneu

D.: 11.00 h.

✓ VILADRAU

Parròquia de Sant Martí

V.: 20.00 h. D.: 12.30 h, 20.00 h.

✓ VILASSAR DE DALT

Parròquia de Sant Genís

V.: 20.00 h. D.: 8.30 h, 11.30 h,
20.00 h.

Hospital de Sant Pere, D.: 10.00

Aquestes són les dades de què disposem actualment. Si observeu alguna errada podeu contactar amb nosaltres a través del 934 092 810 o bé redaccio@catalunyacristiana.cat

LA 2, A LES 10.30, SANTA MISSA

Amb la participació d'una coral convidada.

(Director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Ignasi Miranda.)

NOTES

V.: Vigílies. D.: Diumenges i dies festius.

REFLEXIONS D'ESTIU

Atrevir-nos a desconnectar!

Neus Fajas

Redactora del Gabinet de Comunicació de Blanquerna-Universitat Ramon Llull

No sona el despertador, ens desperta un xiuxiueig de nens o veïns que tenen aquest costum d'apujar el volum per sentir millor els monòlegs que comparteixen. Els sons són diferents, la claror que intuïm no és la de la matinada i llavors sabem que comencen les vacances. Les vacances de l'escola, de la feina, dels múltiples compromisos socials, professionals i laborals que estressen les agendes. No tenim obligacions, no hem d'entregar cap projecte, no ens esperen a cap reunió, no ens cal l'uniforme, fins i tot el nostre rol queda alliberat. Les presses descansen, els parcs es desconcerten, els camins s'emplen de petjades i la platja esdevé un quadre modernista amb interferències en el fil musi-

cal. Ens atrevirem a desconnectar? Temps d'oci, per no fer res, per dedicar-nos a qualsevol activitat o inactivitat que no estigui relacionada amb les nostres ocupacions quotidianes, professionals, acadèmiques o extralaborals. Aquest seria el veritable sentit del nostre temps de lleure. Però la inèrcia del ritme amb què ens belluguem o les expectatives de tot el que volem fer en els nostres moments de no-ocupació fan que, sovint, el nostre temps de lleure perdi qualitat, ens frustra o ens estressi.

Sí, ens estressa. Ens llevem i planifiquem el dia, la setmana, la lectura, els dinars, les sortides, fins i tot el descans, ens trobem atrapats en una nova forma d'obligacions, atrapats en futurs condicionals (hauríem de, podríem...). Ens cronometrem quan anem a fer esport, volem millorar la marca i atapeïm tots els dies que tenim per endavant, molts o pocs, amb animació i bellugadisses. Comprem llibretes de repàs per als nens i els més grans emplenem la nostra agenda abstracta de deures: ens ho hem de passar bé, han arribat les vacances i l'atrezzo dels escenaris

ha de canviar. Per això ens disfressem, canviem l'uniforme laboral per l'uniforme de vacances.

Aturem-nos! Mentre planifiquem, mentre ens cronometrem, mentre ens condicionem, perdem el que realment importa. Sí, cal que ens aturem, tancar el bagul de les disfresses i donar-nos temps per no pensar i deixar que els pensaments flueixin per poder regenerar i estimular la nostra capacitat creativa. Deixar senzillament que el temps passi per fer possible que ens passin coses, per deixar-nos envair pels reptes, grans o petits, i despertar el nostre enginy per afrontar-los.

Atrevim-nos! Tots els reptes, totes les petites quotidianitats, cada joc, cada rialla, cada silenci, són una gran oportunitat per créixer. I creixem perquè ens atrevim a empatitzar, a escoltar, a abordar problemes i cercar solucions, a escollir, a il·lusionar-nos. Sense arriscar-nos i sense il·lusió no podem construir projectes, i per minúsculs que ens semblin, són importants perquè els fem importants. Si de veritat n'estem convençuts, en el moment de cada elecció la nostra càrrega moral s'alleueix i se'ns obre la consciència i una nova oportunitat.

I és llavors quan sabem que la muntanya russa no és tan perillosa com sembla, percebem que els colors que ens envolten, per molt foscos o llampants que siguin, no produeixen ceguesa i comprenem que no tot ha de tenir una explicació lògica. I creixem. Ens hem atrevit a desconnectar, fins i tot de nosaltres mateixos!

CUINA SALUDABLE

Per M. José Camps

Tècnica en dietètica i nutrició
campsalut@gmail.com

Receptes per a un diabètic

La Marta és una noia jove que estudia a Barcelona i viu sola en un pis a prop de la universitat. Diumenge vol convidar una amiga a dinar a casa, però no sap quin menú preparar sense interferir en la seva pauta dietètica i poder gaudir amb la seva amiga d'un dinar adient.

La diabetis *mellitus* és una malaltia crònica que consisteix en un trastorn del metabolisme de la glucosa, a conseqüència de la insulina, que no pot complir la seva funció per dos motius: perquè el pàncrees no és capaç de produir insulina o perquè no es produeix prou insulina i aquesta, a més, no és utilitzada eficaçment. La funció d'aquesta hormona és permetre que la glucosa de la sang pugui entrar a l'interior de totes les cèl·lules del cos; si no és així, la glucosa s'acumula a la sang i n'augmenta el nivell.

La dieta recomanada per a un diabètic és una dieta equilibrada, si pot ser hipocalòrica per mantenir els nivells de glucèmia entre els valors normals (80-120 mg/dl) i evitar les crisis d'hipoglucèmia. S'ha de realitzar en 5 o 6 àpats diaris i a les mateixes hores, ja que l'adquisició de costums regulars contribueix a regular el control diabètic.

Si el pacient necessita tractament amb insulina, la distribució dels hidrats de carboni en la dieta diària ha de ser determinada pel metge.

MENÚ DEL DIUMENGE

Primer desdèjuni: 200 ml de llet descremada, 30 g de pa torrat, 30 g de mermelada de diabètic i 10 g de mantega.

Mig matí: 50 g de pa, 30 g de formatge.

Dinar: vichyssoise o crema de cogombre amb trossets de pernil, canelons de tonyina i crema de fruites.

Berenar: 30 grams de bastons i un iogurt.

Sopar: pastis de verdures amb trossets d'ou dur i pinya natural.

Abans de ficar-se al llit: 200 ml de llet descremada.

VICHYSOISE

Ingredients per a dues persones: 200 g de patates, 200 g de porros, 200 ml de llet desnatada, 2 cullerades d'oli d'oliva, mitja cullerada de julivert picat i sal.

Preparació: Peleu les patates i coue-les juntament amb els porros en una olla amb aigua durant uns 8-10 minuts. Escalfeu part de la llet amb l'oli i una mica d'aigua de cocció afegint-li la patata cuita fins a aconseguir fer un puré. Bateu els porros amb la resta de la llet, afegiu-los al puré i barregeu tot el conjunt fins que sigui homogeni. Passeu a la nevera el puré dues hores. Serviu la vichyssoise freda amb una mica de julivert per damunt.

CANELONS DE TONYINA

Ingredients per a dues persones: 8 plaques de caneló, 120 g de tonyina, 4 tomàquets, 1 ceba, 2 cullerades de julivert picat, mig pebrot verd, 120 ml de llet desnatada, 20 g de formatge rallat, 2 cullerades d'oli d'oliva, nou moscada, sal, pebre i alfàbrega.

Preparació: Bulliu en aigua les plaques de caneló fins que quedin toves. Barregeu l'oli, la llet i el formatge a foc molt suau fins a fer una crema. Poseu-hi una mica de sal, pebre i nou moscada i reserveu-la. Tritureu els tomàquets sense les llavors, barregeu-les amb la tonyina i la ceba picada, el julivert i el pebrot picat. Empleneu les plaques dels canelons amb la barreja triturada. Greixeu amb mantega la safata de forn i col·loqueu-hi els canelons. Tireu-hi la crema al damunt, empolvoreu amb alfàbrega i gratineu els canelons al forn.

CREMA DE FRUITES

Ingredients: 30 maduixes aprox., mitja pinya, 1 préssec, 1 pruna, 2 taronges (per fer suc), 1 got de llet i edulcorant.

Preparació: Piqueu les fruites ja pelades i sense os excepte les taronges. Prepareu un suc amb les taronges. Barregeu tota la fruita amb el suc i el got de llet. Poseu-li l'edulcorant al gust i removeu-ho. Podeu anar-ho provant i anar-hi afegint l'edulcorant a poc a poc, fins agafar-li el punt dolç. Poseu-ho al frigorífic dues hores. Serviu-ho en una copa amb una maduixa per guarnir-ho.

LA DIETA COORDINADA
AMB EXERCICI FÍSIC I
LA MEDICACIÓ ADIENT
ÉS UNA PART
IMPORTANT DEL
TRACTAMENT DE LA
DIABETIS PER
MANTENIR EL NIVELL
DE SUCRE NORMAL A
LA SANG.

ràdio estel

la ràdio amable
al seu servei

- Barcelona 106.6
- Tarragona 100.6
- Catalunya Central 93.7

- Girona 103.4
- Tortosa 90.1
- Garraf 96.8
- Vic 91.3

- principat
ràdio
- Lleida 91.5
- Cerdanya 104.4
- Seu d'Urgell 105.0
- Andorra 107.5

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions
(CICLE LITÚRGIC B; FERIAI I) TEMPS DE DURANT L'ANY

(Salteri: setmana 1)

AGOST

23. DIUMENGE

XXI de durant l'any, Verd. Lectures: Josuè 24,1-2a.15-17.18b / Salm 33 / Efesis 5,21-32 / Joan 6,60-69

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Felip Benici, prev.; Santes, Rosa de Lima, rel.

24. DILLUNS

Sant Bartomeu (F), Vermell. Lectures: Apocalipsi 21,9b-14 / Salm 144 / Joan 1,45-51
ALTRES CELEBRACIONS: Santes, Emília de Vialar, rel. i fund.; Àurea, vg. i mr.

25. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Tessalonicencs 2,1-8 / Salm 138 / Mateu 23,23-26. Si es vol: Sant Lluís de França (MLI), Blanc. Lleida i Urgell: Sant Josep de Calassanç (MO) / altres diòcesis (MLI), Blanc.

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Genís, mr.; Santes, Patrícia, vg.

26. DIMECRES

Santa Teresa de Jesús Jornet (MO), Blanc. Lectures: 1 Tessalonicencs 2,9-12 / Salm 138 / Mateu 23,27,32

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Cesari d'Arles, b.; Zeferí, p. i mr.; Balduí, monjo; beat Juníper Serra, prev.

27. DIJOUS

Santa Mònica (MO), Blanc. Lectures: 1 Tessalonicencs 3,7-13 / Salm 89 / Mateu 24,42-51

28. DIVENDRES

Sant Agustí (MO), Blanc. Lectures: 1 Tessalonicencs 4,1-8 / Salm 96 / Mateu 25,1-13

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Julià, mr.; Hermes, mr.

29. DISSABTE

El Martiri de Sant Joan Baptista (MO), Vermell. Lectures: 1 Tessalonicencs 4,9-11 / Salm 97 / Marc 6,17-29

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Adelf, b.; Santes, Sabina, mr.

Comentari de la PARAULA

M. Teresa Llach, c.c.v.

A qui aniríem?

A la pregunta de Jesús «També vosaltres em voleu deixar?» Pere respon amb una altra pregunta que tot seguit es contesta ell mateix: «Només Vós teniu paraules de vida eterna». En realitat està fent una afirmació vehement d'adhesió a Jesús. Els fets s'encarregaran de demostrar com de fràgil és la fidelitat humana. Podem agrair a Pere la seva feblesa. Ell va ser recuperat pel mateix Senyor a qui va negar envaït per la por. A qui aniríem? A qui anem? Destinacions fugaces, camins que no porten enlloc, amors de temporada, petits relats, paraules menudes, urgències que ens impedeixen d'assossegat-nos. Pere l'encerta quan diu que només Jesús té paraules de vida eterna. No és el moment de justificar-ho. Els creients ho sabem, vull dir, coneixem el text, però... i l'experiència? Entre nosaltres, els batejats, no sempre les paraules de Jesús —la Paraula, que és Ell mateix— són gaire conegudes, interioritzades. Per això són vitalment poc seductores, i també anem d'ací d'allà cercant una vida mitjanament satisfactòria, per anar tirant.

La immediatesa del dia a dia, a voltes de la dura realitat, no ens la deixa compaginar amb la proximitat del Senyor que ajornem per a moments més tranquils, per a quan «toca» la pràctica religiosa. Aquesta dicotomia ens perjudica. És al cor mateix de la vida, amb tota la seva complexitat, on el Senyor es fa present. Ens cal també la reflexió contemplativa, constant, humil, lúcida de l'Evangeli. Aleshores Ell pot esdevenir camí i destí. Aleshores la vida eterna no és una fantasia, té pes i contingut. Aleshores és quan no el deixem. Aleshores la nostra ruta per aquest món la fem tractant de ser nosaltres, també, vida per als altres.

LECTURES BÍBLIQUES

Diumenge XXI de durant l'any

Lectura primera Js 24,1-2a,15-17,18b

Volem adorar el Senyor que és el nostre Déu

Lectura del llibre de Josuè:

En aquells dies, Josuè reuní a Siquem totes les tribus d'Israel, i cridà els ancians d'Israel, els seus caps, els seus jutges i els seus magistrats. Es presentaren tots davant Déu, i Josuè digué a tot el poble: «Si no us sembla bé de tenir el Senyor per Déu, escolliu avui quins déus voleu adorar: els que adoraven els vostres pares quan vivien a la regió occidental de l'Eufrat, o els déus dels amorreus, al país dels quals viviu. Però jo i la meva família hem decidit d'adorar el Senyor.» El poble respongué: «Mai de la vida no abandonarem el Senyor per adorar altres déus. El Senyor, el nostre Déu, és qui ens va fer pujar amb els nostres pares de la terra d'Egipte, d'un lloc d'esclavatge; ell obrà davant els nostres ulls aquells grans senyals i ens guardà per tot arreu on anàvem, enmig de totes les nacions que havíem de travessar. També nosaltres, doncs, estem decidits a adorar el Senyor, que és el nostre Déu.»

Salm responsorial 33

Beneiré el Senyor en tot moment,
tindrè sempre als llavis la seva lloança.
La meva ànima es gloria en el Senyor;
se n'alegraran els humils quan ho sentin.

R. Tasteu i veureu que n'és de bo el Senyor.

El Senyor es gira contra els malfactors
per esborrar de la terra el seu record.
Els ulls del Senyor vetllen pels justos,
escolta quan criden auxili. R.

Així que criden el Senyor els escolta
i els treu de tots els perills.
El Senyor és a prop dels cors que sofreixen,
salva els homes que se senten desfets. R.

Jorge Rojas

Els justos sofreixen molts mals,
però el Senyor sempre els allibera;
vetlla per cada un dels seus ossos,
no els podrà trencar ningú. R.

La malícia duu el malvat a la mort,
els qui detesten el just expiaran la seva culpa.
El Senyor rescata de la mort els seus servents,
i no acusarà els qui es refugien en ell. R.

Lectura segona Ef 5,21-32

*Això és un misteri molt gran:
ho dic de Crist i de l'Església*

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes:

Germans, sotmeteu-vos els uns als altres per reverència a Crist. Que les esposes se sotmetin als seus marits, com tots ens sotmetem al Senyor, perquè el marit és cap de la seva esposa, igual que el Crist és cap

i salvador de l'Església, que és com el seu cos. Pert tant, així com l'Església se sotmet al Crist, les esposes s'han de sotmetre en tot als marits.

I vosaltres, marits, estimeu les vostres esposes, tal com el Crist estima l'Església. L'estima tant, que s'ha entregat a la mort per ella, per santificar-la: l'ha rentada amb el bany de l'aigua acompanyat de la paraula i així ha pogut cridar a la seva presència una Església gloriosa, sense taques, ni arrugues, ni res de semblant, tota santa i immaculada. Igualment els marits han d'estimar l'esposa com el seu propi cos. El qui estima la seva esposa, és com si s'estimés ell mateix. No hi ha hagut mai ningú que no estimés el seu propi cos. Tothom l'alimenta i el vesteix.

També el Crist es porta així amb la seva Església, perquè som membres del seu Cos. Per dir-ho amb paraules de l'Escriptura: «Per això l'home deixa el pare i la mare per unir-se a la seva esposa, i, des d'aquell moment, ells dos formen una sola família.» És un misteri molt gran: ho dic de Crist i de l'Església.

Al-leluia Jn 6,63b, 68b

*Les vostres paraules, Senyor, són esperit i vida,
vós teniu paraules de vida eterna.*

Evangeli Jn 6,60-69

*Senyor, ¿a qui aniríem?
Només vós teniu paraules de vida eterna*

Lectura de l'evangeli segons sant Joan:

En aquell temps, molts que fins aleshores havien seguit Jesús digueren: «Aquest llenguatge és molt difícil! Qui és capaç d'entendre'l?» Jesús coneixia interiorment que els seus seguidors murmuraven d'això, i els digué: «Us escandalitza això que us he dit? Què direu si veieu que el Fill de l'home puja on era abans? L'Esperit és el qui dóna la vida. La carn no serveix de res. Les paraules que jo us he dit són Esperit i són vida. Però entre vosaltres n'hi ha alguns que no creuen.» Des del principi Jesús sabia qui eren els qui creien i el qui l'havia de trair. Després afegí: «Per això us he dit abans que ningú no pot venir a mi si el Pare no li concedeix aquest do.» Després d'aquell moment, molts dels qui l'havien seguit fins aleshores l'abandonaren i ja no anaven més amb ell. Jesús preguntà als dotze: «Vosaltres també em voleu deixar?» Simó Pere li respongué: «Senyor, a qui aniríem? Només vós teniu paraules de vida eterna, i nosaltres hem cregut i sabem que sou el Sant de Déu.»

Solsona

diòcesis

Cloenda solemne de l'Any Jubilar al Miracle

■ El bisbe d'Urgell va presidir el 550è aniversari de l'aparició de la Mare de Déu

Ramon Estany
El Miracle

L'església del santuari solsoní es va omplir de centenars de fidels i de pelegrins el 9 d'agost passat amb motiu de la solemne eucaristia de cloenda del 550è aniversari de l'aparició de la Mare de Déu del Miracle. La celebració va ser presidida pel bisbe d'Urgell, Mons. Joan Enric Vives, i concelebrada pel pare abat de Montserrat, Josep Maria Soler, i els monjos del Miracle. Es tancava així, d'una manera joiosa, tot un any de celebracions per l'Any Jubilar al Miracle.

En les paraules de benvinguda, el bisbe d'Urgell va recordar que «Santa Maria ens rep a casa seva, en aquell lloc que ella va triar per parlar als nostres avantpassats perquè tornéssim, perquè fóssim millors cristians».

El prelat d'Urgell va manifestar també en la salutació d'entrada que «nosaltres ens sentim, avui, en la traça de la història, hereus d'aquella arribada de Maria, i li agraïm molt que vinguéss en aquells moments a la diòcesi, que unida amb Urgell formava una única gran comunitat cristiana».

Vives va subratllar també que l'Any Jubilar s'ha convocat perquè tinguem pau, pau amb Déu, pau entre nosaltres, «la pau interior que dona l'Esperit Sant, a través de perdonar-nos els pecats, de cuidar-nos a través d'aquest santuari, a través de l'Eucaristia, especialment la dominical». I va acabar dient que «Déu va fent el seu treball misteriós amb nosaltres. Deixem-nos treballar per Déu, tornem a la part de Déu i reflectim aquesta llum allà on som. Ara cadascú ha de fer aquest camí d'amor que és la vida».

El santuari es va omplir de gom a gom.

« Que El Miracle continuï radiant-nos un missatge sobretot de tornar a Déu, en un món que ho relativitza tot »

La celebració va ser una bona ocasió per compartir el goig jubilar.

En la seva homília, el prelat també va demanar que «siguem com Maria, que reflectim la llum del Senyor», i que la Mare de Déu del Miracle «doni fecunditat a aquest any jubilar que avui clausurem». «Són 550 anys —va afirmar—, però el missatge no ha passat, és sempre actual. Que ella continuï protegint tot Solsona, Urgell, Catalunya i tot el món.»

Mons. Joan Enric Vives va recordar les paraules que adreçà la Verge als dos petits pastors el 3 d'agost del 1458: «Digues al poble que fasse professons, e que les fassen devociosament, e que's confessen, e que's convertesquen, e que's tornen a la part de Déu, e que si'u fan Déu los ho relevaria. Digues-los que si no'u volen creure, mon fill los ho farà creure. No'y ha infant de quatre anys avant que no trosege lo meu fill.»

Vives va subratllar que «hi ha aspectes de les paraules de Maria que podem recollir avui al segle XXI; el missatge fonamental: tornar a Déu». I va lloar, entre altres, l'encert de posar en aquest lloc una casa d'espiritualitat, la tradició bonica de moltes famílies de venir-hi a reposar, el do de tenir una comunitat de monjos que preguen i ens animen a tornar cap a Déu.

El bisbe va desitjar «que El Miracle continuï radiant-nos un missatge sobretot de tornar a Déu, en un món que ho relativitza tot». I va exhortar els fidels a fer processons, a «posar-nos en camí devotament, perquè la processó és anar a la recerca d'un misteri, i ens indica que ens hem de posar davant del món sense vergonya. Ha de voler dir manifestació, mostrar que sóc cristià i animar els altres a ser-ne. Hem de viure la vida mostrant la fe a la plaça pública i donar testimoni de la nostra fe».

La celebració va continuar, després de l'eucaristia, amb un refrigeri als claustres del santuari, al qual van assistir el prelat d'Urgell i l'abat de Montserrat. Van compartir una estona distesa amb els pelegrins i feligresos del Miracle, alhora que podien contemplar una senzilla exposició de fotografies de casaments, comunions i batejos celebrats al santuari durant els darrers anys.

Nova carta pastoral del bisbe Traserra

Redacció / Solsona

El bisbe de Solsona, Mons. Jaume Traserra, ha tancat el curs 2008-2009 amb la publicació, com ja és habitual, d'una nova carta pastoral. És la vuitena que publica, una per any, des que va ser nomenat, al setembre del 2001, bisbe de Solsona.

Amb el títol *Jo sóc cristià*, el nou document episcopal adreçat a sacerdots, religiosos i fidels laics de Solsona presenta i desenvolupa àmpliament les quatre afirmacions fonamentals de la vida cristiana. La primera és la convicció que Déu existeix, que s'ha revelat com a Pare i que parla als homes. Des d'aquesta perspectiva, per a Mons. Traserra la veritable vocació cristiana és, abans que res, «esdevenir fills de Déu i viure com a tals». La segona afirmació fonamental de la vida cristiana és creure en Jesucrist, Fill unigènit de

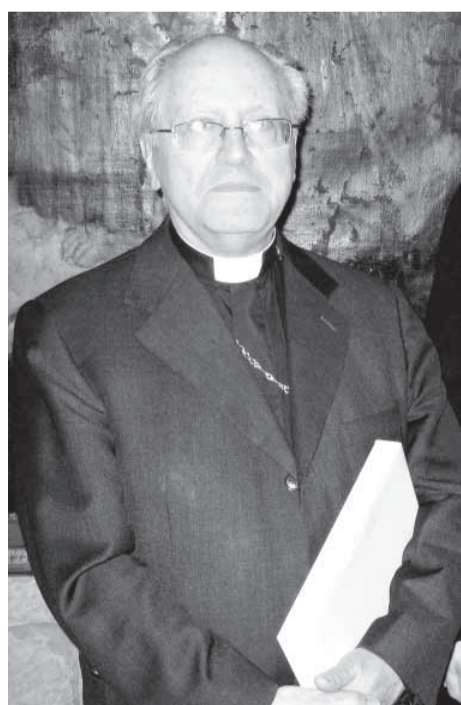
Déu, enviat al món per salvar la humanitat. La tercera ens remet a la tercera persona de la Trinitat, l'Esperit Sant, i com realitza la comunió amb Déu i la renovació de la vida moral. Finalment Traserra parla de l'Església com a lloc visible de la presència de Déu.

Amb aquesta nova proposta pastoral del bisbe Traserra, el prelat ha volgut mostrar que «professar la fe cristiana, ser un home creient, no empobreix ni esguerra la vida dels homes, sinó que en canvi la fa més coherent, plena i joiosa». De fet, segons Traserra, l'home és cos, ànima i esperit i aquestes tres dimensions «constitueixen la identitat de l'home». «El veritable humanisme —continua dient en la introducció de la carta— consisteix a reconèixer totes les dimensions de l'ésser humà, desenvolupar-les amb vista a un creixement harmoniós i complet de la persona. El veritable humanisme és l'hu-

manisme integral, en el qual totes les capacitats de l'home són afirmades i desplegades en harmonia i complementarietat amb llur dimensió religiosa.»

Mons. Traserra, que el mes de juliol passat va presentar, per motius d'edat, la seva renúncia al govern pastoral de la diòcesi, tanca la seva darrera carta pastoral amb la convicció que la vivència fidel i generosa de la vida cristiana du la persona a la plenitud humana i espiritual.

En els seus vuit anys de pontificat a Solsona, el bisbe Jaume Traserra ha publicat ja vuit cartes pastorals adreçades als seus fidels. Va iniciar-les l'any 2002 amb *Torneu a la part de Déu*, i ha continuat cada any amb *Sempre amb nosaltres* (2003), *Amb els laics* (2004), *Sigueu misericordiosos* (2005), *Mare admirable* (2006), *Tu, segueix-me* (2007) i *La comunitat cristiana* (2008).

El bisbe Traserra ha publicat una nova carta pastoral.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Veterans de la vida monàstica a Montserrat

■ Gregori M. Estrada i Cebrià M. Pifarré celebren els 75 i els 50 anys de la seva professió

Redacció
Montserrat

El 16 d'agost passat, en la festa de la Transfiguració del Senyor, els pares Gregori M. Estrada i Cebrià M. Pifarré van renovar els vots monàstics davant els seus germans de comunitat, familiars i amics durant la missa conventual del monestir, presidida pel P. abat Josep M. Soler. Els pares Gregori M. Estrada i Cebrià M. Pifarré van celebrar els 75 i els 50 anys de les seves respectives professions monàstiques a Montserrat.

El P. Gregori M. (Francesc) Estrada Gamissans va néixer el 28 d'abril del 1918 a Manresa i va entrar al Monestir de Montserrat el 1933, va fer la professió temporal el 6 d'agost de 1934 i la solemne el 13 de novembre de 1939. Al llarg de tots aquests anys, el P. Gregori ha treballat com a organista, musicòleg —expert gregorianista—, compositor i docent. És el fundador de les Trobades d'Animadors de Cant per a la Litúrgia, instaurades a Montserrat l'any 1970, i destaca com a compositor de bona part de la música litúrgica que es canta a Montserrat i a molts altres indrets.

El P. Cebrià M. (Ignasi de L.) Pifarré i Clapés va néixer el 16 d'abril del 1940 a Barcelona i va entrar al Monestir de Montserrat el 1958. Va fer la professió temporal el 6 d'agost de 1959 i la solemne el 15 d'agost de 1962. El P. Cebrià M. és Doctor en Teologia Dogmàtica i expert en la literatura cristiana antiga. A més de la seva activitat docent a Montserrat, a l'Iscreb i a la Facultat de Teologia de Catalunya, es dedica des de fa molts anys a la predicació d'exercicis espirituals i recessos. Ha publicat recentment una obra de caràcter divulgatiu sobre els textos dels primers segles cristians; en concret, els textos dels anomenats Doctors i Pares de l'Església. A

Literatura cristiana antiga (Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Col·lecció Scripta et Documenta, núm. 79), el P. Cebrià M. ofereix, en cada capítol, una panoràmica sobre la literatura generada al voltant d'un autor, d'una problemàtica o d'un moviment.

El P. Abat de Montserrat, Josep M. Soler, va donar gràcies, durant l'eucaristia celebrada el 6 d'agost a la basílica de Santa Maria, «pels dos germans nostres que van

Els dos monjos van renovar les seves promeses.

consagrar la seva vida al seguiment de Jesucrist, com a monjos, i d'aquesta manera fer-se dòcils a l'acció de l'Esperit, conscients que era ell qui havia de dur a terme el procés de transformació de la seva vida». El P. Josep M. Soler va continuar glossant la vida dels seus germans de comunitat dient que «saben que el camí de la seva identificació amb Jesucrist encara no està acabat i, confiant en l'amor misericordiós de Déu, volen continuar progressant en la vivència monàstica i per això amb joia renovaran ara la seva donació. Així continuaran fent realitat en les seves vides la paraula del salmista: *Cantaré al Senyor tota la vida* (Ps 103, 33; lema del seu recordatori d'aniversari)».

Relleu pastoral a la catedral de Sant Llorenç

S. G. / Sant Feliu de Llobregat

El 10 d'agost passat, festivitat de Sant Llorenç, la catedral de Sant Feliu de Llobregat es va omplir a vessar per celebrar el seu patró i al mateix temps donar la benvinguda com a nou rector a Mn. Jordi d'Arquer.

La cerimònia, que va ser presidida per Mons. Agustí Cortés, va ser també ocasió per oferir un emotiu comiat a Mn. Anton Roca i Mn. Jordi Tres, fins ara rector i vicari de la parròquia de Sant Llorenç. El bisbe de Sant Feliu, tot fent referència al patró de la catedral, va centrar la seva homilia en el seu testimoni martirial i va convidar tots els preveres i diaques de la diòcesi a tenir-lo com a referent en el seu ministeri.

Durant la solemne celebració va prendre possessió de la parròquia de Sant Llorenç, segons el ritual establert, Mn. Jordi d'Arquer, delegat de Catequesi del bisbat de Sant Feliu i fins ara rector de la parròquia de Sant Esteve Sesrovires. Mn. d'Arquer es va adreçar a la seva nova comunitat amb entusiasme, tot recordant que se sent cridat a continuar el solc que els seus predecessors ja havien obert... «Vinc a servir la comunitat amb fidelitat al bisbe i a l'Església—va afirmar— amb el gran repte de construir la parròquia del segle XXI, encara que en plena continuïtat amb tota la tasca realitzada fins ara.» En declaracions a *Catalunya Cris-*

Mn. Jordi d'Arquer, en el moment de prendre possessió.

tiana Mn. Jordi d'Arquer ha reconegut que s'ha sentit molt ben acollit i que afronta amb total disponibilitat la missió que el bisbe l'ha encomanat. Com a reptes pastorals més urgents hi ha la coordinació dels diversos grups parroquials, la recerca de nous equipaments i la rehabilitació física de la malmesa catedral. «Tots aquests reptes—ha afegit el nou rector— demanen un esforç per part de tothom. Hem de posar totes les nostres possibilitats al servei de l'Evangelí.» Mn. Jordi d'Arquer va recordar també l'objectiu pastoral del proper curs, que se centrarà sobretot en la necessitat d'oferir un testimoni cristià bo i coherent.

Igualment emotius van ser els parlaments de Mn. Anton Roca i Mn. Jordi Tres. Tots dos han realitzat una gran tasca pastoral a la parròquia, que ara continuaran en els seus nous destins: a Vallirana i Capellades, respectivament. Mn. Anton Roca, que exerceix també com a vicari episcopal, va demanar a la comunitat parroquial que acollís amorosament Mn. d'Arquer i l'ajudessin de valent en aquest nou repte pastoral.

BARCELONA

El bisbe Taltavull presideix la festa de la Mare de Déu dels Àngels

El bisbe Taltavull, amb els diversos preveres concelebrants.

Redacció / Barcelona

La parròquia de la Mare de Déu dels Àngels celebra cada any la seva festa major amb tota una sèrie d'actes i celebracions litúrgiques orientats a alimentar i aprofundir aquesta devoció mariana tan antiga. Tot i les dificultats de mobilitzar la gent en dates com aquestes, l'emblemàtica parròquia barcelonina ha aconseguit que la festivitat de la Mare de Déu dels Àngels hagi esdevingut un moment central en la vida

de la comunitat. Enguany ha comptat, a més, amb la presència, per primera vegada, de Mons. Sebastià Taltavull, bisbe auxiliar de Barcelona, que va presidir la missa solemne de la festivitat el dia 2 d'agost. No han faltat tampoc ofrenes florals, vigílies marianes, eucaristies amb commemoracions diverses i reflexions bíbliques al voltant de Maria i la seva relació amb els àngels. La festivitat es va tancar solemnement el vespre del 2 d'agost amb un concert marià a càrrec de la soprano Carmen Montoya.

Fundació Pro Vida de Catalunya
Bonaplata 42, 1r 08034 Barcelona
Telèfon 932 047 111

Acollim i ajudem
les futures mares
amb problemes

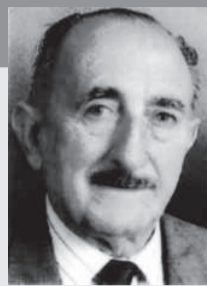
Fundació Pro Vida
de Catalunya

Nom: _____
Cognoms: _____
Adreça: _____
Núm.: _____ Pis: _____ Porta: _____
Codi Postal: _____
Població: _____
Província: _____
E-mail: _____

La informació que ens faciliteu serà recollida en el nostre fitxer automatitzat i confidencial. Tens el dret d'accedir-hi i rectificar-la o cancel·lar-la si ho desitges.

● RECONCILIEM-NOS! EN ELS 70 ANYS DE LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA

El testimoni del cardenal Vidal i Barraquer

Francesc A. Picas
Historiador

El cardenal Vidal i Barraquer va ser arquebisbe de Tarragona i primat del 1919 al 1943. El juliol del 1936, en esclatar a Catalunya la violenta persecució religiosa, va patir la terrible i martirial desfeta de l'Església de Catalunya, que li va fer vessar moltes llàgrimes.

El 21 de juliol del 1936 el delegat de la Generalitat de Tarragona el va impulsar a marxar de la ciutat amb l'excusa que no li podia garantir la vida. El cardenal es va refugiar a Poblet, on va ser detingut. Va ser empresonat a Montblanc i va ser jutjat com si fos un malfactor. El tribunal estava format per tots els membres dels partits polítics d'esquerra. Va ser escopit durant el viatge de fugida. Foragitat a Barcelona, Ventura i Gassol el va portar d'amagat, vestit de parracaire, al port, on es va embarcar d'incògnit a un vaixell italià juntament amb el seu secretari, Dr. Viladrich.

On era la dignitat que li corresponia com a cardenal? On era la justícia del govern de la República, del govern de la Generalitat, que tenia a les mans tot el poder judicial i policial, exèrcit, guàrdia civil, mossos d'esquadra, guàrdies d'assalt, funcionaris? On era la seguretat de la República, la democràcia i l'estat de dret? El juliol del 1936 havia arribat l'hora d'esborrar l'Església catòlica.

Dies després el cardenal va conèixer la terrible notícia de l'assassinat del seu bisbe auxiliar, Dr. Manuel Borràs, executat per un comitè que formava part dels legalitzats per la Generalitat. Van cremar les seves despulles. El bisbe Borràs estava tancat a la presó de Montblanc amb el cardenal i no el van autoritzar a acompanyar-lo a Barcelona.

També Vidal i Barraquer, a través d'exiliats espanyols, va ser informat de l'assassinat a Tarragona dels sacerdots que formaven el seu equip i de milers de sacerdots i religiosos de tota la Tarraconense. I de la crema d'esglésies, d'ermites, de santuaris, de convents de tot Catalunya, l'usurpació del Seminari de Tarragona i la persecució dels seminaristes.

El criteri que el cardenal Vidal i Barraquer tenia d'aquella República queda palès en una carta que el 23 de juny del 1937 escrivia, des del seu exili d'Itàlia, al cardenal Gomà: «Com podem ser favorables a una República que ha desfet l'Església catòlica i no ha demanat perdó pels crims comesos?»

Quan escrivia i esmentava els republicans, els anomenava els «rojos». També els qualificava per carta el cardenal Pacelli. En deia els *rossi in Catalogna*.

Vidal i Barraquer va sentir una gran satisfacció quan un nou govern, el 1939, va retornar la llibertat religiosa a Catalunya. Jesús Sagramentat va tornar als sagraris, es van obrir novament els temples profanats i cremats, i les escoles cristianes usurpades. Els

sacerdots van poder celebrar la santa missa, els sagraments, batejar els infants i enterrar els difunts sota el signe de la creu. Quan aquells governs que van oprimir la religió a Catalunya van passar vençuts la frontera de La Vajol, el poble català va poder cantar a plena veu *Crec en un Déu*.

Vidal i Barraquer, en la carta esmentada al cardenal Gomà, esperava que el règim de Franco fos fonamentat sota les directrius del papa Pius XI.

Tirant enrere els fulls de la història, recordarem que Vidal i Barraquer, quan la República del 14 d'abril del 1931 va expulsar d'Espanya el cardenal Segura, va ser nomenat provisionalment primat d'Espanya. Els metropolitans, desitjosos de pau i de concòrdia, van publicar un manifest on afirmaven que l'Església reconeixia la República, atès que sempre l'Església ha acceptat totes les formes de govern. El primer signant era Vidal i Barraquer.

La República, però, es va manifestar en un esperit de persecució. Es va programar una Constitució laica i aconfessional. El 19 d'agost del 1931 els prelatos de la Tarraconense van transmetre un missatge a les Corts on es queixaven de l'ateisme al qual la República adreçava els camins d'Espanya. El primer signant també era Vidal i Barraquer.

És interessant recordar que Vidal i Barraquer, durant la República, va refusar una condecoració que li va oferir el president de la República, Niceto Alcalá Zamora. Aquesta va ser la seva resposta: «*Cónstale a V. E. y a su Gobierno que el cardenal de Tarragona jamás aceptará una condecoración concedida por un gobierno perseguidor de la Iglesia. Los Prelados tenemos bastante con la cruz pectoral.*»

Molt especialment cal remarcar que Vidal i Barraquer, el 15 de març del 1936, en plena República, va adreçar una carta a Manuel Azaña, cap de Govern, on denunciava els atacs contra l'Església i contra els drets dels ciutadans. I es va posar a l'aguait que els ciutadans tenien dret a la defensa. El cardenal va pronosticar en la carta que l'Estat espanyol caminava cap al desastre. Sempre he cregut que Vidal i Barraquer va ser un profeta de la guerra civil, que va esclatar quatre mesos després.

La carta col·lectiva dels bisbes espanyols de l'1 de juliol del 1937 va ser escrita i divulgada per informar el món cristià de la persecució funesta i furiosa que patien l'Església i famílies cristianes. Aquest era el desig i la intenció dels bisbes espanyols.

Algú, pejorativament, ha dit que va ser escrita en favor del règim franquista. No és veritat, encara que cal reconèixer que indirectament la divulgació d'aquella carta va beneficiar el grup d'espanyols que s'havien aixecat amb les armes.

La carta va ser una suggerència de

Francesc Cambó al cardenal Pacelli quan li va presentar una memòria de la persecució religiosa a Catalunya, el 26 de maig del 1937, amb el desig que el món civilitzat conegués la barbàrie de la República espanyola. Juntament amb Joan Ventosa, també de la Lliga Catalana, van finançar la seva edició en les llengües espanyola, francesa, italiana i anglesa.

Tots els bisbes catalans exiliats van signar la carta: els bisbes de Solsona, de Girona, de la Seu, de Tortosa i de Vic. A Catalunya van ser assassinats el bisbe de Barcelona, el de Lleida i l'auxiliar de Tarragona.

Vidal i Barraquer no va signar la carta episcopal del 1937 per raons pròpies. Estava d'acord amb el redactat, com va dir en una carta al cardenal Gomà, primat de Toledo, refugiat a Pamplona, i que era redactor de la carta juntament amb el bisbe Pla i Deniel i Josep Cartaña, bisbe de Girona, exiliat. Tres catalans. Vidal i

Barraquer, però, temia que fent-la pública i no privada als metropolitans de tot el món en llengua llatina com ell volia, la persecució religiosa encara seria més dura a Catalunya i a altres regions espanyoles que en aquells anys eren en poder dels republicans, en represàlia contra els catòlics al carrer i a les presons. Malauradament, així va passar.

Recordem que el bisbe Polanco de Terol, detingut el 1937, va ser condemnat a mort acusat d'haver signat la carta dels bisbes espanyols, si bé no va ser executat fins al final de la guerra, al peu de la frontera francesa, d'una forma vil. I després van intentar cremar-ne les despulles.

El Dr. Viladrich, secretari del cardenal, va afirmar, després, a Tarragona, que al Vaticà li convenia que un bisbe auxiliar d'Espanya no signés la carta, per si de cas els republicans guanyaven la guerra, i que pogués ser un punt d'enllaç per al Vaticà el dia de demà.

claret

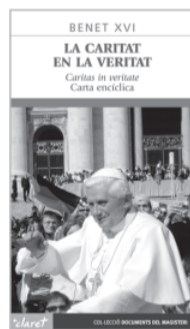
Roger de Llúria, 5 • 08010 Barcelona
Tel. 933 010 062 • Fax 933 174 830 • A/e: editorial@claret.cat
www.claret.cat

Joan Maragall / Hilari Raguer
La Setmana Tràgica

Tres articles de Joan Maragall

En acomplir-se el centenari de la Setmana Tràgica de 1909, Hilari Raguer ha preparat aquest llibre en què recull i comenta els articles que, a propòsit d'aquests fets, va escriure un testimoni d'excepció: el poeta Joan Maragall.

54 pàg. 9,95 €

Benet XVI

La caritat en la veritat

Carta encíclica *Caritas in veritate*

La primera encíclica sobre la situació del món en l'època de la globalització. L'economia —diu el papa— necessita una ètica per funcionar correctament, i no una ètica qualsevol, sino una ètica centrada en la persona, que parteixi de la justícia i el bé comú.

138 pàg. 4,50 €

Francesc Torralba

Ah, sí? Com parlar de Déu als infants

L'infant és un forjador de preguntes inquietants. És descurat, innocent; fa preguntes i no s'accontenta amb qualsevol resposta. Plantejat en forma de diàleg, aquest llibre serà molt útil als pares i mares que s'atreixeixen a parlar de Déu als fills.

2a edició. 156 pàg. 12,50 €

Josep Otón

Històries i personatges

Un recorregut per la Bíblia

Un recorregut pels relats bíblics referents a Abraham, Isaac, Jacob, Josep i Moisès per posar de manifest la sintonia existent entre aquestes narracions tan antigues i les experiències psicològiques, socials, culturals i religioses de la societat moderna. *Premi d'Assaig Bíblic 2008.*

112 pàg. 11,50 €

Fra Gilbert Galceran i el pessebre

Record emotiu d'un dels grans pessebristes de Catalunya

Enric Benavent Vallès *

Els pessebres del germà Gilbert Galceran s'inscriuen d'una manera precisa en el que s'ha anomenat l'Escola de Barcelona de Pessebrisme. L'any 1912 el pessebrista barceloní Antoni Moliné va iniciar una nova manera de fer el pessebre que revolucionaria aquest art. Moliné, d'una banda, va utilitzar el guix per fer les construccions que fins al moment es feien amb suro i, de l'altra, va fragmentar el relat pessebrístic en escenes diferents gràcies a la construcció dels diorames. Tancar les escenes del pessebre en una caixa que té un únic punt de vista li permetia jugar amb la perspectiva, l'escenografia i la il·luminació.

Fra Gilbert ha aplicat aquesta nova tècnica d'una manera exquisida. Els seus diorames són un prodigi de detall en les construccions de guix. Galceran arriba a dominar tant la tècnica del guix que no només construeix amb aquest material les cases i paisatges, sinó que molts dels elements de l'atrezzo dels seus pessebres estan fets d'aquest material, encara que no ho sembli. A finals dels anys seixanta, quan fra Gilbert va viure a la Casa General de l'Orde Cistercenc a Roma, va fer pessebres en aquest estil que aleshores era absolutament desconegut fora de les nos-

tres fronteres. Els pessebristes italians van quedar meravellats amb aquesta nova manera d'entendre el pessebre i la van incorporar a la seva manera de fer.

D'altra banda fra Gilbert aprofita fins a l'extrem les possibilitats del diorama. Pel que fa a la utilització de la perspectiva, cal destacar que, tot i tractar-se de diorames força petits, en tots ells hi ha un punt de paisatge que mirat des de la boca del diorama sembla talment allunyar-se molts quilòmetres. El domini de l'espai escènic del diorama, juntament amb l'enginy pessebrístic que el caracteritzava, el van portar, els darrers anys, a construir quatre petits quadres dedicats a la vida pública de Jesús, aprofitant les cantonades de la sala d'exposicions. Són diorames molt petits i de forma triangular.

El diorama, a diferència del pessebre de sobretaula o pessebre obert, permet fragmentar les escenes del relat del naixement. Fra Gilbert va aprofitar aquest recurs amb molta habilitat. Els 35 diorames que narren el naixement de Jesús es recreen en cada un dels detalls dels relats evangèlics, i fins i tot incorpora alguna escena provinent de relats apòcrifs així com de la seva imaginació personal, com és el cas del conegut quadre del *Festeig de Maria i Josep*. La imaginació de Fra Gilbert per inventar-se escenes per al pessebre ha

Germà Gilbert Galceran i Famadas (Vilanova i la Geltrú, 1912-Solius, 2009).

inspirat posteriorment molts pessebristes a l'hora de triar els seus temes.

Més enllà de les característiques tècniques, els pessebres de fra Gilbert parlen d'ell mateix. Com hem dit, són diorames petits, que quan comences a observar-los et porten cap a un escenari que es va fent gran davant dels teus ulls. Una estona de conversa amb fra Gilbert et donava aquesta mateixa sensació, una persona físicament petita però amb un interior que cada vegada es feia més gran als teus ulls. El germà Gilbert era una persona detallista, especialment en l'acollida als visitants del pessebre. Es preocupava perquè tothom s'hi sentís bé, donant conversa, explicant anècdotes, oferint aigua fresca del pou... Els seus pessebres estan plens de detalls per a tots els públics, alguns es veuen a simple vista i d'altres cal estar una mica avesat a veure pessebres per captar-los. En els detalls dels seus pessebres veiem la grandesa d'una persona que cuidava també els detalls de la vida quotidiana.

Els últims anys que feia diorames s'empipava amb ell mateix quan no li acabaven de sortir bé les coses a causa de l'edat. En els seus pessebres veiem la mà d'una persona perfeccionista, que no deixava les coses a mitges, que la seva feina era fruit d'un compromís personal. El germà Gilbert, cada dia abans d'obrir l'exposició, repassava que tot estigués en ordre, que totes les bombetes anessin bé. Mentre acollia els visitants s'ocupava que no entrés massa gent de cop per assegurar una visita plàcida. Obria i tancava la porta de la sala per evitar que la llum de l'exterior impedís veure bé els diorames. Conversava amb els visitants, apuntava el nombre de gent que el venia a

veure... No és estrany que al final de la jornada acabés esgotat. Com ens recordava el Pare Enric en la missa exequial, els seus pessebres traspaven l'*ora et labora*. No són només obres d'art sinó que són instruments per a l'anunci de la Bona Nova de Jesús, i aquí, com en tot el que el germà Gilbert tenia encomanat, calia arribar fins al màxim de les pròpies capacitats. Aquest va ser el seu compromís de vida monàstica.

Sentit de l'humor

Tothom coincideix a destacar en el caràcter de fra Gilbert el seu sentit de l'humor. Els diorames de Solius sovint tenen algun element que busca el somriure del públic. Pot ser una gerra trencada a la vora d'una font, uns ocelllets amagats en un racó, una gallina enfilada en un lloc inversemblant, una senyora que s'ho mira des d'un balcó amagat... En aquests detalls s'hi reconeix el fi sentit de l'humor de fra Gilbert, qui, per cert, sempre tenia els germans de la comunitat encuriosits fins al dia de Nadal per saber quin era el tema que estava preparant. Era el joc típic de cada any a la comunitat de Solius.

Els pessebres de Solius destaquen per la seva austeritat. Gairebé tots fets de guix, alguns elements naturals i fins i tot la majoria de les figures són de sèrie dels Germans Castells. Només quan no tenia

«En els detalls dels seus pessebres veiem la grandesa d'una persona que cuidava també els detalls de la vida quotidiana»

Festeig de Maria i Josep.

més remei encomanava figures originals, si no, amb les figures de sèrie, de vegades convenientment retocades per ell mateix, n'hi havia prou. Aquesta senzillesa no és més que un reflex d'una persona senzilla i austera. Com bé digué el bisbe Camprodon en el pòrtic del llibre *Els diorames del Monestir de Solius*, en el germà Gilbert, el monjo i la bellesa s'han trobat en el silenci de la pregària i n'ha sortit el pessebre com la plasmació d'una experiència habitual en ell.

* Pessebrista, educador i professor de la URL

Residència Nostra Senyora de Fàtima al Tibidabo

- ✓ Instal·lacions amb espais enjardinats i de bosc molt amplis.
- ✓ Habitacions individuals amb bany i instal·lació per a TV i telèfon.
- ✓ Ampli menjador amb vistes panoràmiques.
- ✓ Capella, gimnàs, etc.

Equip humà de professionals: metge, assistent tècnic sanitari, assistent social, gabinet psicològic, podòleg, fisioterapeuta, terapeuta ocupacional i animació, perruqueria, personal assistencial i auxiliar.

Últims avenços informàtics, en el control postural i la localització de persones.

Disposem d'un nombre de places concertades amb la Generalitat de Catalunya.

La qualitat de vida de les persones grans és la nostra prioritat

FUNDACIÓ B. NOSTRA SENYORA DE FÀTIMA
Carretera de Vallvidrera al Tibidabo, 102-104
08035 Barcelona
Tel. 934 343 630 - 609 101 344
Fax 934 343 650
e-mail: fundfatima@terra.es
web: www.fundacionnstrasra fatima.org

cultura

Exposició dels crucificats de Leandre Cristòfol

■ Es pot visitar fins al 29 de setembre al Museu de Lleida Diocesà i Comarcal

El bisbe Joan Piris va assistir, entre altres autoritats, a l'acte.

La mostra es pot visitar al vestíbul del Museu de Lleida.

Jordi Curcó / Lleida
Fotos: Museu de Lleida

El Museu de Lleida Diocesà i Comarcal acull fins al 29 de setembre una exposició temporal de l'escultor lleidatà Leandre Cristòfol, que s'afegeix així a les commemoracions del centenari del seu naixement (Os de Balaguer, 1908 - Lleida, 1998). La mostra, ubicada al vestíbul del museu, presenta quatre escultures de fusta que representen Crist crucificat, datats

entre els anys 1952 i 1955.

Tots els crucificats estan fets amb fusta de boix, fusta de fruiter i fusta de faig (els cristos), mentre que les creus amb fusta de roure i pi, per Leandre Cristòfol, considerat un dels escultors d'avantguarda més destacats del segle passat. Les obres exposades pertanyen al fons del Museu de Lleida, on van ser dipositades pel departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, procedents de l'Alberg Residència Sant Anastasi de Lleida.

El museu va organitzar un acte d'inauguració de la mostra, amb l'assistència de Mons. Joan Piris, bisbe de la diòcesi; Montserrat Macià, directora del Museu de Lleida; Montse Parra, regidora de Cultura de la Paeria; Ferran Rella, del director dels Serveis Territorials de Cultura de la Generalitat, i Joan Busqueta, director de l'Institut d'Estudis Ilerdencs. Tots ells van manifestar la seva satisfacció per la iniciativa del Museu de Lleida per tal de donar a conèixer i recuperar amb aquesta mostra

una de les facetes menys conegudes i estudiades d'aquest escultor.

Joan Busqueta, recordant una antiga publicació de la institució que dirigeix on es catalogaven tots els crucificats de Leandre Cristòfol, va assenyalar que seria molt interessant poder-los aplegar tots en una exposició. També va confirmar que el millor indret on podien aplegar-se aquestes obres no era altre que el fons del Museu de Lleida.

Peces de dignitat sòbria

Frederic Vilà, catedràtic del departament d'Història de l'Art i Història Social de la Universitat de Lleida, hi va intervenir per reivindicar la figura de l'escultor Leandre Cristòfol com a autor de peces inspirades en el nucli fonamental cristià, la mort de Crist en creu.

El professor va descriure els crucificats exposats com de factura neoromànica i neogòtica, amb una remarca especial en la tipologia de les majestats. «Es tracta —va dir Frederic Vilà— d'un breu i interessant recull que, tot i no incloure cap dels seus cristos expressionistes més colpidors, ofereix uns elements on els aspectes més tòpics, historicistes i pintorescos d'evolució medieval es depuren, de manera que s'aconsegueixen unes peces d'una sòbria dignitat. Sembla com si Leandre Cristòfol, en el període dels anys cinquanta i seixanta, experimentés una certa necessitat de reposar i interioritzar les seves vivències.»

El bisbe Joan Piris va comentar que per als cristians era molt important que l'art, com els crucificats de Cristòfol, fos transmissor dels misteris més importants de la fe, alhora que va manifestar estar content d'haver descobert aquest artista, que féu del Crist motiu de la seva creació artística.

Presentació d'un llibre sobre la restauració de l'església de Masllorç

J. B. / Masllorç

La publicació titulada *Memòria per a no oblidar*, que va ser presentada el 24 de juliol, recull tot el procés de restauració realitzat recentment al campanar i l'església de Sant Ramon de Penyafort de Masllorç. El llibre, de 216 pàgines, conté un total de 213 fotografies i imatges en color, estudis, documents, cròniques, dibuixos dels alumnes de l'escola local i poesies al voltant del temple i el seu campanar.

A la mateixa jornada es va inaugurar un *Memorial* a l'hort de la rectoria, en record dels difunts allí enterrats, possiblement des de la construcció de la primera església (darreries del segle XVI o principi del XVII) fins a l'any 1866, en què fou beneït i inaugurat el cementiri actual. Cal subratllar que tant l'antic fossar, a l'hort de la rectoria, com el cementiri actual, a la sortida del poble, han estat sempre de titularitat parroquial.

La jornada va cloure amb un sopar popular a la plaça de l'església. El rector, Mn. Joaquim Claver, va convidar tothom a gaudir de la contemplació, tant diürna com nocturna, dels edificis restaurats i a fer-ne divulgació. Amb aquesta finalitat, la parròquia facilita la visita guiada, tant a l'interior del campanar i església com al museu parroquial, que recull el testimoni de la presència cristiana a Masllorç al llarg de la seva història.

Inauguració del Museu del Rector de Vallfogona

Joan Boronat
Vallfogona de Riucorb

El dissabte 22 d'agost s'inaugurarà l'Espai d'Interpretació del Rector de Vallfogona, Francesc Vicent Garcia (1579-1623), poeta del barroc català. Aquest petit museu vol posar en relleu la part històrica de Mn. Francesc, personatge del qual s'ha parlat tant al llarg de la història. Amb aquest espai, ubicat al poble de Vallfogona, «es repara un deute amb la història i la cultura catalana», ha manifestat l'actual rector de la parròquia, Mn. Joan Francesc Amigó.

Durant dos anys s'ha treballat per bastir aquest espai d'interpretació. Cal recordar que l'any passat es va inaugurar la primera fase, consistent en la col·locació d'una sèrie de plafons, i enguany ja es podrà veure tot acabat. Es disposarà d'un muntatge audiovisual que mostra els aspectes més importants de la vida del rector de Vallfogona i les escultures de mida natural d'aquest sacerdot i el seu conegut escolà, protagonistes de cèlebres anècdotes.

Imatge de l'interior del museu.

L'acte de la inauguració de la segona fase de l'Espai d'Interpretació, que es troba a l'interior de l'església, tindrà lloc a partir de les dotze del migdia, amb la missa que presidirà l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol, a la qual està previst que hi assisteixi el president de la Diputació de Tarragona, Josep Poblet. Posteriorment hi haurà un torn de parlaments, es projectarà un vídeo

sobre la vida i la història del rector de Vallfogona i es farà una ofrena floral a l'escultura que s'ha col·locat al lloc on va ser enterrat, a l'antic cementiri dels preveres.

Dins dels actes inaugurals, el diumenge 23 s'ha programat, a les sis de la tarda, a l'interior de l'església, una obra de teatre a càrrec de la companyia Llop's Teatre de Reus, que posarà en escena diversos passatges de la vida del sacerdot poeta.

L'Albergueria acull una reflexió visual sobre Maria i l'Infant

■ «El temps sagrat i el temps profà» és una obra de Matteo Ferroni

Redacció

Vic

Fins al proper 4 d'octubre es pot visitar a la sala romànica de l'Albergueria, Centre de Difusió Cultural del bisbat de Vic, l'obra de videoart *El temps sagrat i el temps profà*, de l'artista Matteo Ferroni. Aquest jove arquitecte italià investiga sobre el pas del temps, la velocitat, la necessitat de la quietud, el ritme vital i la contemplació. La seva eina artística és la projecció fílmica ralentitzada.

Matteo ens presenta Maria i l'Infant. La seva càmera cinematogràfica substitueix els pinzells, les teles, els pigments... i mostra, amb claredat, simplicitat i plasticitat una mare i un nen plens de naturalitat humana i alhora d'una elegància divina. Però, al mateix temps, proposa un joc cordial i subtil; ha filmat mare i nen a una velocitat tan lenta que l'ull humà no en percep el moviment, i sembla, al primer cop d'ull, una imatge estàtica enmig d'un entorn natural bellugadís. Unes imatges que transmeten serenor, quietud i reflexió.

La projecció té lloc en un marc incomparable.

«La imatge de la Mare de Déu que ensenya a caminar el Nen simbolitza la virtut que té la dona de donar vida i guiar a la Terra. Aquest acte de deixar el nen a terra representa el sentit més ample del fet de ser mare, que no s'acompleix només amb el fet de donar a llum, sinó que es consolida amb el fet de cuidar i educar. Aquest acte, portat a l'esfera simbòlica del fresc, entra en un temps sagrat, etern, que es contraposa al

temps profà del món sensible», explica Matteo Ferroni.

«L'idioma llatí —afegeix l'artista— contempla aquesta doble percepció del temps: *tempus*, que descriu el moviment en el temps, i *templum*, que descriu el moviment en l'espai: un temps que corre del passat cap al futur i un temps eternament present. Amb aquesta obra busco posar l'espectador enfront d'aquestes dues

naturaleses del temps: el moviment dels arbres es percep en el temps, el moviment de la Mare de Déu amb el Nen només es pot percebre quan es modifica en l'espai.»

El temps sagrat i el temps profà, de Matteo Ferroni. L'Albergueria, c/ de l'Albergueria, 1 08500 Vic. / Entrada lliure.

Coses de la vida

Sant Joan M. Vianney

Hola, amics! El 2 d'agost es va celebrar a Barcelona la festa de Sant Joan M. Vianney a la parròquia que du el seu nom. L'eucaristia va ser presidida per Mons. Sebastià Taltavull, bisbe auxiliar de Barcelona, i concelebrada amb el rector de la parròquia i altres preveres, diaques i seminaristes. L'església estava plena de gom a gom. Semblava el paradís amb «àngels» entonant càntics religiosos, entre els quals destacava la veu del tenor assidu al temple. L'homilia del bisbe va agradar a tots els fidels. En acabar l'eucaristia, es van cantar els goigs del sant mentre se'n veneraven les relíquies. Es va obsequiar els fidels amb un recordatori del sant que porta una pregària composta per ell mateix.

Cecília Aranés Mallo

I ARA TAMBÉ US PODEU SUBSCRIURE A L'EDICIÓ DIGITAL PER NOMÉS 65 EUROS L'ANY

DONEU-VOS D'ALTA A WWW.CATALUNYACRISTIANA.CAT

Catalunya Cristiana
Una xarxa per a l'evangelització

Subscriuiu-vos-hi ara
per només 111,30€ l'any

Desitjo subscriure'm al setmanari CATALUNYA CRISTIANA durant un any (52 números)

Edició en català

Edició en castellà

Nom Cognoms

Adreça Població

D.P. Tel. N.I.F.

FORMA DE PAGAMENT

Amb un únic pagament de 111,30€ per any

Amb dos pagaments semestrals de 55,65€

Domiciliació bancària (Ompliu l'ordre de domiciliació)

Xec nominatiu que adjunto

Senyors,

Els prego que, a partir d'ara, i fins a nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA".

Titular Data

Entitat

Oficina

DC

Compte

Signatura del titular del compte

Envieu aquesta butlleta a nom de:
CATALUNYA CRISTIANA
(Departament de Subscripcions).
Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona
Tel. 934 092 810 - Fax 934 092 820

Campanars

Delfí Dalmau i Argemir
delfidalmau@yahoo.es

Sant Miquel de Fluvià

L'antic monestir de Sant Miquel, força ben conservat gràcies a tasques recents de restauració, es troba en plena plana empordanesa a tocar el riu. Se'n conserven l'església i el campanar. Són obra principal del final del segle XI, tot i que en el XIV s'hi van fer reformes a fi de fortificar-los; es van fer més alts els murs i es van protegir amb merlets. Consta de tres naus de tres trams, més un per al transepte.

Tots els murs presenten paraments de pedra d'un to groc daurat de carreus mitjans, irregulars, escairats matusserament. La nau central va ser sobrealçada al segle XIV i està coberta amb volta de canó de mig punt, però la part de ponent és apuntada; les laterals, amb voltes més baixes que la central, són de quart de canó separades per robustos pilars rectangulars amb semicolumnes adossades de bells capitells.

La capçalera està formada per tres absis semicirculars de gran qualitat, el central sobrealçat, externament coronat de merlets. La part romànica presenta una decoració d'arcs cecs i lesenes, amb mènsules decorades amb relleus de cares i, a mitja alçada, finestres amb columnetes als muntants; els seus paraments són de carreus petits, irregulars i en filades ordenades. El frontis es veu pobre, en contrast amb l'interior i la capçalera romànica. El portal gòticorenai-xentista és del 1532; del mateix temps és un cor gòtic. La nau fa 27,30 metres de

llargada; l'amplada total, incloses les tres naus, arriba als 13 metres en el punt central, ja que la planta és lleugerament irregular, més estreta als peus que a la capçalera.

Exempt en origen, el campanar romànic del segle XII avui es troba adossat des que es van realitzar obres de fortificació. Té una planta quadrada de 8 metres i escaig de costat i una alçada de prop de 29

metres. L'alta base no té obertures; al seu damunt hi ha tres pisos separats per frisos de dents de serra i d'arcs cecs en els quals s'obren finestres geminades a cada pis i a cada costat bellament enquadrades entre lesenes. El pis de dalt és un afegit de quan es va fortificar. Una escala de ferro, que fa ziga-zaga, puja pel seu interior a partir del segon pis, ja que a la part baixa n'hi té una de cargol de pedra. Es troba pràcticament adossat al braç septentrional del transepte.

Benaurances des del Mont Carmel

■ El 16 de juliol es van beneir quatre murals de l'artista Gorka amb motiu de la festa del Carme

Mónica García
Barcelona

A la parròquia del Mont Carmel de Barcelona es respira un senzill aire de festa i alegria. I sens dubte era festa perquè celebraven la seva patrona: la Mare de Déu del Mont Carmel. El 16 de juliol a la tarda, el temple estava ple a vessar de gent que buscava un lloc per poder seguir l'Eucaristia presidida per Mn. Jesús Sanz, vicari episcopal de la zona. S'hi percebia, a més, l'espontaneïtat dels fidels que entonaven enèrgicament els cants dedicats a la Mare de Déu del Carme i acompanyaven els salms picant de mans. Mn. Sanz va recalcar la sensació de festa i el «bon moment per fer comunitat enmig del barri i passar fent el bé, encara que costi molt i sense angoixes, amb bona cara, com Jesús».

En l'homília, el vicari episcopal va adreçar la paraula a la Mare de Déu: pobre però feliç a Betlem; patint al Calvari, però amb la mirada posada en la resurrecció, recordant la promesa feta al poble escollit, «ajuda Israel, el seu servent». El sacerdot també va esmentar els pobres que pateixen especialment la crisi i va recordar que «no tot

depèn de nosaltres i que una mirada pot ser generadora de vida, tot és més fàcil si de veritat ens estimem els uns als altres». I, precisament, pensant en aquesta etapa difícil per a les famílies en situació precària, durant l'ofertori els parroquians van dipositar grans quantitats d'aliments davant de l'altar per entregar-los als més necessitats.

Jordi Bas «Gorka» va explicar el procés creatiu dels murals.

Benedicció dels murals sobre les Benaurances

Coincidint amb la festa patronal de la Mare de Déu del Carme, la parròquia va inaugurar quatre murals referits a les Benaurances. Es tracta de la representació gràfica del text de l'evangelista sant Mateu que Jordi Bas «Gorka» ha realitzat.

Gorka va rebre l'encàrrec del seu amic Mn. Peio Sánchez, rector de la parròquia, fa un any. De jove Gorka va alternar els estudis de dibuix i pintura, i va treballar com a delineant en un estudi d'arquitectura, en publicitat i arts gràfiques. Tot i això, no va ser fins uns anys més tard, el 1988, quan va decidir reprendre seriosament la vocació pictòrica. La seva obra ha estat qualificada de «màterica», «que redimeix la fusta, el ferro, qualsevol objecte capaç de transmetre textura, despullant-lo del seu valor intrínsec, per aportar-los una nova càrrega plàstica, i per això, «espiritual»».

Gorka reconeix que, més enllà de fer servir un material o altre, ha implicat un repte «poder dotar de sentit els llenços». «He rellegit moltes vegades les Benaurances per amarar-me de la idea... —afirma l'artista— i intueixes que allà «hi ha alguna cosa més»». Gorka i Mn.

Peio es van adreçar als feligresos per explicar les intencions pictòriques i espirituals de les obres. En acabar l'Eucaristia, es va dur en processó la Mare de Déu del Carme acompanyada pel cant dels goigs, i mentre uns besaven l'escapulari carmelità, uns altres admiraven els nous murals de la parròquia escoltant atentament les explicacions de Mn. Peio Sánchez.

FELIÇOS ELS POBRES:
ÉS VOSTRE EL
REGNE DE DÉU!

«Feliços els pobres: és vostre el Regne de Déu.»

En aquesta primera Benaurança es manifesta la realitat dels pobres a través d'una dona amb el rostre amagat. Els materials utilitzats també són pobres, com ara la canya, l'argila, la tela de sac o la palla. Juntament amb la dona hi ha altres figures en ombres que miren, indiferents, la «dama pobresa». Al capdamunt destaca una llum, enmig de la tempesta, que representa el Regne de Déu.

FELIÇOS ELS QUI
ARA PASSEU FAM:
DÉU US SACIARÀ!

«Feliços els qui ara passeu fam: Déu us saciarà»

Damunt de la pila baptismal s'ubica aquesta segona Benaurança amb una llarga filera de pobres i una gallada per recollir el menjar, en primer terme, que reclama l'atenció de l'espectador. A l'esquerra, una persona s'acosta a la boca l'aliment que ha pogut aconseguir. A la part superior de l'obra apareix un pa marcat amb la creu de Crist, que representa el sol en un cel clar. Tothom rep passivament aquesta benaurança, que posa de manifest el contrast entre els que passen gana i Déu, disposat a saciar tothom.

FELIÇOS ELS QUI ARA
PLOREU: VINDRÀ EL DIA
QUE RIUREU!

«Feliços els qui ara ploreu: vindrà el dia que riureu»

Aquesta taula que recorda el famós Crit d'Edward Munch conté dos personatges que eleven els braços a la transcendència amb un crit. A dalt, apareix de nou el sol, com a símbol d'esperança, en ceràmica i en una perspectiva diferent, més enllà del patiment.

FELIÇOS VOSALTRES QUAN,
PER CAUSA DEL FILL DE
L'HOMME, LA GENT US ODIARÀ
I REBUTJARÀ EL NOM
QUE PORTEU!

«Feliços vosaltres quan, per causa del Fill de l'home, la gent us odiarà i rebutjarà el nom que porteu»

La darrera taula conté a la part inferior esquerra una zona fosca amb unes cadenes que lliguen el món davant la creu lluminosa de Crist, motiu de persecució, que uneix el món amb el cel. És la llum que prové del cel i que s'obre als homes, i marca, amb colors intensos, l'esperança que mou els cors perseguits..

Crítica literària

Cristóbal Sàrrias

Juguen els àngels?

El text escrit per l'autor traduït al català... Certament, puc garantir que aquesta traducció del llibre de Ruiz Zafón respon exactament al text original castellà. No importa. L'essencial és que va més enllà del que és perifèric, i que no es traïx la redacció d'allò escrit pel seu autor, com ho avala el fet d'una edició contrastada com la que hem pogut llegir en llengua catalana. Ens interessa, però, ampliar les reflexions realitzades a l'edició castellana...

Ruiz Zafón va sorprendre amb la seva primera obra *L'ombra del vent*. Va cridar l'atenció per la seva habilitat narrativa, i per la manera de submergir-se en les tortuositats de la crònica menor fent la impressió que sempre treia el nas per un drama humà transcendent, quan en realitat feia la crònica de les aventures d'un ingenu. Però va agradar, tot i atrevir-se amb els múltiples escenaris pels quals tenia lloc la peripècia... la diversitat? l'exotisme fàcil d'allò local? Sigui com sigui, la multimilionària edició de l'obra en diverses llengües posa en relleu que l'èxit

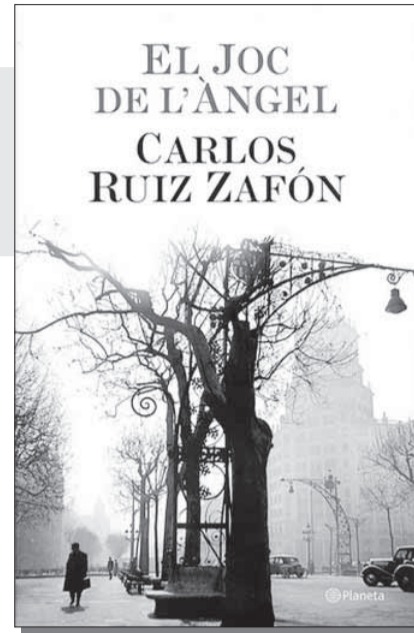
Carlos RUIZ ZAFÓN
El joc de l'àngel
Planeta, Barcelona 2009, 672 pàg.

no era fruit de la promoció publicitària. I esperàvem l'obra següent de l'escriptor barceloní...

Amb *El joc de l'àngel* teníem servida la curiositat. Malgrat tot, en aquest cas no fa més que col·locar-se a l'estela del seu primer èxit. No ens descobreix amb coratge la seva capacitat creativa, encara que continuem en els mateixos escenaris i en situacions idèntiques, si bé hi ha ficcions amb aires de novetat. No sabem si és possible descobrir l'autèntica dimensió literària creativa i original de l'obra de Ruiz Zafón, encara que continua interessant el que compta, i agrada als qui no demanin alguna cosa que vagi més enllà de l'epidermis dels personatges i protagonistes. No cal buscar profunditats psicològiques, i cal que ens acontentem amb els

fets concisos, per molt dinàmics i originals que semblin. Ruiz Zafón conta i no acaba, com en les antigues narracions dels joglars. Els seus herois són de carn i ossos, i tot i que vagi més enllà de les «entremaliadures d'en Guillem», no molesta la seva falta d'originalitat. I resulta fins a cert punt agradable la seva visió d'una ciutat com Barcelona i els seus barris vells, seu de la llibreria meravellosa i encantada.

El joc de l'àngel és un exercici de repeticó que s'ha permès Ruiz Zafón se-

guint els itineraris de la seva obra anterior. I com també va passar llavors, l'esforç publicitari fa la resta, perquè l'edició va acompanyada de multitudinàries maneres de donar-se a conèixer. És una nova manera de creació literària, amb la qual cal comptar a vegades com a imprescindible en el món culte, a força de reclams publicitaris. No per això és millor, encara que potser sí més coneguda. Però la recerca de l'aventura no

la fa més atractiva, per molt que esdevingui complexa.

Podria qüestionar-se la raó que ha donat origen a aquesta edició en català. Té prou entitat l'obra per editar-la també en la nostra llengua? No voldria creure que és un aspecte crematístic el que ha imperat...

Crítica teatral

Andreu Sotorra

Escriptor, periodista i col·laborador de Ràdio Estel

Les xafarderies de Goldoni

XAFARDERIES / de Carlo Goldoni

INTÈRPRETS: Alba Aluja, Irene Benavent, Francesc Camins, Miguelanxo d'Oca, Julieta Marocco i Noèlia Tena.

DIRECCIÓ: Gilbert Bosch.

Teatre Gaudí Barcelona. Fins al 4 d'octubre.

Entre els dos centenars d'obres de Carlo Goldoni (Venècia, 1707—París, 1793) és difícil de trobar-hi, com a destacada, *I pettegolezzi delle donne*. Les referències bibliogràfiques que es fan de l'autor són més aviat *L'Hostalera*, *El criat de dos amos* o *Un dels últims vespres de Carnaval*, tres de les obres que, en diferents èpoques, han tingut posada en escena en escenaris catalans.

A Itàlia, en canvi, Carlo Goldoni és un dramaturg de capçalera. La peça curta que aquest estiu ha adaptat al català la companyia Grappa Teatre, sobre l'art del xafardeig i —un Goldoni misogin?— sobre la paternitat i maternitat d'aquest art atorgat a les dones, es representa a Itàlia tant per grups d'aficionats com d'estudiants i per companyies teatrals de tota mena.

Per als italians, la comèdia *I pettegolezzi delle donne* té l'atractiu de la llengua. Goldoni hi inclou dialectalismes venecians, una picada d'ullet que, en la versió catalana, es transcriu amb observacions sobre algunes paraules quan una de les xafarderes, trepitjant l'ull de poll d'una altra, diu sovint: «Això no és català!»

Goldoni, considerat el renovador de la comèdia teatral italiana, va despullar el teatre dels abusos de la *Commedia dell'Arte* i de les improvisacions i baixades de to

a què s'havia arribat i li va donar un caràcter més realista, més humà, més directe i escènica més rigorós, a partir que els intèrprets de l'època van haver de passar a memoritzar el text i a entrar en un lligam dramàtic que no els deixés sortir de la línia establerta per l'autor.

Lògicament, Carlo Goldoni no va ser ben vist pels sectors tradicionalistes i defensors de la *Commedia dell'Arte* del seu temps. Carregat de dificultats econòmiques, va abandonar Venècia i va emigrar a París el 1762, on va escriure algunes obres en francès, va arribar a ensenyar italià a les germanes de Lluís XVI, i va viure els últims dies amb una pensió vitalícia que li

va ser retirada per l'Assemblea legislativa del 1792 i restituïda moralment després de morir a la ciutat del Sena un any després.

Aquesta peça breu versionada ara en català, que data del 1751, va ser escrita en pocs dies. Carlo Goldoni la va estrenar per al nombrós públic popular de la festa de clausura del Carnaval venecià d'aquell any. Sota la batuta de Gilbert Bosch, creador de la companyia Grappa Teatre, en el muntatge del TGB hi ha una mica de tot el recorregut teatral de Goldoni. Bevent de les fonts gestuals, del mim i de l'humor sense paraules, el director opta per convertir els sis personatges de l'obra —quatre dones i dos homes— en sis personatges tocats pel nanisme, cosa que, durant l'hora i quart de la representació, els obliga a moure's per l'escenari cultivats, amb les cames plegades, amb un respectable esforç gimnàstic del qual se'n deuen ressentir els ossos dels genolls, caracteritzats amb uns vestits vaporosos i bombats, també de sastreria nana, creant així, d'entrada, unes figures esperpèntiques per reforçar el contingut de fons de l'obra: la xafarderia promoguda per l'enveja i la facilitat d'embolicar la troca per no saber mossegar-se la llengua a temps.

La trama és senzilla: una parella d'enamorats és a punt de fer oficial el seu casament. Checcina és una noia més aviat

ingènua, afillada, de passat misteriós, que s'ha promès amb Beppo, un xicot noble. Però unes dones de classe burgesa arribades de nou a la seva posició i, per tant, propenses a fer el ridícul —Sgualda, Cate i Anzoletta—, escampen tot de difamacions sobre la jove promesa. Això fa que el casori no arribi mai i que Toni, el pare de Checcina, volent-ho tapar i destapar tot a la vegada, acabi embolicant-ho encara més.

El discurs de l'obra no té ni aturador ni un segon de repòs. El ritme verbal marcat per Goldoni es manté en l'adaptació dramàtica que se n'ha fet, cosa que garanteix als espectadors una bona estona de diversió, si aquests no esperen, esclar, del text de Goldoni ni un tractat de filosofia ni un pastís intel·lectual. Els versets tous es disparen enmig dels diàlegs, de les rèpliques i les contrarèpliques dels sis personatges que, de vegades, sembla que parlin i no s'escoltin, creant un joc de construcció de gags, ajudats per rimes florides amb bona intenció. La versió catalana hi ha inclòs algunes intervencions musicals fugaces amb peces populars actuals que reforcen l'humor original goldonià.

La xafarderia de *I pettegolezzi delle donne* es fa cada vegada més grossa i la pilota no para de rodar i rodar. Això posa en evidència els dubtes personals de la parella de joves enamorats, la decepció de la jove Checcina sobre el seu estimat Beppo, el vaivé indecís d'aquest i el retorn a l'amor pur, passant per alt qualsevol rumologia. L'obra té un final amb moralitat on, malgrat les xafarderies, tots acaben sent feliços i, a jutjar per la pluja de confeti final, un diria que menjant també anissos.

Des del carrer

JOSEP IBORRA, MISSIONER CLARETIÀ AL BRASIL

Josep Iborra és missioner claretia. Va arribar al Brasil el 1993, a la regió de Rondônia i actualment resideix a São Paulo do Guaropé. El seu treball està vinculat a la Pastoral Fluvial de la diòcesi de Guajará Mirim, és membre de la Comissió de la Pastoral de la Terra i col·labora amb el Consell Missioner Indigenista. En la seva missió també compta amb el suport de l'ONG Enllaç Solidari i de Mans Unides. Des de fa uns anys, té com a preocupació dotar d'energia elèctrica les diferents comunitats de la regió.

«L'experiència en la missió canvia la perspectiva de la vida»

Rosa María Jané Chueca

—Què és la Pastoral Fluvial?

—Atén tot un sector de la població que viu a la vora dels rius i a la qual només es pot accedir amb vaixell. No hi ha cap altra mena de comunicació que la via fluvial. Jo atenc periòdicament unes 30 comunitats riberenques del riu Guaporé, cosa que vol dir més de 600 quilòmetres. Hi ha temporades en què pràcticament no es pot navegar i, per tant, no es pot visitar aquestes comunitats.

—Un dels problemes d'aquestes comunitats és la manca d'electricitat. Quina és la solució?

—Des de fa uns anys estic implicat en un projecte que compta amb el suport de Mans Unides. Hi ha moltes comunitats diferents: indígenes brasilers i bolivians, *seringueiros* (treballadors del cautxú) i *quilombolas* (descendents afroamericans), que viuen en cases aïllades i als quals difícilment arribarà llum elèctrica. Tenen poca il·luminació, amb llums de gasoil, que és feble i contamina. La idea és aconseguir un sistema econòmic i sostenible, mitjançant la instal·lació de 187 plaques so-

lars per a la producció de llum elèctrica. Una placa solar per família. M'agradaria dir a la gent que vulgui col·laborar amb nosaltres que no tingui por de donar diners, perquè hi arriben i a més s'envien a projectes molt bons que beneficien la gent més necessitada.

—Quines altres necessitats s'hi detecten?

—Les necessitats són immenses i la qüestió de salut és primordial. Qualsevol problema aquí es multiplica. Tenim problemes d'hipertensió, de pressió alta. Procurem treballar molt amb remeis naturals i incentivar-los. La nostra línia d'actuació és promoure polítiques públiques d'actuació i fomentar l'organització de les pròpies comunitats per fer front als seus problemes mitjançant associacions, per exemple. L'Església, els missioners, som dels pocs agents que tenim una presència més o menys constant entre aquestes comunitats des de fa anys i ens demanen recursos, confien en nosaltres...

—La possessió de la terra continua sent cavall de batalla?

—S'ha viscut un procés de colonit-

zació molt fort, de gran ambició per part dels terratinents, per apoderar-se dels territoris. La població indígena i més pobre n'és la més perjudicada. No se li reconeixen els drets. És un problema molt delicat i la justícia sempre es decanta pel costat més fort. Les comunitats indígenes tenen els seus territoris delimitats i tenen problemes d'ocupació, d'invasió... Hi ha molts interessos creats. Davant d'aquesta situació, les poblacions adopten una actitud de resistència i de reivindicació.

—Com l'ha canviat l'experiència de la missió?

—Jo ara sóc brasiler i encara que el govern em vulgui fer fora no pot [rialles]. M'he involucrat plenament en aquestes comunitats, he intentat ser al seu costat en tot moment, compartint la vida i la fe... i això et marca. Totes les persones que han fet experiència de missió amb nosaltres comenten que aquesta vivència els ha marcat moltíssim i els ha canviat la perspectiva de la vida. No és tant el que puguin fer com el contacte, la convivència amb les comunitats... Són persones que es plantegen què poden fer per canviar aquesta societat que crea tantes desigualtats.

Juan Godayol Colom
Bisbe emèrit
d' Ayaviri (Perú)

Temples ecològics

Sant Joan ens narra el fet de la samaritana, que pregunta sobre el Temple, lloc de pregària, i com Jesús anuncia els temps nous en què es podrà comunicar amb Déu sempre i en tot lloc, i «adoraran el Pare en esperit i en veritat» (Jn 4,23).

No fa gaire temps que el bon sacerdot Josep Dalmau em va convidar a presidir una missa a la pineda de Gallifa, amb molt bona música i concurrència, en què vaig poder gaudir immensament d'aquell privilegiat entorn ecològic en clima de recolliment i alegria fraterna.

Em va recordar les moltíssimes celebracions que fèiem a la prelatura d' Ayaviri (Perú) al «*Taita Diosito Padre y Madre Creador*», des de les catedrals ecològiques andines i de selva amazònica, incomparablement més boniques que els monuments històrics i artístics construïts per mans humanes. I considerant, a més, que segons la cultura quítxua-aimara, tota la natura és animada i té vida, des de la *pachamama* (=mare terra), els *apus* (=esperits protectors) i tantes altres expressions de la seva cultura, que a poc a poc anem aprenent també nosaltres aquí en reconèixer vida diferent però veritable en els animals, plantes i pedres.

Aquesta sensibilitat de respecte i admiració a l'ecologia, de la qual hem d'aprendre tant els humans, vaig constatant que en aquest primer món ja es va fent realitat. Particularment són els joves els que entenen i viuen millor aquesta sintonia amb la natura, obra del Creador, i aquí és on es troben més a gust en les celebracions de fe, esperança i amor.

És per tot això que considero que aquestes vacances, no exemptes de preocupacions econòmiques i socials, seran un desbordament de pregària constant, en lloances, peticions i accions de gràcies al Déu de la Vida, des d'esglésies, capelles o santuaris, i des de tots els llocs, siguin platges, hotels, muntanyes, locals, vehicles... de trobada i distensió familiar i amical: o sigui, des de la litúrgia domèstica a les sagrades catedrals amb cúpules de l'espai sideral.

Que el Senyor Jesús ressuscitat us beneixi i la Mare de Déu us acompanyi sempre i en tot lloc.

Pensant-ho millor

Rauxa

La contemplació de la natura

Eduard Brufau

Una de les formes clàssiques d'atansar-se al misteri de Déu és la contemplació de la natura. Per als cristians la natura és obra divina i, per tant, observar-la amb atenció i sentir-la de prop i en profunditat ens condueix inevitablement al Creador. En la nostra tradició sant Francesc d'Assís és la figura més representativa d'aquest amor a la creació material i un model vàlid que cal tenir en compte.

Contemplar la natura no vol dir només observar-la amb els ulls físics, com qui mira un anunci, ni tampoc des d'una visió científica. Per veure-la com a creació

de Déu, prèviament cal educar la sensibilitat espiritual, la mirada interior. El silenci, la pregària, els moments de soledat i el ritme pausat són absolutament imprescindibles per poder copsar la naturalesa en la seva dimensió més profunda. Només quan posseïm aquesta pau interior som capaços de veure la mà de Déu en l'arbre, el bosc, la muntanya o l'aigua que baixa per un torrent. En darrer terme en aquesta contemplació ens adonem que també nosaltres, encara que en un ordre molt diferent, formem part d'aquesta creació que tenim davant nostre. Aquesta consciència d'una banda ens fa ser més humils, perquè ens fa propers a la natura, i de l'altra ens fa sentir profundament benaurats en saber-nos creats i, per tant, estimats per Déu.